

1750

Orasche-Láza

Egymás
közül

1657K

N M

OSZK

Central Szabolcsi Könyvtár

OSZK

CHINESE LIBRARY, ZENITH

OSZK

Central Szekesfehervar Library

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD

★

EGYMÁS KÖZT

MÁSODIK KIADÁS

BUDAPEST, 1918

FRANKLIN-TÁRSULAT

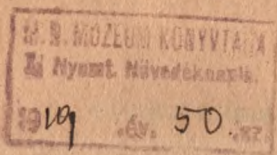
MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

KIADÁSA

50 / 34

775 17

HULLÁMOKON.

— Hát most mondja a szemembe, hogy nem vagyok bátor asszony!

— Bátorságában sohasem kételkedtem, kedves Nóra. Ennélfogva elismerem, hogy bátor asszony.

— Ez már valami. Miben kételkedik tehát nálam?

— Abban, hogy a helyzet veszedelmes voltát nem ismeri fel.

— Engedje meg, hogy nevessek: haha!

— Csak nevessen bátran, de az egekre kérem, üljön erre az oldalra! Így nem tudom kezelni a kormányt, aztán jobban talál megdűlni a vitorlás és belepotyog a tengerbe.

— Azt se bánnám, de legyen meg az akarata. Meg van most elégedve?

— Meg.

— Mit csinálna, ha belefordulnék a vízbe?

— Nagyon sajnálnám...

— Egyebet nem? Nem vetné magát utánam?

Még meg sem próbálná a megmentésemet?

— De igen. Kötelet dobnék magának.

— És nem ugrana utánam?

— Persze hogy nem. Nem tudok úszni, de még ha tudnék is, akkor sem tenném. Cápákkal szemben tehetetlen az ember.

— Kérem, ne beszéljen ilyen bolondokat. Hiába akar rám ijesztani, nem félek én semmitől sem. Azt hiszem, eléggé bebizonyítottam azzal, hogy férjem tudta nélkül, egészen egyedül, eljöttem a híres *croque-cœur* hajójára, aki azt állítja, hogy nincs az a nő a világon, akit, ha kedvez az alkalom és a helyzet, el ne tudna csábítani. Itt az alkalom s a helyzet: tessék, csábítson el!

— Még ráérünk, asszonyom.

— Pardon, téved! Most fél öt s megigérte, hogy fél hétre otthon leszünk...

— Feltéve, hogy el nem áll a szél!

— Hát még az is megeshetik az emberrel?

— De nagyon!

— Istenem, ezt előre kellett volna mondania, erre nem is gondoltam! Mit csinálunk, ha csakugyan eláll a szél?

— Akkor várunk, míg megint keletkezik.

— Szép dolog. Meddig szokott az tartani?

— Attól függ. Néha napokig is.

— Ejnye, be kellemetlen... Nézze, kérem, forduljunk vissza.

— Engedje meg, asszonyom, hogy nevessek: haha!

— Csak nevessen, maga csúnya! Különben csináljon, amit akar. Én nem félek magától. S ha három napig itt kell maradnom, ezen a nyomorult vitorlásan!

— Kérem, ez nem nyomorult vitorlás. Huszonkét első díjat nyertem vele...

— Mégis csak ostobaság volt tőlem, hogy lépre mentem. Kérem, forduljunk vissza.

— A hullámverés kissé erősebb, az igaz. Talán rosszul érzi magát?

— Ugyan ne élcelődjék már! Forduljunk meg.

— A hogy parancsolja. Kérem, keljen fel s üljön oda le, a kajüt elé, mert különben nem tudok fordulni. A fejecskéjére pedig vigyázzon, ha ártjon a bum... Nos?

— Ne nevéssen ki, de... ne menjünk még haza. Úgy élvezem ezt a jó friss levegőt, ezt a magányt...

— Helyes. Látom, hogy mégis bátor asszony.

— Úgy-e... Ni, hogy repülünk! Aztán a partok! Nézze csak a partokat! Már ki sem lehet venni az embereket a kikötőben!

— Ó, szép a tenger! Gyönyörű! Tudta az Úristen, mit csinál, amikor teremtette...

— Vigyázzon! Az Istenért, mit csinál? Ki fog esni...

— Odakötöm a kormányt s maga mellé ülök.

— Ezt ne tegye, kérem. Csak nem engedhetjük át magunkat a hullámoknak?

— Dehogysis nem. Azért ott a lábam a kötélnél s az elég, hogy túlságosan el ne térjünk az iránytól.

— Kérem maradjon...

— Csak nem gondolja, hogy egész idő alatt a kormányt fogom fogni? Itt sokkal jobb magánál, a közelében.

— Nem bánom, üljön le. De jól viselkedjék, azt megmondom magának!

— Ez a szándékom, Nóra, — én imádom magát!

— Már százszor mondta.

— Maga meg engem szeret, Nóra...

— Ez új! Egészen új!

— Ne tagadja, Nóra, hisz tudom, látom, érzem!

— Maga a legelbizakodottabb ember, a kivel valaha találkoztam.

— Tudom, de ez csak természetes! Az a gondolat, hogy maga, a megközelíthetetlen, a büszke, az önérzetes, az isteni szép Nóra szeret...

— Hallatlan vakmerőség minden szava! De csöppet sem szeretem, utálok, ki nem állhatom!

— Ezt maga csak mondja, Nóra! Talán gondolja is, de ez nem igaz. Szeret engem, szeret! S ha eddig minden csalt, ha minden csak képzelődés lett volna, — a mai elhatározása...

— Elhatározásom csak azt bizonyítja, hogy semmibe sem veszem, s hogy teljesen megbízom önmagamban.

— Nem igaz, mert ha annyira biztos volna önmagában, ez a próba felesleges lett volna. Nem, nem, édes Nórám, a sors kérlelhetetlenül a karjaimba sodorja, s nekünk együtt élnünk vagy — halnunk kell!

— No persze, még csak ez kéne! Nézze, nem térünk már el túlságosan az irányunktól?

— Mit törődöm én most az iránnyal! Inkább hallgasson ide, Nóra!

— Kérem, ne nyuljon hozzám, mert goromba leszek...

— A maga szájából a gorombaság is kedves, édes! Amikor idejött, tudhatta, hogy nem a gyónatatóatyjához készül s most egyszerűen csak élek azzal a joggal, amellyel felruházott, ha talán csak

hallgatólag is, amikor ajánlatomat elfogadta! Le a fegyvert, édes Nóra! Igen jól tudja, hogy köztünk nem léha kalandról van szó, s akármilyen a hírem, én is tudok szeretni, igazán, mélyen szeretni!

— Huszonnégy óráig vagy talán addig se . . .

— Nóra!

— Hát szeretett már egyszer komolyan?

— Többször is, édes.

— Többször is! Kitűnő! Lássá, még akarata ellenére is elárulja magát!

— Ismétlem, többször is, talán százszor is szerettem már életemben, de engem egyetlenegyszer sem szerettek. Ma, Nóra, ma szeretnek!

— Be érdekes! És miből gondolja ezt?

— Abból, hogy tagadja, édes Nóra s hogy mégis minden cselekedete meghazudtolja a beszédjét.

— Csodálatos a maga argumentációja, mondhatom. Most csak azt szeretném tudni, mit képzelsz, hogy miért szerettem volna magába? Ezt mondja meg nekem! Csak nem a szép szemébe vagy tudom is miébe?

— Azt én sem tudom, de tény, hogy belém szeretett. És ezen nem csodálkozom.

— Persze! Hogy csodálkoznék is ezen? Nagyszerű!

— Nem csodálkozom. Maga egy kedves, bájos teremtség, akit az Isten arra teremtett, hogy szeressen, hogy szeressék.

— És az Úr legott önt küldte a világba, hogy ne kelljen soká keresnem, ugyebár?

— Engem, mást, akárkit, csak a férjét nem. Azt az ördög küldte magának.

— A férjemről ne beszéljünk!

— Ellenkezőleg, beszéljünk. Nem szereti a férjét, sohase szerette. S ő?

— Csak nem akarja nekem elmesélni a férjem kalandjait? Jobbízásúnak tartottam.

— Felesleges volna, mert amúgy is ismeri őket. Szóval, ilyen körülmények között nem csoda, ha... de bocsásson meg, most csakugyan...

— Mi az? Mi az? Nézze, hogy lobog a vitorla.

— Semmi. Már rendben van. Majdnem átcsapott a bum s könnyen beledönthetett volna a vízbe.

— Látja? Inkább vigyázzon s ne beszéljen ilyen badarakat!

— Szóval, ilyen körülmények között csak igen természetes, hogy belészeretett abba a férfiúba, aki jobban kinyerte a tetszését, mint mások s aki semmiféle körülmények között nem hajlandó ezt az elsőbbséget másnak átengedni. Az életemmel rendelkezik, a szívével nem. Nóra, az életemet kínálom magának! Az életemet, mert szeretem, mert elbódít a közelsége, mert elveszttem az eszemet, ha a szemébe nézek, mert...

— Isti! Ha még egyszer...

— Mert maga az enyém, Nóra...

— Isti!

— ...!?

— Nos, most mit szól?

— Kérem, tegye el azt a Browningot. Az ilyenféle nem való a maga picis kezébe.

— Vigyázzon Isti! Ne...

— De édes Nórám, egyetlen kincsem, boldogságom,

életem! Csak nem hiszi, hogy megijeszt ezzel a fegyverrel? Hisz meg sincs töltve!

— Isti, utoljára mondom eresszen el... Eresszen el, Isti!

— Imádlak!

— Isti!... Jézusom... segítség!... Isti! Csak nem... Kérem, ne komédiázzon! Isti! Csak... nem találtam el?... Szent Isten... hisz vérzik! Nyissa ki a szemét s nézze meg az ingét! Ne... ne tréfáljon... gyorsan!... Isti!...

— N-ó-r-a... miért...

— Hál' Istennek! Csakhogy magához tért! Már úgy megijedtem... de igazán vérzik... nézze, itt a zsebkendőm...

— N-ó-ra... figyeljen ide... nincs sok veszíteni való időnk...

— Hadd kössem be a sebét... nézze csak, hogy bugyog a vér, hisz az rettenetes!...

— Nóra... fogja meg azt a kormányt... nem ért engem? Fogja meg azt a... kormányt s nyomja jobbra... egészen jobbra... így... most vigyázzon a fejére, ha... átjön a bum... Nóra... most... most állítsa be a hajó orrát valamelyik pontra a parton... ne ennyire! Így elég... ez a világítótorony... ez jó és... és ne mozduljon...

— Édes Isti, hogy megijeszt engem! Hát olyan rosszul van? De, Istenem... mi lesz magával?... Hát nem segíthetek magának?

— Nem, Nóra, nem... Ne mozduljon... maradjon így... mert különben maga is...

— De édes Isti...

— Végem van, Nóra ... végem ... de ... nem ... baj ...

— Dehogy, Isti, drágám! Mindjárt ott leszünk, édesem! Csak fogja be jól a sebét, még mindig annyira vérzik, jujj!

— Kérem ... ne nézzon ide ... Nóra ... magának nem szabad ilyen csunyát látni ... Nóra ... Csak egyet mondjon még ... egyet ... de siessen ...

— Mit, egyetlenem, mit?

— Hogy ... sze-ret ...

— Szeretem, szeretem, Isti, csak magát szeretem ezen a világon! A magáé leszek, Isti!...

— Köszönöm, Nóra ... köszönöm ... vigyázzon a kormányra ... nagyon eltérünk ... így ... és ... ha szeret ... miért ... lőtt rám? ...

— Istenem, mert fel voltam izgatva, mert nem akartam engedni az erőszaknak ...

— Bocssásson meg ... Nó ... ra ...

— Isti, hiszen megbocsátok! De maga is bocssásson meg nekem, elvesztettem a fejemet! Mi az, Isti? Szóljon valamit, Isti! Egy egyetlen szót ... az Istenért! ... Isti ... Egyetlenem ... szeretlek! ... Hisz szeretlek! Nem hallod? ... Isti, térj magadhoz!.. Isti ... Szegény barátom ... Uram Istenem, mi lesz belőlem! ... Segítség! ... Segítség! ... Segítség! ...

A SZUPÉ-CSÁRDÁS.

— Mondja csak kedves szomszédom: Hogyan kerül maga ide a mamák és nénik közé? Hisz magának ott volna a helye a fiatalságban!

— A jó Isten tudja, nagyságos asszonyom, miért ültettek ide? A háziasszony rendelkezett így.

— Igazán sajnálom! Nézze, ott ül az a vén Andorlaky a fiatal leányokkal egy asztalnál, hallatlan! Kérem, menjen oda s mondja meg neki, cseréljen magával helyet.

— Nagyon un engem, asszonyom?

— Ellenkezőleg, de ...

— Akkor engedje meg, hogy itt maradhassak. Igen jól érzem magamat a maga oldalán s aztán őszintén szólva: egész este leányoknak udvarolni, kissé fárasztó.

— Hát mulatságosabbak az asszonyok?

— Föltétlenül. Nem kell minden szóra vigyázni s aztán bátran udvarolhat az ember, anélkül, hogy mindjárt mérlegelnék a házasság lehetőségét.

— Szóval, még nem szándékozik megnősülni?

— Istenem, mi egyebet tegyek? Nem szándékozom, de kell.

— Hogyan?

— Előbb-utóbb mégis csak meg kell riszkirozni

a halálugrást s akkor már azt mondom: inkább előbb, mint utóbb.

— Ebben igaza van. A legtöbb férfi életének már csak a roncsait viszi a házasságba. Nem csoda, ha annyi szerencsétlen frigyről hall az ember.

— Ó kérem, én nem fogok a házasságból semmiféle konzekvenciákat levonni. Meg akarom tartani egyéni szabadságomat.

— Ugyan! S a felesége ehhez mit fog szólni?

— Bele fog törődni a helyzetbe. Én a házasságot egyáltalában egyszerű szerződésnek tekintem, amelynek alapján mindkét fél valamivel hozzájárul a család alapításához.

— Maga mivel fog hozzájárulni?

— A nevemmel, születésemmel s egy régi birtokkal, amely azonban kissé el van adósodva.

— Értem! Tehát olyan feleséget keres, akinek pénze van!

— Megvallom, hogy igen. Azért jöttem föl a birtokomról s most körülnézek.

— Nos, és talált-e már valakit, a kit komolyabb kombinációba lehetne venni?

— Tulajdonképen csak ma kezdtem meg működésemet s máris bemutattak valakinek, akivel alighanem érdemes volna komolyabban foglalkozni.

— Szegény leány!

— Tessék?

— Azt mondtam: szegény leány... Tudja, a maga nézeteivel...?

— Bocsánatot kérek, én nagyon őszinte, reális ember vagyok. Nem szeretem a képmutatást, a

hazugságot. A helyzet világos. Nekem van nevem, születésem, ősi birtokom, a leány pedig csinos, elég művelt s állítólag egymillió koronával rendelkezik, amelyből a házasság napján rögtön kikap kétszáz-ezer forintot. Az atyja, ha nem tévedek, üveggyáros volt, s néhány évvel ezelőtt meghalt; az anyja pedig egész kellemes, kedves asszony, amint mondják.

— Még nem is ismeri?

— Nem. Hisz ma láttam a leányt legelőször életemben. Majd bemutattatom magamat a mamának. De most hagyjuk a leányokat s hadd udvaroljak kissé magának, nagyságos asszonyom! Tudja kérem, hogy ez a mauve-szalag mesésen illik hajához? Hogy hívják azt a hajművészt, aki ezt a gyönyörű frizurát alkotta?

— Úgy, mint jómagamat, mert magam szoktam fésülni!

— No, ez igazán nagyszerű! De ezt a gyönyörű toalettet csak nem szabta ki sajátkezűleg, asszonyom?

— Nem is. De a saját rajzaim alapján készült.

— Bámulatos! Lássá, az ilyen roppantul imponál nekem! Én semmihez sem értek, semmit sem csináltam egész életemben s nem is viszem soha semmire sem. Én csak a szép asszonyokat tudom szeretni.

— Ez csak kellemes foglalkozás lehet?

— Nagyon. Nem tudom miért, de engem a nők csak akkor érdekelnek, ha már túl vannak egy bizonyos koron, azaz...

— Sohse szégyelje magát! Azt akarja mondani, hogy szereti az érett gyümölcsöt...

— Ez az, asszonyom!

— Én, szerencsére, már ezen is túl vagyok.

— Ez ellen határozottan tiltakoznom kell!

— Hiába tiltakozik! Ha az embernek felnőtt leánya van, akit már három év óta báloztat, akkor már nem lehet letagadni semmitsem.

— Micsoda? Leánya van? Talán bizony itt is van a kaszinóban?

— Bizony. Hisz együtt is táncoltak már!

— Igaz, igaz! Persze! Lássa milyen vagyok? Egészen összegabalyodtam. Elbódultam.

— A tánctól? Vagy a leánytól?

— Magától, magától, asszonyom! Jaj, kérem, nézzen még egyszer reám, úgy, mint az imént, amikor azt a mauveszínű szalagot dicsértem...

— Ej, ne bolondozzon már! Hallatlan, miket beszél össze-vissza!

— Az igaz. Egészségére, asszonyom!

— Egészségére.

— Hiába, nem ismerek szebb dolgot, mint pezsgőspohárral a kezemben, szép asszony szemébe nézni! S ha elgondolom, hogy ennek most vége!...

— Már miért volna vége?

— Hát azért, mert megnősülök.

— De hisz az imént mondta, hogy akkor is meg akarja tartani egyéni szabadságát...

— Az csak olyan ostoba beszéd volt. A házasság: rabság s ezen nem lehet segíteni!

— Gondolja? Különben még nagy kérdés, talál-e ilyen nézetekkel egyhamar valakire, aki hozzá-megy!

— Kérem, ez nem is olyan nagy kérdés, mint a

milyennek gondolni tetszik. Már körülbelül tisztában vagyok azzal a leánnyal.

— Micsoda?!

— Igen, igen. Ő kérem az ilyesmi nálam nagyon gyorsan megy. A szupé-csárdást együtt fogjuk elejteni s aztán akár mindjárt meg is tarthatjuk az eljegyzést.

— Úgy! S a mamát még nem is ismeri!...

— Ah mit, a mamával is gyorsan fogunk végezni. Majd neki is udvarlok kissé s aztán minden rendben van.

— Nos, hát, azt a szupé-csárdást nem fogja azzal a leánnyal elejteni, arról biztosíthatom!

— Hogyan? Talán asszonyom is táncol? Ebben az esetben persze...

— Nem táncolok, legyen nyugodt. De ezzel a leánnyal nem fog többé táncolni!

— Jaj, be kitűnő! Hahaha! Jaj, be nagyszerű! Régen mulattam ilyen jól! Édes, drága nagyságos asszonyom, egyszerűen el vagyok bűvölve! Természetesen nem fogok táncolni senkivel sem, ha úgy kívánja s el sem mozdulok többé az oldaláról! Hisz el sem képzelheti, milyen boldoggá tesz!

— Maga mégis a legelbizakodottabb ember, akit valaha találkoztam! Csak nem gondolja, hogy le akarom magát foglalni a saját számomra?

— Neeem?

— Eszem ágában sincs s már alig várom, hogy fölkelhessek!

— Tessék?

— Utálom magát!

— 'Tyüh ha! Ez meglepő. Ez határozottan meglepő.

— Lehet meglepő, de igaz!

— Köszönöm a bókot. Most már csak egy dologra vagyok kíváncsi asszonyom: mily joga tilthatná meg nekem, hogy Lakatos Rózsival szupé-esárdást táncoljak?

— Nem is tiltom meg magának, hanem Rózsának.

— Kitűnő! És neki mily joga, ha szabad kérdezni?

— Ha minden áron tudni akarja: mert én vagyok a mamája.

OSZK

EGYLEVÉL, EGY KÁLYHA, MEG A FÉRJ.

— Kedves barátom, egy idő óta nem vagyok veletek megelégedve!

— Kicsodával?

— Veled és a feleségeddel. Mintha volna valami köztetek . . .

— Ugyan kérlek, már hogy beszélhetsz ilyeneket!

— Nem kell mindjárt földugni az orrodát! Ne felejtse el, hogy jóformán én hoztalak össze benneteket s így azt hiszem, van némi jogom hozzá, hogy aggódjam miattatok, ha jól esik!

— Ehhez szó sem fér, édes öregem. Tudom, hogy a boldogságomat nagy részben neked köszönhetem. De, amint mondom: minden rendben van.

— Hisz csak ezt akartam tőled hallani. Mondd csak: nem vagy te féltékeny?

— Féltékeny? Vajjon kire? Talán arra a vöröshajú konzulra, aki egész nap ott settenkedik Ilona körül?

— Tudtam. Tehát mégsem csalódtam. Az az úr először nem is vöröshajú, hanem legfeljebb szőke, aztán nem is settenkedik egész nap a feleséged körül, amint állítod, hanem néha-néha eljön hozzátok vizitbe. Egész szimpatikus ember különben. Szellemes is.

— Szellemes, az?

— Igen. Azt mondják. De ez nem tartozik ide. No és komolyan : csakugyan azt hiszed, hogy Ilona érdeklődik Novinszky iránt?

— Attól félek, hogy igen. S ha igen : akkor vége.

— Minek vége?

— Mindennek! Édes, jó Gézám, te tudod, hogy mit jelent nekem a feleségem. És ha meggyőződnék róla, hogy mást szeret . . . akkor . . . akkor . . .

— Akkor?

— Ah, mit! Ne is beszéljünk róla.

— Amint látom, nagyobb a baj, mintsem gondoltam.

— Tulajdonképen feltettem magamban, hogy nem szólok senkinek arról, ami bennem végbemegy, de mivel kitaláltad, minek titkolódzam előtted? Igenis, boldogtalan vagyok s néha kerülget a megőrülés! Mit tegyek? Mit?

— Győződj meg a helyzetről. Biztosra veszem, hogy Ilona ártatlan. Itt csak az segíthet rajtad, ha mindent tudsz. A bizonytalanság megöli az embert.

— Persze, hogy megöli az embert! De mit tegyek? Csak nem figyeltethetem meg a feleségemet?

— Figyeld meg magad. Ehhez nem kell detektív.

— Az ilyen szerepre nem érzek magamban hivatást.

— Ez felfogás dolga. De ezzel a büszkeséggel nem mész semmire. Vagy — vagy!

— Gondolod?

— Természetesen. Vagy van okod féltékenykedni, vagy nincs. Harmadik nem létezik. S éppen mivel minden valószínűség szerint alaptalan a gya-

nud: annál könnyebben követheted tanácsomat. Azt hiszem, Ilona diadalmasan fog kikerülni a vizsgálatból s bizonyítékok hiányában majd megkönnyebbülten — beszünteted az eljárást!

— Azt hiszed?

— Ez a szent meggyőződéselem.

— Nos akkor megmondom neked, hogy tévedsz. Itt van a bizonyíték!

— Micsoda? Egy levél? Ez már baj. De hisz ebben a borítékban csak néhány papírszeletet látok?

— Ez az. Édes barátom, te nem is tudod, hogy mennyit szenvedek tegnap óta!

— De mi ez? Magyarázd meg legalább...

— Hallgass ide. Mikor tegnap délután váratlanul belépek a feleségem szobájába, Ilona az íróasztalánál ül és ír. Amint észrevett, gyors mozdulattal eltüntetett valamit, aztán felugrott s zavartan elibém jött. Úgy tettem, mintha nem vettem volna észre semmit sem, pár szót váltottam a feleségemmel, aztán bementem a szomszédos szobába, ahol leültem s úgy tettem, mintha újságot olvasnék. Pedig nem olvastam. Reszketve, visszafojtott lélegzettel figyeltem minden neszre s ekkor hallottam, amint Ilona eltépett valamit, aztán a kályhához ment s annak ajtaját kinyitotta. Tisztában voltam a helyzettel. Tudtam, hogy azt a levelet, amelyet előttem elrejtett, mikor beléptem, eltépte s a kályhába dobta. Vártam néhány pillanatig. Segítségemre jött a szobaleány, aki bement a feleségemhez s kihívta a szobából. Nyílsebességgel belopódtam, a kályhához ro-

hantam s ott, mivel ilyenkor áprilisban természetesen nem volt benne tűz: megtaláltam ezeket a szeleteket. Összeszedtem az áruló darabokat s visszatérve a szobámba, becsukódtam. Nyomban hozzáláttam a levél összeállításához. Az első papirdarabka, amely a kezembe került, arról világosított fel, hogy a levél kinek volt szánva: «*Kedves Novinszky!*» Így szólt a bevezetés. Kapkodva, dobogó szívvel, remegő kézzel kutattam tovább. Eleinte eredmény nélkül. Aztán hirtelen kezembe került egy másik darab: «*taorminai emlékeim*», ez állt rajta. Aztán egy másik darabon: «*idegeinek megnyugtatóására*», de olyat is olvastam, mint «*sohasem fogja elfelejteni*», «*szerelem*», «*élténos pillanatok*», meg hasonló dolgokat. Most már minden világos volt előttem. Amint tudod, Taorminában ismerkedtünk meg ezzel a szerencsétlen emberrel a télen. Már ott tűnt fel nekem Ilona szórakozottsága, érdeklődése Novinszky iránt. Többnyire, mialatt elláttam üzleti leveleimet, együtt is sétáltak egyedül... Elfogott a düh, a fájdalom, az elkeseredés. Nem birtam tovább. Összeszedtem ezt a szemetet s ebbe a borítékba tettem. Feltettem magamban, hogy majd, ha nyugodtabb leszek, folytatom keserves munkámat. De nem volt hozzábátorságom. Ki tudja, mi áll még ebben a gyalázatos levélben? Az ő szégyene, az én végzetem! De nem bánom. Csak nézd meg te s ha találsz még valamit, vágd a szemembe irgalmatlanul. Hadd tudjak meg mindent. Mindent! De — mit csinálsz az Istenért? Megőrültél?

— Nem hinném. Amint látoá, bedobtam a levelet

a kályhába s meg is gyújtom. Utóbbiról Ilona bizonyára csak megfélekedezett.

— Ez már mégsem járja! Hogyan mered ezt megtenni? Ehhez nem volt jogod!

— Lehet. De neked sem volt jogod ahhoz, hogy azt a levelet kiszedd a kályhából!

— Mindegy. Az az én dolgom. Arról, amit én teszek, csak önmagamnak tartozom felelősséggel. De te?

— Ha jónak látod, felelősségre vonhatsz. Rendelkezésedre állok.

— Ah mit, ostobaság! De nem értem ezt az inkonzekvenciát! Előbb azt ajánlod nekem, figyeljem meg a feleségemet, most pedig megfosztasz engem az egyetlen bizonyítékomtól?

— Ez nem volt bizonyíték.

— Nem? Hát a *«daorminai emlékek»*?

— Azok épp úgy rád vonatkozhattak, mint bárki másra.

— Ezt magad sem hiszed el. Ez egy szerelmes levél volt.

— No és? Feltéve, hogy az volt? Mi következik ebből? Az, hogy Ilona hűtlen hozzád?

— Természetesen. Legalább gondolataiban.

— Megállj! Itt van a nagy tévedés. Lehet-e egyáltalában gondolatban hűtlenséget elkövetni?

— Sőt. El tudom képzelni, hogy valaki megcsalja a feleségét testileg, de soha még egy gondolattal sem vétett a hitvesi hűség ellen!

— Talán. De el tudsz-e képzelni nőt, aki házasságtörést követ el, mellette pedig lelkileg «hű» marad a férjéhez?

— Abszurdum! Mit akarsz ezekkel bizonyítani?

— Azt, hogy a hűtlenség csak ott kezdődik, amikor testileg is másé leszünk. És az a nő, akiben bizonyos érzések felébrednek egy másik férfi iránt, anélkül, hogy odaadná magát az illetőnek: az egy tetőtől-talpig tisztességes asszony. Tisztességesebb, mint száz más nő, akinek kevésbé szubtilis a lelke s azért mégis mindenkivel kacerkodik.

— Hallatlan ez az argumentációd! A végén még ki fog sülni, hogy Ilona nemes cselekedetet követett el, mikor ezt a levelet megírta, énnekem pedig térdenállva hálálkodnom kell, hogy az Isten ilyen kincsel megáldott!

— Közel jársz az igazsághoz, kedves barátom. Mert abban a pillanatban, amikor Ilona azt a levelet meg akarta semmisíteni: az megszűnt létezni. Hogy te azt a levelet a hamuból kikapartad: ez nem változtat a helyzeten.

— Gyönyörű, mondhatom. Hát a szándék? Az semmi?

— Semmi. Még nem álmodtad soha, hogy megöltél valakit?

— Dehogyan nem. No és?

— Vannak állapotok, amelyek nagyon hasonlók az álomhoz. Ha felébredünk: nem értjük, hogy így vagy amúgy gondolkozhattunk.

— Veled nem lehet okosan beszélni.

— Ha az, aki velem beszél, maga sem okos, akkor persze nem. Már pedig aki féltékeny — bolond. De mondok valamit: nézz abba a tükörbe! Kik látsz ott? Egy körülbelül negyven éves, egész-

séges, határozottan csinos embert, aki ad a külsejére, még nem is kopaszodik s ha jól tudom, mindennap fürdik. Látod azt az alakot?

— Ugyan hadd abba!

— Most már idézd fel lelkedben Novinszky barátunk emlékét! Megjelenik előtted egy vízbe mártott zsemlye, hosszú rúd végén, örökké piros szemekkel és olyan arcszínnel, mint aki állandóan sárgaság és álomkórság között tojástáncot jár. Jól látod magad előtt?

— Körülbelül...

— Nos : erre az emberre vagy te féltékeny. Nem komikus ez?

— Nagyon. Azaz, elég szomorú, hogy még az ilyen ember is tetszik a feleségemnek.

— Bocsánat, azt te nem tudod, csak hiszed.

— De a levél?

— Itt vannak a drága papírszeleteid : összeállíthatod a levelet.

— Ezt nem értem. Hisz az imént elégetted...

— A borítékot. A levéldarabok itt vannak s ha felhatalmazol, elvégzem helyetted e munkát és összeállítom a végzetes okmány eredeti szövegét. Akármibe fogadok, hogy félreértés az egész.

— Én nem fogadok semmibe sem, mert úgyis tudom, hogy elvesztenéd a fogadást. De nem bánom : nézd meg, mire mész ezzel a levéllel. Most már én is jobb szeretem, ha tisztán látok!

— Igazad van. Látod, egészen könnyen megy a dolog, hisz' nagy darabok ezek, csak egy kis türelem kell hozzá. Így ni : az eleje már meg

van... most lássuk a többit... no, ez igazán kitűnő...

— Mi az? Mi az?

— Rögtön. Ez itt, úgy látszik a vége, amely azonban nincs befejezve...

— Természetesen. Akkor hagyta abba az írást, mikor beléptem a szobába... Meg vagy már?

— Még nem. Még csak néhány másodpercet kérek... Mi ez? «hevesen flörtölt?»

— Tessék?

— Semmi tessék! Majd meglássuk, ki flörtölt...

— Ne kínozz már...

— Rögtön!

— Mondd meg legalább: jó vagy rossz? Nem hallod?

— Türelem...

— Add ide...

— Nem adom. Tessék, meg van. Megengeded, hogy felolvassam?

— Tessék...

— *Kedves Novinszky*, magamról tudom, milyen *kínos pillanatok*at okozhat az embernek, ha nem képes visszaemlékezni egy névre, amelyet valamikor nap-nap után hallott. Így tehát, tegnapi beszélgetésünkre visszatérve és *idegeinek megnyugtató*sára, még elutazása előtt megírom magának, hogy azt a szép olasz nőt, aki Taorminában a szomszéd asztalnál ült s akivel úgy maga, mint a férjem oly hevesen flörtölt: Marchesa Daneloni di Malmontenek hívják. Megtaláltam a *szerel*em e nemes papnőjének — amint tréfásan hívtuk —

a névjegyét, *taorminai emlékeim* között. Remélem, hogy most már *sohasem fogja elfelejteni...*»

— Nincs tovább. És emiatt a levél miatt csinálod ezt a komédiát?

— Valóban röstelem... nem is értem... Nem tévedtél?

— Hogyhogy?

— Persze, ki van zárva. De mégis...

— A végén még azt fogod állítani, hogy tinta és toll nélkül, ezermester módjára, saját szemed látára meghamisítottam a feleséged levelét.

— Kérlek, ne tréfálj. De hisz ez nagyszerű, ez isteni, ez...

— De milyen nagyszerű! Különösen azt találom nagyszerűnek, hogy te vagy féltékeny a feleségedre, aztán pedig kisül, hogy a szerelem nemes papnőivel flörtölsz, nemes versenyre kelve nemes vetélytársaddal! Gratulálok!

— Ah mit! Azért még most sem értem, hogy miért tüntette el a feleségem ezt a levelet, amikor beléptem a szobába?

— Kis ártatlan te! Hát egész egyszerűen attól tartott, hogy esetleg bánthatna téged, hogy fellevenítette a veszedelmes marchesével való flörtöd történetét!

— Az igaz. Erre nem is gondoltam. Most pedig add ide kérlek ezt a levelet.

— Minek? Ne dobjuk a kályhába?

— De igen. Csakhogy abba a kályhába akarom dobni, amelyből kiszedtem.

— Micsoda lelkiismeretesség!

— Kérlek barátom, az ilyenekben nem ismerek tréfát. Egész életemben korrekt ember voltam.

— Meg vagy most nyugtatva legalább?

— Meg. Azaz: nem egészen. Hátha csak ezek után írt volna olyasmit, amit nem lett volna szabad megírnia? ...

VILMA HAJA RENDETLEN.

— Te vagy, Béla? Istenem, de megijedtem!

— Megijedtél?

— Ezen csodálkozol? Ma reggel azzal búcsuztál el tőlem, hogy öt-hat napra elmész Elemérékhez szarvasbőgésre s — most itt vagy! Mi történt?... Nem felelsz?... Miért vagy olyan különös?

— Különös vagyok?

— Igen... Csak nincs valami bajod? Tedd le ezt a kabátot, kérlek... ne állj ilyen mozdulatlanul... Majd segítek neked...

— Ne...

— De mi az? Haragszol rám? Nem parancsolod a teádat? Magam készítem el neked, jó lesz? A cselédek bizonyára már lefeküdtek...

— Hadd!... Ül le! Oda, arra a székre. Hallottad?

— Hallottam.

— Akkor ül le. Beszédem van hozzád, Vilma.

— Tessék. Már ülök is. Csak egyre kérlek, ne nézz rám ilyen rettenetesen! Mit jelentsen ez? Ilyennek még sohse láttalak, mondhatom! Mit akarsz velem?

— Majd meglátod.

— Félek, Béla. Félek...

— Van is rá okod. Tudod, kivel találkoztam a kertben?

— Honnét tudjam azt...?

— Honnét? Honnét!... De megmondom: Lukács Pistával. Ugy-e eredeti?

— Valóban... nem értem...

— Az ám, nagyon eredeti. Épen a tornácról ereszkedett le, aztán futásnak eredt, mert hallotta a lépteimet.

— Tévedtél, Béla. Hisz ez lehetetlen! Mit keresett volna Pista a tornácon?

— A tornácon semmit. Amit keresett, azt a te szobádban találta meg.

— Béla! Hogy beszélhetsz ilyeneket?

— Azt magam sem tudom.

— Csak nem gondolod?...

— De. Gondolom.

— Esküszöm...

— Ne esküdj. Megcsaltál. Megcsaltatok!

— Nem igaz, nem igaz!

— Vallj be mindent!

— Nem tehetem, mert nem vagyok bűnös! Egyáltalában kikérem magamnak, hogy...

— Micsoda? Milyen hangon mersz te hozzám beszélni?

— Béla! Mit akarsz azzal a revolverrel?

— Azt is meg fogod látni.

— Tedd el, kérek, meg vagy örülve? Tedd el...

— Töredelmes vallomást kérek. Azt hiszem, az a legkevesebb, amit tőled követelhetek.

— Ne kínozz már...

— Hát olyan rossz voltam hozzád, gyöngédtelen? Figyelmetlen, vagy mi? Vagy olyan ellenállhatatlan az az úr, hogy te, te, Vilma! Megáll az eszem!

— Képzeld, barátom. Fel vagy izgatva, féltékeny vagy s mert Lukács Pistával találkoztál, hát már azt hiszed . . .

— Tehát beismered, hogy itt volt?

— Be. Egy könyvet hozott nekem, amelyet már régen ígért s kissé eldiskuráltunk . . .

— S ezért kellett az ablakon át menekülnie?

— Kérlek, megmagyarázom a dolgot. Tudtam hogy te, édes Bélám, már régóta rossz szemmel nézed Lukács látogatásait. Ő is érezte, hogy gyanakszol rá. Már most, mikor megtudtuk, hogy itt vagy . . .

— Ki mondta?

— János. Eszeveszetten felfutott a lépcsőn s halálsápadtan jelentette, hogy itt van a méltóságos úr . . .

— Tehát ő is? Majd vele is leszámolok. De még most sem mondtad, miért menekült az a gazember az ablakon keresztül?

— Miért? Miért? Hát még nem érted? Tudva, hogy féltékenykedsz rá, azt remélte, hogy úgy mehet el innét, hogy nem is találkoztok. Gyöngédség volt részéről, ez az egész!

— Köszönöm ezt a gyöngédséget! Mióta tart ez a viszony?

— Béla! Ne légy ilyen igazságtalan! Ha mondom, hogy semmi . . .

— Ah, ne beszélj ilyen badarokat! Követelem, mondj meg mindent!

— Ha így bánsz velem, nem szólok többé egy szót sem!

— Lelőlek, ha nem beszélsz!

— Tessék!

— Még ráérünk. Előbb halljuk a vallomást. Mikor kezdődött a dolog?

— Ezekre már egyáltalában nem felelek. Kérdezd meg Pistától.

— Attól hiába kérdezném. Az már nem nyitja ki többé a száját.

— Béla! Szent Isten! Mit tettél? Csak nem...

— De.

— Jaj, Istenem! Borzasztó!

— Hová mész? Itt maradsz!

— Mi van Pistával?

— Nem tudom. Ott lent fekszik a bokorban.

A tornác előtt.

— Hóhér! Engedj!

— Nem.

— Engedj, ha mondom!...

— Nem engedlek! Előbb mondj meg mindent.

Volt-e viszonyod Pistával, vagy sem?

— Volt.

— Volt? Úgy...

— Igenis volt. Szerettem.

— Szeretted?

— Nagyon. Téged pedig gyűlöllek, gyűlöllek!

— Azt úgyis tudom... Tehát szeretted? Mióta?

— Az első perctől fogva, hogy betette a lábát a házukba. Ő volt az egyetlen ember a világon, akit szerettem. Az egyetlen! És most engedj — gyilkos!

— Még nem. Még egyre felelj. Engem sohase szerettél?

— Soha.

— És mégis hozzám jöttél feleségül? mikor nem szerettél?

— Ostobaság volt tőlem. Rossz is volt, beismerem. De nem bánom. Most már nem bánom. Nem bánom! Engedj...

— Én nem kényszerítettelek, Vilma! Én nem! Figyelmeztettelek a körülönbségünkre, megmondtam neked, gondold meg jól: hogy tizenöt év sok, nagyon sok! Hogy nagy jellem kell hozzá, hogy az ember szembezállhasson a természetével, ha jelentkezik, váratlanul, hirtelenül... Ugy-e, hogy figyelmeztettelek?

— Igaz...

— És mégis a feleségem lettél? És most megcsalsz, minden lelkiismereti furdalás nélkül?

— Nyomorult vagyok, tudom. Dobj ki a házadból, ölj meg, csinálj velem, amit akarsz. Nem bírom tovább...

— Milyen egyszerűen mondod ezt! Mintha ezzel aztán el volna intézve minden!

— Mit akarsz még? Nem elég, ha azt mondom: ölj meg?

— Mi hasznom volna belőle?

— Ez a te dolgod. De most engedj. Engedj! Látni akarom, látni! Ha csak halva is, szegényt... Szegény Pistát...

— Menj!...

— Köszönöm.

— Megállj!

— Tessék . . .

— Előbb nem mondtam igazat. Pista él . . .

— Él? Jóságos Isten! Igaz ez? Igazán igaz?

— Igaz. Futni engedtem a gavallérodát, nem bántottam. Most már bizonyára nyugodtan otthon ül és büszke a vitézül kiállott kalandjára. Talán jót is nevet rajta . . .

— Ne mondj ilyet! Ő nem olyan. Én jobban ismerem, mint te! Biztosan szenved, szegény és aggódik miattam. Rólad mindig tisztelettel beszélt előttem, szeret és tudom, hogy . . .

— Jól van, jól. Csak menj utána . . .

— Köszönöm. Nagylelkű vagy, elismerem. Sohse fogom elfelejteni.

— Ne nyulj hozzám, utállak. Menj, ha mondom!

— — — — —

— Habozol?

— Nem, de . . .

— Nos?

— Így csak nem mehetek, pongyolában? Mégis össze kellene szedni a holmimat . . .

— Értem.

— Ha megengednéd, hogy csak holnap reggel . . .

— Megengedem. Kócos vagy és sápadt, Pista pedig nagyon kényes az ilyenekre . . .

— Ne gúnyolódj, kérlek! Eleget szenvedtem . . .

— Nem gúnyolódom, komolyan beszélek!

— Komolyan sápadt vagyok és a hajam rendetlen?

— Ott a tükör, nézd meg magad.

— Igazad van : holnapig kipihenem magamat . . .

MIT SZÓLNAK HOZZÁ AZ EMBEREK?

— Örül ennek, Kari? Ugy-e, örül?

— Minek, Elza?

— Minek! Még kérdi! Lássá, ez nem szép magától!

— Valóban, nem értem, hogy ...

— Kari! Hogy végre-valahára négyszemközt beszélhetünk egymással, hogy nem tudom, hányféle érvet felhozva, sikerült rávennem a mamát arra, engedjen el magával, egészen egyedül, hogy megnézzük leendő kis fészkünket s megbeszélhessünk mindent, tanuk és szülői jótanácsok nélkül! Most itt ülünk az autóban, regényesen, mesebeli módon, — s maga nem is örül neki! Kedvem volna sírni, mondhatom!

— De, édes kis Elzám, komolyan kérem, ne nevettesse ki magát! Hisz magam is örülök annak, hogy egyedül lehetek magával, de ...

— Miféle de?

— Legyünk őszinték, drágám: ez nem való.

— Nem való? Nem való! Kérem, állíttassa meg az autót azonnal. Szóljon a soffórnek ...

— Felesleges, édesem.

— Nem felesleges, mert ki akarok szállni. Csak menjen egyedül a lakásba, én hazamegyek.

— Persze, még csak az kellene! Szép kis botrány volna! Hát mit szólna hozzá a mama, a papa, az egész világ?

— Törődöm is én a világgal! Álljunk meg!

— Kérem, édes Elzám, ne izgassa magát. Hiába mondja, hogy nem törődik a világgal,— de a világ, fájdalom, igen is törődik mivelünk s ezt nem lehet figyelmen kívül hagyni.

— Hát akkor mit akar tulajdonképen?

— Semmit. Csak azt, hogy óvatosak legyünk, mert ha valaki megtudja ezt a kirándulást, se hossza, se vége a pletykáknak. Maga azt még nem érti, kis Elzám!

— Lehet, hogy igaza van. Lássa, én nekem olyan különös felfogásaim vannak az életről, a világról! Én utálok a képmutatást, a hazugságot, a konvencionális formákat! S mindig azt képzeltem, hogy ha egyszer férjhez megyek, vége lesz ennek a komédiának.

— No, akkor nagyon téved, ha azt hiszi! Ellenkezőleg, egy asszonynak bizonyos fokig talán még jobban kell mindenre vigyáznia, mint egy leánynak!

— De a férjemmel szemben csak nem? Az előtt csak olyan lehetek, mint amilyennek teremtett az Uristen?

— Természetesen! No és most ne haragudjon többet reám s adja ide kis kacsóját, hadd szorítom meg, de úgy, hogy ne lássák...

— Ki láthatná?

— Mindenki. Hisz oly kíváncsiak az emberek!

— Jaj, az borzasztó! Tudja, Kari, hogy kedvem volna a nyakába borulni?

— Szent Isten! Mi jut eszébe?

— Igen, s magamat jól megpusziztatni!

— De Elza!

— Az ám! Csakis azért, hogy megpukkadjanak az emberek, kint az utcán!

— Nem értem magát, Elza! Nem ismerek magára! Mi baja tulajdonképen?

— Jaj, édes Karim, oly szabadnak érzem magamat! Mintha máris a kis felesége volnék!

— Szerencse, hogy megérkeztünk, mert különben még tényleg valami...

— Tessék?

— Semmi. Engedjen előre, én majd segítek magának. Így ni. De vigyázzon, az Istenért! Elza!

— Mi baja?

— Elza, ez igazán nem járja! Mit szólnak majd az emberek?

— De mi történt, Kari?

— Mégis jobban kellene vigyáznia a kiszállásnál, édesem! Hisz úgy felcsúszott a szoknyája, hogy térdig lehetett látni a lábait!

— Vagy úgy!

— Kérem, ne nevessen, én komolyan beszélek!

— Maga nagyon komikus, kedves barátom! Szeretném látni, hogy mit csinálna az én helyemben, ebben a szoknyában! Csak nem akarja, hogy a maga kedvéért valami ráncos, sleppes vén szoknyában járjak?

— Jól van, jól! Most nézzük meg a lakást és ne veszekedjünk többé!

— Bizony, ez egy okos gondolat. Elhozta a kulcsot magával?

— Természetesen. Parancsoljon besétálni, kis menyasszonyom!

— Köszönöm! Ejnye, ez aztán igazán gyönyörű! Hisz ez egy valóságos kis hall, ez az előszoba!

— Ugy-e bár? Bocsásson meg egy pillanatra...

— Mi az? Hová megy, Kari?

— Megnézem, nincs-e itt valahol a házmester.

— De minek? Mit akar a házmestertől?

— Nem látta azt az öreg hölgyet, akivel a lépcsőn találkoztunk? Azt hiszem, a leendő szomszédnőnk s nem szeretném, ha azt hinné, hogy mi itt egyedül...

— Kari, most igazán meg fogok magára haragudni. Maga mindenkivel a világon többet törődik, mint a menyasszonyával! Kérem, hagyja már az efféléket!

— Nem bánom. Elvégre magát zsenirozhatja, hogy mit mondanak az emberek, engem nem. Hát lássuk a lakást. Ez itt a szalón, innét a dolgozószobámba lehet jutni, az ott szemben pedig az ebédlő. Úgy-e milyen jól érvényesülnek a bútoraink?

— Remekül! Jaj be szép minden! Igazán olyan jó ízléssel rendeztetett el mindent, gyönyörű!

— Igyekeztem eltalálni a gondolatait, édes Elzám. Persze, még sok minden van hátra, de azt már egészen magára bízom...

— Köszönöm, kedves jó Karim! Hát a hálószo-

ba? — Az erre van. Egészen el van különítve a többi-től. Ez az.

— Nagyon szép. Milyen barátságos és világos! De még nem teljes a berendezés, amint látom?

— Hogy-hogy?

— A bútorokból még hiányzik egyik-másik darab...

— Dehogy, drágám! Miért gondolja?

— Csak egy ágyat látok, egy éjjeli szekrényt s úgy tudom, több faliszekrényt is rendeltünk, mint amennyi...

— Hja úgy! Az mind itt van, a szomszéd szobában. Az én hálósobámban. Csak nézzen be ide is, kis Elzám! Lássa?

— ...!

— Nem szól semmit, Elza?

— Mit szóljak?

— Hogy tetszik-e vagy sem?

— Ó nagyon...

— Milyen különösen mondja ezt! Magának valami nem tetszik! Mondja meg őszintén!

— Téved. Minden nagyon tetszik. És most menjünk.

— Hová?

— Haza.

— Elza, mi ez? Magának valami kifogása van a lakás ellen! Kérem, mondja meg, hogy mi az, ami nem tetszik?

— Minden tetszik.

— A fürdőszobát még nem is látta...

— Nem vagyok rá kíváncsi. Menjünk.

— Nem megyek. Előbb mondja meg, hogyi mi rontotta el a jókedvét!

— Nagyon jókedvű vagyok, láthatja! Nevetek!

— Ez nem őszinte nevetés! Hová megy?

— Előre.

— Miért siet ennyire?

— Csak nem maradhatunk örökké ebben a lakásban? Mit szólnának az emberek!

— Igaza van! Még csak bezárom a lakást.

— Ne hívjam a házmestert?

— Minek, Elza?

— Azt gondoltam, hogy talán nem szereti, ha egyedül megyünk le a lépcsőn...

— Hisz amúgy is már lent vagyunk, édes kis Elzám!

— Kérem nézzen ki a kapun, nem jön-e valami ismerős...

— Ejnye, milyen okos ez magától! Látta, ezt szeretem! Nincs veszély, bezállhatunk.

— Előbb maga.

— De miért?

— A szoknyám rövid s nem akarom másodszor szeméremét sérteni.

— De Elza! Csak nem hiszi komolyan?

— De. Hát még most sem indulunk?

— Mindig ez a gyújtás! No, már megyünk is. Hát most mondja, drágám, hogy tetszett a lakás?

— El vagyok ragadtatva.

— Ennek igazán örülök. És most meg is mondom magának Elza, hogy mi az, ami magának nem tetszik. Azt hiszem, kitaláltam.

— Lehet.

— Meglepte magácskát a két külön hálószoba.

Tudom. De lássa, az a sok jó barát és ismerős, aki ellátogat egy újdonsült házaspárhoz, kíváncsi a lakásra, mindent akar látni, persze a hálósobát is. Már pedig ki akarom kerülni a megjegyzéseket.

— Igaza van.

— Örülök, hogy egy nézetten vagyunk.

— Teljesen.

— Ni. Már itthon is vagyunk, Elza. Ez gyorsan ment.

— Nagyon. Remélem nem lát ismerős?

— Nincs itt senki. Üres az utca. Megengedi, hogy még feljöjjek egy pillanatra?

— Kérem ne fárassza magát.

— Akkor délután jövök, jó lesz?

— Ne jöjjön.

— Hát akkor mikor jöjjelek?

— Egyáltalában ne jöjjön. Itt pedig fogadja vissza a jegygyűrűjét, de vigyázzon, hogy ne lássa senki, mert mit szólnának hozzá az emberek?

— De Elza!

— Isten önnel, jó napot!

A TIGRIS.

— Ezt a tigris három évvel ezelőtt lőttem Kishuagarban, Indiában. Milyen jámboran lóg most itt a falon, szegény! Pedig mondhatom, nem volt éppen kellemes érzés, mikor a nádban egyszerre szemközt találtam magamat ő kelmével!

— Képzelem! Hát ez micsoda?

— Ez a mungó, vagy amint beczező nevén szölitják: Riki-tiki-tévi...

— Mi az?

— Roppant hasznos kis állat, drága Jeanne-om. A tudományban *Herpestes griseus* néven szerepel. Nem olvasta Rudyard Kipling *Jungle-book*-ját? Majd odakölcstönzöm magának. Nagyon helyes meséket közöl benne erről a bátor kis legényről. Indiában majdnem minden háznál tartják, mert a legádázabb s a legvakmerőbb ellensége a kígyónak. Ha elképzelem...

— Anti! Mit csinál?

— Bocsásson meg, Jeanne, de én már unom ezt az előadást! Ezt nem tudom kibírni! Könyöröljön meg rajtam, hisz látja, hogy meg fogok bolondulni!

— Lássa? Mit mondtam magának? Tudtam, hogy nem fogja megtartani az ígértét! Megesködött

volna nem tudom, mire, s mikor rá kerül a sor, hogy helyt álljon a szaváért: minden el van felejtve. Hisz csak egy asszonyról van szó!

— De Jeanne! édes, ne beszéljen így!

— Ne nyúljon hozzám, Anti, mert ebben a perczen elmegyek! Minek is jöttem fel a lakására! Minek! Tudhattam volna, hogy ez nem lehet másképp! Ez igazán nem volt szép magától!

— Mi, egyetlen Jeanne-om, mi?

— Hogy így becsapott! Felcsalt ide az alatt az ürügy alatt, hogy megmutatja érdekes gyűjteményét s most visszaél a bizalmammal.

— Ne mondja ezt, Jeanne, mert főbelövöm magamat. Itt, ezzel a jó express-fegyveremmel, amely már annyi életet kioltott!

— Jézus Máriám! Anti! Tegye le azonnal azt a puskát! Azonnal!

— Jól van! Leteszem. És most? Most mi lesz? Meg van most velem elégedve?

— Meg. Maga alapjában véve jó fiú, csak rettenetesen hóbortos! Igaza volt Gyulának, amikor azt mondta magáról...

— Kérem: ne beszéljen nekem a férjéről, Jeanne!

— Már nem az. Vagy legalább is nemsokára már nem lesz az!

— Tudom, hogy ma-holnap kimondják a házasságuk felbontását, de ez mindegy! Eleget szenvedtem eddig is, mikor nap-nap után ott kellett látnom a maga oldalán azt az embert, akit gyűlölök!

— Hát nem beszélek róla. S most legyen okos és mutassa meg a kincseit. Jaj, be gyönyörű ez az

elefántcsont! Milyen nagy! S milyen nehéz! Talán bizony már elefántot is ejtett zsákmányul?

— Hármat is...

— Ne mondja! És ez itt micsoda?

— Egy sziámi nyakék... Jeanne!

— Jaj, Anti, nézze, térjen már észhez!

— Jeanne! Jeanne, ne taszítson el magától...

— Anti, én tisztességes asszony vagyok s az akarok maradni. Százszor mondtam magának. Csak nem hiszi, hogy most, mert elválok az uramtól...

— Jeanne, én szeretém magát! Szeretem...!

— Ez már nem járja, Anti! Nézze, mondok magának valamit! Ni, ott fent a szekrényben, az miféle faragvány?

— Mit tudom én! Te kedves, te édes! Milyen bársonyos ez a haj! Milyen karcsu ez a derék!

— Eresszen el, Anti, hisz elesem!

— Ez a fehér medvebőr puha, ha el is esünk...

— Utóljára mondom, eresszen el!

— Hát nem szeret semmit sem? Kacér, szívtelen!

— Ne kínozzon már!

— Jeanne, ha így átkarollak, ha durva, izmos karjaim közt tartom szilfid testedet s ajkam hozzáér illatos arcodhoz...

— Segítségért kiáltok! Anti! Most elmegyek.

— Elmegy? Hát menjen. Itt a kabátja, itt a kalap.

— Adja ide. Megyek. És soha többé nem jövök magához. Látni sem akarom többé.

— Ahogy parancsolja.

— Isten önnel.

— Isten önnel . . .

— Anti, az Istenért, tegye le azt a fegyvert!

— Menjen, Jeanne. Ne szóljon semmit.

— Nem merek elmenni . . . Adja becsületszavát, hogy nem fog ostobaságot elkövetni! No, adja ide a kezét!

— Nem adom!

— Anti!

— Milyen különös maga, Jeanne! Mit akar tulajdonképpen? Az én életem csak addig ér valamit, amíg hiszem, remélem, hogy szeret. Abban a pillanatban, hogy megtudom, hogy tévedtem: vége.

— Anti, maga nagy gyermek! Hát nem látja, hogy szeretem?

— Nem látom. Nem hiszem.

— Istenem, mit csináljak?

— Jeanne! Igazán a halálomat kívánod?

— Hogy mondhat ilyet!

— Hát mégis szeretsz, Jeanne? Szeretsz? Egy egész keveset?

— Szeretlek!

— Ó, milyen boldoggá teszel, Jeanne! És mily boldogok lehetnénk együtt!

— Anti, az egekre kérem, gondolja meg, hogy mit csinál!

— Szeretsz? Mondd, hogy szeretsz! Édes kis Jeanne? Hallani akarom, ezerszer, százezerszer hallani! Ugy-e szeretsz, Jeanne?

— Még kérded? Még kérdezheted?

— Hallatlan . . .

— Parancsolsz?

— Semmit. Csak úgy mondtam . . . Most boldog?

— Nagyon.

— Nem fog már ilyen bolondokat össze-vissza beszélni? S ne merjen többé azzal a szerencsétlen fegyverrel hadonászni, mert megharagszom! Így ráijeszteni az emberre! Megigéri, hogy ezentúl okos lesz?

— Meg.

— Mert az rettenetesen fáj nekem, ha ilyen csunya dolgokat mond, érti?

— Igen, édesem . . .

— Vajjon hány óra lehet már?

— Fogalmam sincsen. De beesteledett, az bizonyos.

— Igazság! No, szépen vagyunk! Mit mondjak csak a mamának?

— Majd kitalálsz valamit. Hisz te olyan okos kis asszony vagy!

— De még milyen! Éppen most adtam tanujelét az okosságomnak! Jól nézhetek ki! Nézze csak a hajamat! Olyan vagyok, mint egy cigányasszony!

— Ah mit, ez merő képzelődés! Nagyon helyes vagy így . . .

— Most már másodszor mondja, hogy: helyes. És milyen nyugodtan mondja! Mikor beléptem ebbe a férfiszentélybe, azzal fogadott engem, hogy: Isten hozta, egyetlen istennőm! Lám, mi lett az istennőből! Egy helyes jószág, úgy mint számtalan elődöm, aki itt megfordult, a tigrisek és jegesmedvék barlangjában . . .

— Azért mégis csak érdekes nálam? Nem hinném,

hogy egyhamar annyi mindenfélét lehessen egy helyen együtt látni! Kivéve, valamelyik múzeumot! Az persze más. Egészen más.

— Anti?

— Tessék!

— Nézze kérem, kinyílt a ruhám s nem tudom magam begombolni! Legyen szíves és segítsen...

— Ezer örömmel...

— De jó legyen ám! Megigéri?

— Meg, meg...

— De igazán!

— Ha mondom... Mit nevet, Jeanne?

— Semmit. Eszembe jutott valami.

— Valami jó vicc?

— Korántse. Szellemes mondás, amelyet nemrégén egy német regényben olvastam.

— Nem szeretem a német regényeket.

— Milyet szeret?

— Egyáltalában nem szeretem a regényeket. Alapjában véve inkább prózaikus ember vagyok.

— Tegnap este, a vacsoránál, anyámnál, mikor kigondoltuk ezt a látogatást, azzal kérkedett, hogy nagy idealista!

— Hja tegnap!

— Anti! Hogy értsem ezt?

— Sehogyan. Tudja édes Jeannom, az ember néha csak úgy mond valamit, maga sem tudja miért...

— Különösen a férfiak. Még most sem készült el azzal a begombolással?

— Azonnal meg leszek vele. De ez az átkozott sok kapocs meg gomb...

— Ne átkozza azokat a szegény gombokat, Anti! Vagy nem hiszi, hogy tegnap este drágaköveknek nézte volna őket, ha véletlenül...

— Jeanne, maga engem kinevet!

— Én? Édes Antim! Már hogyan gondolhatja!

— Igen, igen, maga kinevet. Erre pedig nincs ok.

— No, ne haragudjék! Csókoljon meg! Így ni! Most szent a béke?

— Az.

— Kérem, adja ide a kalapomat. Ott fekszik a földön. Köszönöm. Jól áll így?

— Remekül.

— Így tehát megvolnék. A keztyűt csak útközben veszem fel. Nem akar elkísérni?

— Azt hiszem, óvatosabb volna, ha egyedül távoznál, tudod, a világ...

— Értem. Igaza van. Hát Isten vele.

— Csókolom a kezedet.

— Pá.

— Már megint nevetsz? Mit nevetsz? Mondd meg, követelem!

— Ha minden áron tudni akarja: Gyula jutott eszembe.

— Már megint Gyula! Hát Gyula hogy jut megint eszébe?

— Nem tudom. Önkénytelenül jött!

— Jeanne, ne gunyolódjék! Miért gondolt a férjére?

— Ugy látszik, hogy a férfiak tényleg mind egyformák. Jó éjszakát, kis tigrisem!

AZ ÖZVEGYEMBER.

— Kezét csókolom, papa!

— Szervusz, Gabi! Már régen föl akartalak keresni szobádban.

— Csakhogy eljött! Még nem is látta az új bútoraimat...

— Szépek! Kissé komolyak fiatal leány számára, de nagyon ízlésesek, nagyon kedvesek. Most még csak pár képre van szükséged, — az a fal ott például, egészen üres.

— Odaakasztom szegény mama arcképét, amelyet Rónayval készíttettem fénykép után...

— Nagyon helyes. Ha esetleg látsz valami jó tájképet a tárlaton, vedd meg.

— Papa oly jó hozzám...

— Ezt ne mondd. Sokkal többet kellene veled foglalkoznom, de nem lehet. Már nem érek rá semmire sem. Banktárgyalás, mérlegkészítés itt is, ott is, közgyűlés, meg mi. Hisz tudod! Most megvan az új villa s nem tudok elkészülni a berendezésével sem! Ha te nem segítenél, Gabi, nem tudom...

— Ó Istenem, csak bizzon rám mindent! Boldog vagyok, ha segíthetem valamiben!

— Ügyes kis háziasszony, te! Azaz házi kis-

asszony! Nem sokáig ám, mert megjelenik ő, elvisz téged s itt maradok egyedül.

— No persze! Miféle ő-ről beszél?

— Tudom is én? Majd csak jön valaki s az lesz ő. Ez a világ rendje. Milyen kényelmes ez a karszék! Majd én is rendelek ilyen! Vagy te rendelhetnél egyet számomra, jó lesz az íróasztalom elé...

— A legnagyobb örömmel...

— Helyes. Igaz, megmondtam Mihálynak, hozza ide a teát.

— Milyen kedves magától!

— Igen. Ma végre szakítottam magamnak egy kis időt s feljöttem hozzád csevegni. Remélem, missz Williamson nem fog megjelenni?

— Ne féljen semmit. Csak holnap jön.

— Kedves teremtés, de roppantul unom. S ha azt hallom, hogy: how do you do? máris elég volt az angol diskurzusból. Egyáltalában ezek az idegen nők a háznál, — no de itt van Mihály a teával.

— Majd ide tétetem maga elé, papa.

— Köszönöm. Az ember csakugyan olyan jól ül ebben a karszékben, hogy nincs is kedve fölkelni. S milyen kellemes fogása van ennek a szövetségnek...

— Hány darab cukrot parancsol?

— Kettőt, mint rendesen. Ma nem voltál a jégén?

— Egy hét óta olvad...

— Igaz, olvad. Látod, még arra sem érek rá, hogy megfigyeljem az időjárást. Semmire sem érek rá! Egyetlen gyermekemet elhanyagolom, azt sem tudom, mit csinál egész nap, mit kíván, megvan-e

mindene és mi! Isten mentse meg az embert az özvegységtől...

— Szegény papa! Azért ne aggódjék miattam. Persze jobb volna, ha az az aranyos jó kis mamuskám...

— Nagy csapás volt, az bizonyos. Nagy csapás! Szerencse, hogy már nagy voltál, mikor megtörtént, mert különben...

— Tejszint tölthetek?

— Inkább rumot kérek.

— Rumot? Igen. Mihály!

— Már kiment, csöngetek.

— Sohse bántsod. Örülök, hogy kint van. Jobb is szeretem a teát minden nélkül. Józsi bácsi is így volt vele.

— Ő is minden nélkül szerette a teát?

— Dehogy. Ő is özvegy ember volt; a szegény Irén ott hagyta hat gyerekkel a nyakán. Hat gyerekekkel! Mit tehetett a nyomorult? Ismét megnősült.

— Felénk se jön azóta. Pedig valamikor úgy szeretett bennünket! Még jól emlékszem, egész kis leány voltam, mikor minden délután eljött fekete kávéra. És mindig tudott valami mulatságosat mesélni.

— Jóízű ember volt. Szerette a társaságot, a jó barátokat, a családi életet, meg mi. Nem bírta ki a magánosságot.

— De hiszen volt hat gyereke....

— Igaz, igaz, de csak nem ringathatta őket maga egész nap?

— A hol kis gyerekek vannak, megbocsátható az ilyesmi. Tölthetek még egy csészével?

— Nem kérek. Megbocsátható? Hát olyan nagy bűnnek tekinted, ha valaki másodszor megnősül?

— Ugyan, kedves papa, hagyjuk ezt. Csak úgy mondtam, s elvégre mi közöm hozzá, hogy Józsi bácsi mit csinál? Fölfogás dolga az egész.

— Persze. Fölfogás dolga. Látod, én még tovább megyek! Azt állítom, hogy épen neki nem lett volna szabad másodszor nősülnie. Épen neki nem.

— Gondolja?

— Kérlek, hat gyerekek! Jóságos Istenem, ha elgondolom, hogy az a hat apró jószág ki van téve egy mostoha szeszélyeinek, ösztönszerű gyűlöletének, tudom is én? Nem, nem lett volna szabad újra megnősülnie. Hja, ha valakinek nincs gyereke vagy, teszem, csak egyetlen gyermeke van s az már nagy, független, járhat a saját útján, maga alapíthat háztartást, meg mi, — az más! Az egészen más!

— Most jut eszembe, hogy Irén nénitől is van egy képünk! Fönt van egy ládában a padláson. Csak a minap fedeztem föl. Nagyon hasonló, igazán! Talán el lehetne küldeni Józsi bácsinak. Minek heverjen nálunk a sok lim-lom között?

— Nem bánom, elküldheted neki.

— Vagy azt hiszi, hogy most már nem örülne neki?

— Hogyan mondod?

— Azt kérdeztem, nem hiszi-e, hogy talán alkalmatlan volna neki ez a kép, most, hogy — más asszony van a háznál?

— Vagy úgy... Nem tudom. Megkérdezheted tőle levélben, vagy mi.

— Majd írok neki...

— Mit is akartam mondani? Igen! Nem találkozta az utóbbi időben azzal a kis Rényi báróval? Aladárral, vagy minek hívják?

— Nem.

— Hát nincsen Budapesten? Bizonyára vadászik valahol!

— Fogalmam sincsen, mit művel. De nem is érdekel.

— Úgy? ... Nem érdekel? Azt gondoltam, hogy érdekel. Így téved az ember ... Pedig fess fiú, elegáns, jó családból való. Nem valami vagyonos ... De ez elvégre nem baj. Az egyik embernek szép családfája van, a másiknak van pénze, meg mi. S ha aztán véletlenül összekerülnek s lesz valami belőle ...

— Azt szerelmi házasságnak szokták nevezni.

— Úgy van. Azaz, fájdalom, nem mindig így van, de ilyennek kellene lennie. Szóval, te nem érdeklődöl Rényi iránt ...

— Csöppet sem. Sőt, ki nem állhatom! Üres, léha, buta és majom.

— Jó tulajdonságnak ez épen elég. No és mondd csak, sohse példázgatott még előtted?

— De igen. Szentegyedyné bálján meg is kérte a kezemet.

— Mi az ördög! S ezt te csak most mondod nekem?

— Igen. Nem gondoltam, hogy érdekelhetné.

— Tessék! Mondom, annyira el vagyok foglalva, hogy még a gyermekem szívbeli ügyeit sem tudom

figyelemmel kísérni! Ez így nem megy tovább! Mit nevetsz?

— Nem nevetek, de meglep, hogy olyan ^{egy}egész más ma este, mint rendesen.

— Úgy-e, úgy-e? Más vagyok. Érzem. Egész más.

— Olyan rugékony, olyan eleven.

— Meg vagy lepetve? Csakugyan, olyan fiatalnak érzem magam, olyan . . .

— Hisz még fiatal is . . .

— Azt hiszed? Elvégre igazad van. Most leszek ötven éves. Mi az? Semmi! S hogy kissé deresedik a hajam . . .

— Nem is deresedik még . . .

— De igen, deresedik. Csak nézd meg közről és meg fogod látni, hogy deresedik. De ismerek sokkal fiatalabb férfiakat, a kik már egész őszek — s vénebbek is.

— Bizony . . .

— Ez világos. Mert épen Szentegyedynéről tettél említést, milyen véletlen! Én is róla akartam veled beszélni! Jaj, de aranyos asszony! Olyan finom, olyan jómodoru, mindig jókedvű, természetes, meg mi! Igazán megesik az ember szíve, ha elképzei, hogy ez a szegény nő, a kinek úgyszólván mindene megvan arra, hogy egy derék, becsületes férfit boldogítson, csak így egyedül éli a világát!

— Minek vált el a férjétől?

— Minek? Minek! Azért, mert Rezső utálatos, szekáns ember volt, aki folytonos féltékenykedésével elkésértette annak az angyalnak az életét. Én is elváltam volna tőle, ha asszony volnék.

— Pedig mondják, hogy Szentegyedynék volt oka a féltékenységre.

— Pletyka, biztosíthatlak, hogy pletyka! Minden, de minden rosszakaratú ráfogás, amit beszélnek róla, meg mi. Látod ilyeneknek van kitéve egy szegény védtelen nő, ha volt bátorsága érzelmeiből levonni a konzekvenciát. Nagyszerű nő az a Róza! Nem is tudod, mennyire szeret téged! Ahányszor találkozom vele, az első kérdése, hogy mit művelsz, hogy hogy vagy, meg mi!

— Meg vagyok hatva...

— Róza, akarom mondani, Szentegyedyné, föltette magában, hogy férjet szerez neked. Nem édes idea ez? Életföladatának tekinti, mondta. Annyira szeret téged.

— Ha ismét találkozik Rózával, mondja meg neki, hogy én velem ne törődjön, kedves papa. Igen jól tudom, azaz sejttem, hogy ezzel mit akar...

— Különös vagy, Gabi. Akárkit dicsérek, neked antipatikus. Egyszerűen nem ismered Szentegyedynét, mert különben rajonganál érte!

— Nem kívánok érte rajongani. Valamikor én is szimpatizáltam vele, nem tagadom. De azóta megváltoztattam a nézeteimet erről a hölgyről!

— Tessék, most már sértegeted is! Egyszerűen hölgynek nevezed, mintha nem volna az. Pedig tetőtől-talpig hölgy.

— Én sem mondtam egyebet.

— És miért változtattad meg nézeteidet?

— Miért? Kérem papa, engedje el nekem ennek a kínos dolognak a fejtegetését. Úgy örültem, hogy

papa fölkeresett s hogy kedvesen eldiskurálhatunk, aztán csupa kellemetlen témákra kell bukkannunk...

— Édes gyermekem, vannak bizonyos esetek, amikor jó, ha az ember mindent tud. S csak igen természetes, ha egyetlen gyermekem nézeteit is ismerni kívánom egyről-másról. Tehát mi volt az, ami neked nem tetszett Szentegyedynén?

— ...

— Gabi, nem felelsz?

— Egy szó. Egy meggondolatlan szó s egy mozdulat. Talán már meg is bánta azóta. De hallottam, észrevettem s el nem felejttem soha.

— Csakugyan kíváncsi vagyok erre a misztikus históriára!

— Néhány nappal később történt, hogy ide költöztünk. Még nagy volt a rendetlenség, éppen csak a mi szobáink voltak félig-meddig tisztességes állapotban. S máris jöttek a kíváncsiak s mindenbe beledugták az orrukat. Ezek között volt Szentegyedyné is...

— Emlékszem. Azt találom, kedves dolog volt tőle utánanézni, hogy jóbarátai hogy s mint érzik magukat új otthonukban. No és tovább?

— Maga mindent megmutatott neki. Még a hálószobáját is.

— Ebben találtál valamit?

— Dehogy. Maguk előre mentek, én hátramaradtam a hall lépcsőjén, mert Mihály hozzám lépett s azt hiszem, azt kérdezte, — de hiszen ez nem tartozik ide. Szóval, én kint maradtam, s aztán...

— S aztán?

— Aztán bementem én is. Nem vettek észre, sem maga, sem ő.

— Aztán?

— Aztán Szentegyedyné a maga ágyára mutatott s azt mondta, hogy ... Nem, én azt nem akarom ismételni!

— Kis csacsi! Tudom már, mit mondott! Hogy tulajdonképpen hely volna két ágy számára is!

— Ezt mondta ...

— Édes Istenem, hisz ebben semmi sincs! Egy ártatlan, tréfás megjegyzés arra, hogy özvegyember vagyok s hogy ...

— Tudom, tudom! De ami aztán történt ...

— Aztán? Mi történt aztán? Erre már csakugyan nem emlékszem ...

— Én igen. Szentegyedyné, amikor azt a bizonyos ízléstelen megjegyzést tette, megfogta a szegény mama fényképét, amely a maga éjjeli szekrényén áll s az arcára fektette a képet ... S ebben a pillanatban észrevett. Elpirult, ismét fölállította a képet, mintha csak véletlenül döntötte volna föl s tüstént másra terelte a beszélgetést. Mikor aztán látta, hogy úgy állok ott, mintha megdermedtem volna, hozzám surrant s meg akart csókolni. De én bizony eltasztottam magamtól.

— Tévedtél, édes Gabim, tévedtél! Az a dolog a fényképpel, amelyre ugyan már csak homályosan emlékszem, bizonyosan véletlenül történt s nem is tudnám elképzelni, hogy miért tette volna!

— Maga nem? Én igen. Amit mondott, az annyit jelentett, hogy: van itt hely az én ágyamnak is!

S akkor megpillantotta a mama fényképét. S a kép néma szemrehányását nem tudta elviselni, azért lefektette. S ez annyit jelentett, hogy : a te emlékedet pedig ki fogom innét írtani örökre!

— Gabi, Gabi, milyen rettenetes vádakat emelsz ez ellen a jóságos, kedves, nemesszívű nő ellen! Mi jut eszedbe?

— Az anyám emléke szent s aki azt bántalmazza, azt szívem mélyéből gyűlölöm! Atyám — ne vegye el azt a nőt! Ne vegye el!

— Gabi! Hát ki mondja neked, hogy — el — akarom — venni?

— Régen sejtettem, hogy ez a szándéka, — ma tudom. De gondoljon édes jó kis mamuskámra! Hogy fájna neki, hogy sajogna, hogy vérezne a szíve...

— Édesanyád mindig nagyon okos asszony volt s még életében akárhányszor mondta, hogy igen természetes dolognak tartja, ha özvegyember újra megnősül. Különben biztosíthatlak...

— Atyám, ha az a nő ide beteszi a lábát, fogom a mama összes képeit s elmegyek innét!

— El — mennél — innét? Ugyan hová?

— Akárhová! De itt nem maradok egy percig sem, egy fedél alatt azzal a... Hozzámegyek Rényeihez.

— De hisz az imént azt mondtad, hogy ki nem állhatod Rényeit?

— Mondtam. Úgy is van. És mégis hozzámennék!

— ....

— ....

— Gabi? . . . .

— Tessék . . .

— Épen arra gondoltam, nem lenne-e jól mindkettőnknek, ha kissé kiszabadulnánk ebből a környezetből . . . Úgy veszem észre, hogy az utóbbi időben megerőltettem magamat szellemileg . . . Neked sincsen valami jó színed . . . Holnap van az új bank alakuló közgyűlése s azon okvetetlenül részt kell vennem, de aztán? . . . Ne menjünk hat hétre a Rivierára?

— A Rivierára? Hisz ez mesés volna, papa! Mesés! Szan-Remóba, mama sírjához! . . .

— Igen, Gabi, édes! Mamuska sírjához . . . Holnapután utazunk.

GYÖNYÖRŰ AUSPICIUMOK.

— Mi a véleményed a házasságról, kedves bátyám?

— Nagyon kedves intézménynek tartom s bárkinek melegen ajánlhatom, ismerkedjék meg vele.

— Dacára rossz tapasztalataidnak? Kedves bátyám házassága, úgy tudom, boldogtalan volt?

— Igaz. De mindenütt vannak kivételek. Nálunk az volt a hiba, hogy mindenben egyetértettünk. Azért váltunk el oly könnyen egymástól. A legnagyobb egyetértésben.

— Különös. Pedig rendesen a kölcsönös egyetértésben, a jellemek egyformaságában szokták látni a jó házasság garanciáját!

— A teorétikusok, élükön a papok: igen. De ez nem áll. Ahol nincsenek ellentétek, boldog házasság sincsen.

— Nem is tudod, kedves bátyám, mennyire megnyugtató ez a kijelentésed. Én tudniillik meg akarok nőszülni, de ami eddig visszatartott, épen az volt, hogy jellemeink annyira különböznek egymástól, hogy néha megijedek, ha a jövőre gondolok!

— Boldog ember! Fogadd legőszintébb szerencsekívánataimat!

— Igen köszönöm, kedves bátyám, de mielőtt

elfogadnám, engedd meg, hogy egyes részletekre kérjem ki a véleményedet!

— Halljuk!

— Azon kezdem, hogy a menyasszonyom zsidó-vallású, én pedig, amint tudod, katolikus vagyok.

— Ez már valami.

— Hogyan?

— Kitűnő bevezetés. A vallás ráüti az emberekre az első bélyeget s ennél alig tudok elképzelni kedvezőbb ellentétet. Az ilyen házasságnak feltétlenül sikerülnie kell!

— Pedig a menyasszonyom hajlandó áttérni a katolikus vallásra!

— A világért sem engedd, fiam! Hová gondolsz? Hisz megfosztanád magadat a legjobbtól, ami házas-ember ölébe hullhat! Látlak benneteket, amint egymás kedvéért hol a zsidó, hol a katolikus templomba mentek, aztán hazatérve, szellemes összehasonlításokat teszték a két vallás sajátságairól, előnyeiről, üdvösségéről. Ha még elképzelem, hogy gyermekeitek is lesznek s azok, ha már iskolába járnak, segítenek nektek a vallásos fogalmakat tisztázni, benneteket pedig kérdésekkel ostromolnak, amelyekre magatok is alig tudtok felelni: már előre is irigylem tőled a boldogságodat!

— Igazán? Ami a gyermekeket illeti, a menyasszonyom rajong értük, de én, őszintén bevallva, ki nem állhatom őket.

— Lehetetlen!

— De úgy van, kedves bátyám! Eléggé röstelem a dolgot.

— Sohse rösteld barátom, hanem örülj neki, én mondom neked! Kérlek alásan, csak képzeld el, hová vezetne e frigyed, ha mindkettőtöknek egyéb vágyatok sem volna, mint gyermekek s megint gyermekek! Ha nem győznétek elég gyermeket ültetni ebbe a világba! Abszurdum! Vagy teszem az ellenkező esetet: a feleséged szintén irtózik a gyermek-sírástól! Hová vezetne ez? Ha félve, hogy úgymondjam, csak lopva közelítenétek meg egymást, folyton rettegve, hogy ennek mi lesz a vége? Jól van az úgy a hogy van és adj hálát az Istennek érte, fiatalember!

— A feleségem maga is akarja táplálni a gyermekeit...

— No és? Talán te akarod őket táplálni?

— Nem, de féltem az asszony alakját!

— Sohse féltsd te az asszony alakját és vigyázz a magadéra! Mert ha jól eszel, iszol egész nap, még olyan leszel, mint egy söröshordó! Már amugy is hizásnak indultál az utóbbi időben.

— Nem tagadom, szeretek jól enni és inni. Már pedig sehol a világon nem ettem és ittam oly rosszul, mint a leendő apósoméék házánál. S Micike vezeti a háztartást...

— Ezért külön csókolj kezet a menyasszonyodnak! Hallatlan, milyen szerencséje van ennek az embernek! Hisz te már nem is tudod, hogy az a lány micsoda kincs! Így sohasem fogod megunni a korcsmát, s amikor csak megleheted, felkeresed régi jó cimboráidat a vendéglőben. A feleséged pedig rengeteg pénzt fog megspórolni, mindamellett, hogy minden

egyes étkezésnél örömteljes várakozástól remegve, lesni fogja első elismerő szavadat!

— Micike szereti a társaságot, én kerülöm az embereket! Az sem nagyon biztató —

— Sőt! Mert ha a feleséged rosszul főz, kevés lesz a vendéged s annál többet ehettek másoknál nagy kanállal, egészen eltekintve attól, hogy az erre vonatkozólag a felfogásokban mutatkozó eltérés állandó kellemes eszmecserét biztosít számotokra és sohase fogjátok elunni magatokat. A fő pedig az, hogy akár lesznek vendégeitek, akár nem, akár mentek valahová, akár otthon ültök egyedül: az egyik vagy a másik, te vagy ő, mindig jókedvű lesz. Ez már magában véve vagyont ér.

— De a menyasszonyom szeret kissé flörtölni is és nem tudom biztosan, tűzbe tehetem-e érte a kezemet?

— Tedd vízbe, ha jól esik. Csak nem akarsz olyan nőt, aki folyton csak téged imád és csókjaival molesztál?

— Micike nem szeret csókolódzni, én meg rajongok csókjaiért.

— Valóban nem értelek, kedves barátom! Hát azt szeretnéd, ha magad is irtóznál a csóktól vagy pedig, hogy egyetértve ebben a pontban, egész nap ott lógtok egymás ajkán? Azt hiszem felesleges, magyaráznom, hogy . . .

— Aztán még valami: a legnagyobb passzióim egyike az utazás. A menyasszonyom pedig rosszul lesz a vasuton.

— Ez csak nem baj! Így legalább van fontos

ok arra, hogy automobilt tarts s azon járd be a világot.

— De Micike egyáltalában nem szeret utazni!

— Annál jobb. Utazhatsz egyedül s ahányszor visszatérsz családi otthonodba, újabb mézesheteket élhetsz. Mondhatom barátom, még nem találkoztam emberpárral, amely jobban volna egymás számára teremtvé, mint ti ketten! Hát miféle csillag alatt születél te, szerencse fia?

— Kedves bátyám lelkesedése egészen megzavar. Mert már magam sem tudom minek örüljek s minek nem. Ha meggondolom, tulajdonképen csak egyetlenegy dologban értünk egyet: mind a ketten szeretünk disputálni.

— Sohse busulj fiam, mert ez egy igen szerencsés véletlen! Csak disputáljatok reggeltől estig s úgy hajba kaptok, hogy minden egyes kibékülés felér egy valódi hamisítatlan szerelmi vallomással! Hadd öleljelek keblemhez édes öcsém, mert a te házasságod lesz a legszebb frigy, amelyet valaha kötöttek! Isten éltesse! Milyen gyönyörű auspiciumok!

GONDOLATOLVASÁS.

— Ne beszéljünk másról, asszonyom?

— Másról? Hisz már a gyümölcsöt hordják körül s ez az első kérdés, amelyet hozzám intéz!

— Fennhangon az első, igaza van. Annál többet kérdeztem öntől gondolatban.

— Rosszul tette, mert őszintén szólva, még sohasem voltak unalmasabb szomszédjaim, mint ma este, ezen a vacsorán. A kegyelmes a jobb oldalomon kizárólag testi jólétével van elfoglalva...

— Csakugyan, most meg éppenséggel valami port tölt a poharába s felhajtja...

— És ön?

— Engemet a lelki jólétem foglalkoztatott. Megelégedéssel konstatáltam, hogy igen szerencsés ember vagyok.

— Mindenesetre kellemes tudat! Miben áll ez az ön szerencséje?

— Bocsánat, asszonyom, azt éppen önnek nem mondhatom meg.

— Most már követelem, hogy beszéljen! Tehát miért tartja magát szerencsésnek?

— Ha minden áron hallani akarja: azért, mert nem vagyok a férje.

— No hallja? Még ilyet sem mondtak nekem!
Ez sértés, ez — —

— Dehogya sértés! Csak azt hiszem, hogy mint a férje, örülden szerelmes volnék önbe, míg ön — nem tudna engem viszontszeretni. Ilyen körülmények között szerencse, hogy nem vagyok a férje.

— Ez furcsa. Ami pedig az önönmagába vetett hitét illeti...

— Nem vagyok túlságosan elbizakodva, tudom.

— És miért tartja kizártnak, hogy szerethetném, ha a felesége volnék?

— Miért? — Pardon, nem alkalmatlan önnek, hogy a férje idefigyel?

— Csöppet sem.

— Lássa, ezért nem tudna szeretni.

— Ezért? Mert nem bánom, hogy a férjem idefigyel?

— Azért. Ez világos.

— Talán önnek világos, nekem, bevallom, nem, s nagyon homályos az, amit mond. Nem volna szíves, legalább részben felvilágosítani?

— Örömmel. Azt hiszem tehát, hogy ön azok közé az asszonyok közé tartozik, akik egyáltalában képtelenek arra, hogy a férjüket szeressék.

— Hallatlan! Honnét veszi az anyagot az ilyen kijelentésekhez? Hisz alig ismer engem!

— Ma mutattak be önnek harmadszor s ez nem elég arra, hogy az embert ismerjék, ebben igaza van, asszonyom. S mégis ismerem. Régen ismerem...

— Vajjon mióta?

— Mióta? Megmondom. Mikor is volt az, hogy mint fiatal házasok a Lidón töltöttek néhány hetet?

— Várjon csak! Igen — augusztusban lesz tíz éve. Épen tíz éve! Talán maga is ott volt abban az időben?

— Ott voltam. Nem messze önöktől volt az én sátram is.

— Különös, hogy nem emlékszem magára ...

— Kérem, fiatal házasok voltak ...

— Az igaz.

— Igaznak igaz, de nem ez az oka annak, hogy engem nem vett észre ...

— Hanem?

— Hanem egy kis mágnás, valami gróf Máté-házy ...

— Az istenért, beszéljen halkabban! A férjem ...

— Ahogy parancsolja. Azt gondoltam, nem bánja, ha ....

— Ah mit! Nem szeretem az ilyen indiszkréciót ...

— Ez az? Nem tudtam. De, úgy látszik, a házi-asszony fel akar kelni! Kezét csókolom, egészségére.

— Egészségére. Ezt ugyan már nem mondják ...

— Helyesebb is, mert úgy sem használ semmit. Asszonyom ...

— Hová megy? Nézze, ott, a szalonban van egy jó kis sarok, ott letelepedhetnék.

— Ezer örömmel.

— Igazán érdekelne, hogy hol találkoztunk még, a Lidón kívül?

— Mindenütt. Az utcán, a színházakban, a lóversenyen, néha-néha társaságban, tudom is én? És elképzelni, hogy tudomást sem vett rólam! Borzasztó!

— Igazán röstelem a dolgot, de nem is értem...

— Én értem. Mindig volt valaki, aki annyira leköötötte egész érdeklődését, hogy más ember fiának semmi sem jutott. Különben a férjének sem, s ez vigasztal.

— Ne túlozzon, kérem! Akkoriban, a Lidón sokat bolondoztam Mátéházyval, az igaz, de másokkal?

— Soroljam fel őket?

— Tessék?

— Körülbelül kívülről tudom a listát.

— Amint látom, nagyon kellemetlen tud lenni. Titkos rendőr szabad óráiban vagy micsoda?

— Nem jobban, mint minden más ember, akinek dolga nincs. Aztán irigykedtem a riválisaimra!

— Riválisaira?

— Persze. Már régen feltettem magamban, hogy komolyan fogok önnek udvarolni s ahányszor a cselekedet terére akartam lépni, puff! már más ült a nyeregben.

— Nem nagyon válogatja a kifejezéseit. Be különös ember maga! Mondhatom, közveszélyes!

— Nem annyira, mint gondolja. Engem is lehet kenyezni.

— Erre se szükségem, se kedvem. De — ezek után, jó véleménye lehet rólam!

— Nagyon.

— Pedig biztosítom, hogy...

— Hogy alapjában véve igen aranyos, szeretetreméltó nő, akinek csak egy hibája van: nem tudja szeretni a férjét!

— De, szeretem!

— Szeretni szereti, úgy mint az édesatyját, a fivérét, tiszteli, becsüli...

— Igen, igen!

— Milyen szerencsés ember vagyok mégis!

— Már megint kezdi...

— Kérem, ennek nem lehet eléggé örülni.

— Komolyan mondom, ha tudná, mennyire szeretem a gyermekeimet! Higgye el, jó anya vagyok!

— Tudom.

— Tudja? Ezt is tudja? Hát mindent tud?

— Csak gondolom. Az olyan nők, mint amilyen maga, rendesen nagyon szeretik a gyermekeiket és példás anyák. Mintha ezzel jóvá akarnának tenni sok mindent, amiről tudják, hogy adósok maradtak vele az életüknek. Sokat jár templomba, azt is tudom.

— Pedig sohse vagyok ott, az elegáns misén...

— Természetes. Mert nem az embertársai, hanem komolyabb okból, a lelki üdvössége kedvéért keresi fel az Istent. Amint ez különben érthető is. S ilyenkor olyan dolgokért vezekel, amelyekről nem tehet. Ki tehet a természetéről? Kora reggel jár templomba.

— Látott talán?

— Soha.

— Honnét tudja tehát?

— Ezt is csak gondolom. Tipusának jelleméhez tartozik.

— Még sohasem elemeztek ennyire lélektanilag! De elismerem, hogy meglepően sok igaz van abban, amit mond.

- Kérem, még el fogok pirulni, asszonyom!
- Azt ne tegye. Mert azért mégsem ismer igazán!
- Ebben, fájdalom, meg önnek van igaza, asszonyom.

— Engem egyáltalán nem lehet egészen kiismerni! Néha magam is olyan tulajdonságokat ismerek föl önmagamban, amelyekről azt sem tudtam, hogy léteznek!

— Például?

— Például multkor azt a felfedezést tettem, hogy tulajdonképpen únom a társaságot. Eddig mindenki s magam is azt hittem, hogy kiválóan társadalmi lény vagyok.

— Bizonyára olyan helyen tette ezt a felfedezést, ahol ő nem volt.

— Ő! Ki az az ő?

— Az, aki jelenleg az.

— Ezt nem értem.

— Mondja inkább, nem akarja megérteni.

— Biztosíthatom, hogy jelenleg semmiféle ő nem létezik!

— Lássa, hogy mégis megértett! Tehát nem létezik? Annál jobb.

— Miért jobb?

— Azért, mert akkor rám nézve a konjunktura igen kedvező. Fel is használom az alkalmat, hogy bevalljam önnek...

— Kérem, ha szerelmi vallomásra készül, figyelmeztetem...

— Hogy? —

— Hogy magának semmiféle kilátása sincsen.

— Ez nagyon lesújtó. Szerencsére nem is akartam önnek szerelmet vallani, hanem csak arról óhajtottam felvilágosítani, hogy mód fölött tetszik. Úgy, ahogy még nő sohasem tetszett nekem. Amint már említettem, régen ismerem, régen kísérem figyelemmel. Mindig szép asszonynak tartottam, de az utóbbi időben, különösen ma este, egyszerűen elragadtató! Szokott néha a tükörbe nézni?

— Hát persze!

— Akkor kérdezze meg a tükrétől, hogy igazat mondtam-e. Más nők napról-napra veszítenek a szépségükből — maga napról-napra szebb, kívánatosabb lesz! Ez a szem, ez az alak! Mondhatom, nem fogok aludni egész éjszaka!

— Ha ez nem szerelmi vallomás?

— Nem az. Biztosíthatom, hogy nem.

— Hát aztán micsoda?

— Egyszerű bók. Egyéb semmi. De szeretni? Nem érzek szerelmet ebben a pillanatban.

— Bóknak furcsa bók! Azt hiszem különben, hogy most úgy tesz, mint az a mesebeli róka, amely ráfogta a szőlőre, hogy savanyú, mert nem tudta elérni!

— Kérem, az a róka talán éppen szőlőkúrárt is fejezhetett be s azért fogta rá az édes gyümölcsre, hogy savanyú. A hasonlat különben sem jó, mert el lehet képzelni, hogy valaki valamely bolondos pillanatban rettenetesen megkívánja a szőlőt, még ha nem is szereti.

— Jobb lesz, ha nem folytatjuk a szőlőt! Szóval, olyan nőnek tekint, akinek semmiféle belső értéke nincs? Köszönöm.

— Ezt ugyan nem mondtam, de a nők belső értéke többnyire megfordított arányban áll a külső értékükkel. Schopenhauer azt mondja ...

— Nem vagyok kíváncsi Schopenhauer nézeteire!

— Helyes. Akkor engedje meg legalább, hogy megmondjam a saját nézetemet.

— Halljuk!

— Visszatérve tehát a nők külső értékére, az a nézetem, hogy a nő lelke, nem úgy, mint a férfinál, a szívében van elhelyezve, hanem valamelyik külső testrészben.

— Ez új! Hol például?

— Az egyiknél a hajban, a másiknál a szemben, a harmadiknál a pici kis fülében ...

— Hát nálam?

— Azt hiszem, a kezében.

— Ugyan!

— Igen, igen, a kezében. Engedje csak egy kicsit a kezét ...

— Mit akar tulajdonképpen?

— Nézze, amint így megfogom a kezét s ujjaimmal érintem a maga ujjait, érzem, hogy a maga lelke s az én lelkem között bizonyos összeköttetés létesül ... Nem érzi — ?

— Valóban nem tudom, — lehetne ...

— De úgy van! Határozottan érzem ...

— Ki tudná találni a gondolatomat?

— Ki.

— Igazán kíváncsi volnék rá! Hát ön mire gondol ebben a pillanatban?

— Ugyanarra, amire ön, asszonyom.

— Juj, szégyelje magát — !

AZ IBOLYA.

— Ha meg van a cók-mókunk, akkor menjünk, kisasszony! Késő van ám s a nagyságos asszony azt mondta, hogy rögtön tessék haza jönni!

— Hiszen már kész is vagyok, Mari! Nagyon melegem volt a táncból s csak nem hülhetek meg a mama kedvéért! Hány óra van?

— Mikor eljöttem hazulról, éppen tizenegy óra volt. Lesz már éjfél is!

— No akkor igazán siessünk! Jaj, kérem, fogja ezt a csomagot! Ebben van az én tombolám!

— Csak adja ide a kisasszony s menjünk. Tessék vigyázni, mert sötét van a lépcsőházban. Mi is ez, ebben a csomagban?

— Az én tombolám! Egy gyönyörű virágvázat nyertem; oly boldog vagyok! Épp ezt kívántam magamnak! De nézze, Mari! Látja?

— Ejha, be szép ez az ibolya! Ezt is ki tetszett tombolni?

— Nem, ez nem tombola, Mari! Ezt a kotilionnál kaptam valakitől. Jaj, Mari, ha maga tudná, hogy kicsodától!

— Már ezt én nem tudhatom, kisasszony! De most csöngetek a házmesternek. Hol is van az a csöngettyű? Már látom. Milyen fősvények az emberek azzal a gázzal!

— Ügye, hogy szép ez az ibolya? Aztán milyen illatos! Szagolja csak!

— Az ám! Akárcsak most szedték volna. Hát mi-féle gavallér kedveskedett vele a kisasszonynak? Talán bizony a Laci úrfi?

— Ugyan hallgasson! Hiszen az gyerek! Még tizenhat éves sincsen!

— Tessék! Épp annyi, mint a kisasszony.

— Az más, egészen más! Nálam a férfiak csak huszonegy éves koruknál kezdődnek!

— Végre itt van a házmester! Be soká tartott, bácsi!

— Csak nem ülhetek automobilba a maga kedvéért? Nagyszerű!

— No ne haragudják, bácsi! Itt van húsz krajcár, aztán jó éjszakát!

— Kezét csókolom, kisasszony.

— A kisasszony érti az úri módot, azt már el kell ismerni! Húsz krajcárt tetszett adni ennek az embernek?

— Mért ne? Szegény! Jaj Mari, én olyan boldog vagyok! Hogy ha több pénzem volna, mindent oda tudnék adni a szegényeknek!

— Jól tessék becsukni a kabátot, kisasszony, mert fúj a szél! Be hideg van!

— Nekem nagyon melegem van, Mari! Tudja, kitől kaptam az ibolyát? Egy hadnagytól! Istenem, Istenem, milyen szép ember az a hadnagy!

— Baka vagy furvézer?

— Mari, de mi jut eszébe? Tüzér! Csak nem állok szóba bakákkal meg szekeresekkel!

— Azt már nem tudom, kisasszony, de a bakák is szemrevaló legények.

— Mari, az nem lehet.

— Pedig úgy van, amint mondom.

— Honnét tudja?

— Hát onnét, hogy én ugyancsak szegény leány vagyok, de nekem is van szeretőm, az meg baka.

— Mari, magának van szeretője?! Jaj, be irigylem magát! Csak az a baj, hogy — baka.

— Mindegy az kisasszony, tessék elhinni! Aztán olyan snájdig, kedves ember! Ahányszor kimenőm van, elvisz a moziba.

— A moziba?

— Bizony. Igaz, hogy én veszem a jegyeket, de mégis ő visz engem.

— Milyen jó dolga van magának, Mari... Lássa, én is elmennék a hadnagyommal a moziba, csak hogy a mama azt soha életében nem engedné meg!

— Azt már én is elhiszem, kisasszony!

— Most igazán nem tudom, megmondjam-e magának? De kell, hogy beleavassak valakit a titkomba...

— Ne tessék félni, kisasszony, nem mondom meg senkinek!

— Köszönöm, Mari! Hát képzelje el: azt hiszem, szerelmes vagyok...

— Lássa, kisasszony, én azt mindjárt gondoltam!

— Mindjárt gondolta? De miből?!

— Hát mert ismerem az effélét. A hadnagyba úgy-e bár?

— Mari, hát maga ezt honnét tudja?

— Ezt nem volt nehéz kitalálni, kisasszony. No és szerelmet vallott már a hadnagy úr?

— Jézus Mária, hová gondol, Mari! Hisz ma láttam először életemben!

— Hát csak ez a baj? Az én Jancsim meg is csókkolt első nap s aztán, azaz ...

— Aztán?

— Semmi. Persze, mi polgáremberek nem komédiázunk soká. Mire jó az, nem igaz? Vagy tetszik valaki vagy nem tetszik. Ez az egész.

— Az már igaz. Nem, annyira mi még nem vagyunk ...

— Milyen szomorúan tetszik azt mondani! Sze­gény kisasszony!

— Borzasztó is, annyi bizonyos! De mégis nagyon boldog vagyok! Tudja, egész este együtt táncoltunk! Persze, a többi leány, az jóformán mind gyermek volt s a legtöbb gavallérunk is! De ő! Ő is csak véletlenül került a társaságba, mert ő a legidősebb fiú a háznál s most itt van szabadságon. Eleinte el akart még menni valahová, de az én kedvemért ott maradt. Azt mondta.

— Elhiszem kisasszony! Hisz a kisasszony olyan szép, formás lány, ne tessék rossz néven venni ...

— Csakugyan azt hiszem, hogy én voltam a legszebb. Aztán a kotilionnál odaadta nekem azt a gyönyörű ibolyát. S amikor ismét táncra perdültünk, azt mondta ...

— Mit mondott?

— Nem mondhatom meg, Mari!

— Hát olyat mondott?

— Dehogy! Ki tudja, maga mit gondol! Nem — csak azt kérdezte tőlem, nem adhatnék-e neki találkát...

— Ez az egész?

— No igen!

— És meg tetszett neki ígérni?

— Hová gondol, Mari? Csak elmondtam neki, mikor és milyen napokon megyek az énektanárnőmhöz s ő azt feljegyezte magának. Mikor pedig megtudta, hogy a jövő héten csak szerdán megyek a leckémre, azt mondta, hogy ő nem várhat olyan soká s hogy majd meglássam, mit fog csinálni!

— Jaj, be kedves ember lehet!

— Mari!

— Tetszik parancsolni?

— Mari, azt hiszem, bennünket követ valaki! Ne nézzen hátra, az Istenért!

— Jaj, kisasszony, egy katona!

— Miféle katona?

— Biz én azt nem tudom, — de mintha hosszú kardja volna.

— Szentséges Isten, csak nem a hadnagyom? Kitélik tőle, hogy utánam jöjjön! Most ne merjen ám többé hátranézni, Mari, mert komolyan megharagyszom magára!

— Hiszen nem nézek hátra, kisasszony!

— Siessünk Mari, ne hogy utólérjen bennünket!

— Ahogy tetszik. De azt már igazán nem értem! Hát miért ne érjen utól?

— Mari, maga azt nem érti. Csak nem engedhe-

tem meg neki, hogy éjnek idején haza kísérjen?
Siessünk!

— Pedig nem is volna rossz, ha elkísérne bennünket valaki. Oly elhagyatott ez az utca...

— Semmiért a világon! Meghalnék a szegyéntől!
És mit szólna a mama?

— Úgysem tudná meg a nagyságos asszony...

— Mindegy. Nem szabad! Hál' Istennek, mindjárt otthon vagyunk! Kérem, Mari, szaladjon előre és csöngessen!

— Nem kell. A házmester odaadta a kapukulcsot.

— Annál jobb! És hogy szalad utánunk!

— Szegény, ha tudná...

— Ah mit, ez már vakmerőség! Itt is vagyunk már. Hol a kulcs?

— Itt van, itt van, kisasszony, ne tessék félni, most már nem érhet utól bennünket. Tessék besétálni!

— Köszönöm. De várjon csak: Hadd nézzem meg én is! Csak lássa, hogy tudtam, hogy ő az!

— Já! nekem! Már rég futottam így!

— No de ilyet!

— Mi az kisasszony?

— Képzelfe, Mari, nem is ő volt!

— Hát aztán ki volt?

— Egy rendőr...

— Egy rendőr? Akkor nem volt érdeme így rohanni!

— Az már igaz. Ejnye, be kár!

— Mi kár, kisasszony?

— Hogy nem ő volt! Milyen mulatságos lett volna! Istenem, Mari, be szomorú ez az élet...

JAJ, EZ A LICI!

— C'est affreux! C'est affreux! Csak annyit mondhatok! Ez a szegény, szegény Lici!

— Kellemetlen dolog, az bizonyos. Azért nem tudom annyira sajnálni, mint te, édes Nadine! Ha Lici már minden áron meg akarta csalni a férjét, miért nem vigyázott jobban?

— Comment? Hiába, látni, hogy az esztendő legnagyobb részét falun töltöd, kedves Elzám! Micsoda bourgeois nézetek ezek, fidonc! Hát ismered egyáltalában Pepit?

— Miféle Pepit?

— Mon dieu! Még azt sem tudod, hogy Lici férjét Pepinek hívják? Dans le monde, legalább...

— Látod, Nadine, ezt csakugyan nem tudtam. Tehát ezentúl, ha hallom, hogy: Pepi, tisztában leszek azzal, hogy Szentjánossy József grófról van szó.

— Pardon, ma chère, — csak akkor, ha bizonyos származás mellékízzel ejtik ki előtted a Pepit. De ha csak úgy mondják, hogy: Pepi, — egészen rövidesen, akkor az öreg Finsterbach bárót értik, tudod? Hisz különben találkoztál vele Jusztinál...

— Hogyne, ismerem. Sőt rokonom is, Bruno bácsi másodfokú unokatestvérem feleségének a sógora.

— No hát, voilà! De ami Pepit illeti, — tudniillik

azt, akit száználmas mellékízzel szokás kiejteni, — az a világ legundorabb frátère és soha nő nem csalta meg a férjét jogosabban, mint Lici.

— De akkor miért ment hozzá Pepihez?

— Hát te miért mentél hozzá Jenőhöz, Elza?

— Mert szerettem.

— Vagy úgy! Licit egyszerűen hozzáadták Pepihez, anélkül, hogy sokat kérdezték volna, van-e hozzá kedve, vagy nincs. Ez különben is olyan irrelevans, — l'amour et le mariage, — milyen különböző dolgok ezek, mon dieu!

— Elég szomorú. Így tehát Lici Rudiba volt szerelmes ...

— Miért gondolod?

— Miért? Hát azért, mert ő vele csalta meg a férjét ...

— Allons donc! Ez csak nem ok?

— Neeem? ...

— Nem bizony. Vagy azt hiszed talán, hogy Lici mindazokba szerelmes volt, akikkel megcsalta azt a buta Pepit?

— Mindazokba? Tehát — nem ez — az első eset?

— Tu es ridicule, ma chère! Hisz az egész világ már évek óta sem csinál egyebet, mint hogy görcsösen nevet Pepi fölött! Hisz Lici egyetlen passziója, hogy szarvakat rakhasson a férje koponyájára, minden ostoba romanticizmus nélkül. C'est la joie de vivre! Hát a férfiak! Azt hiszed, hogy azok szerelmesek, ahányszor valami kis nővel mulatnak?

— És mind ennek dacára oly jóban vagytok Licivel?

— Sapristi! Most már kezdem elveszíteni a mi-
esodámat, a türelmemet! Elza! Édes Elza! Hát
miért ne volnánk jóban Licivel? Hát mi közünk az
ő privát dolgaihoz? Mindenkiel kedves, sohasem
nyelveskedik senkivel sem, víg, mulatságos, szereti
a rossz vicceket, nyílt házat visz, ahol az ember
néha-néha még művésszel is találkozik — mit akarsz
még? Elle a du chic, de l'esprit, — szóval, elle est
une femme du monde!

— De ezek után mi lesz? Csak nem fogod tagadni,
hogy ez egyszer botrányal végződött a dolog?

— Ha botrány alatt azt érted, hogy a lapok is
foglalkoznak vele s nemcsak a neveket írták ki,
hanem pikkáns detailokat is hoztak, hát ez lehet
botrány a nagy publikum szemében: a társaság
higgadtabb elemeit azonban nem alterálhatja.
Az urak meg fognak verekedni, remélhetőleg nem
hal bele senki s a többi fölött áttérünk a napirendre.

— Szentjánossy persze el fog válni a feleségé-
től...

— Il n'y pense pas, ma chère! Legfeljebb, ha egé-
szen megbolondult. Minek? Vagy változott valami
a közte s a felesége közti viszony tekintetében?
Semmi. Aztán ez már igazán botrány volna.

— Úgy! Ez már botrány volna... Édes Nadine,
nem is tudom, hogyan köszönjem meg neked ezt
a sok érdekes felvilágosítást! Látod, én csakugyan
olyan ostoba falusi liba vagyok...

— Oh, qu'elle est gentille, la petite! Csak mindig
én hozzám jőjj, ha nem vagy tisztában valamivel!
Én majd felvilágosítalak! Jaj, az a Lici! Az a sze-

gény Lici! Milyen borzasztó pillanatokát állhat ki mostanában!

— Bizony, szegény Lici...

— Ni, ki jön itt? Mimi hercegné, en personne! Bonjour Mimi!

— Guten Abend, meine Herrschaften! Wie geht's?

— Elzát ismered, édes Mimi?

— Aber natürlich! Már hogyné ismerném? A kicsikét a kedves grüberlikkel... No, de üljetek le, majd mondok valamit! Damit ihr nicht umfallt's!

— Mondieu! Mi az?

— Istenem...

— Hát ültök már?

— Igen...

— Also aufpassen! A Pepi a Rudi már duelliroztak...

— Szent Isten!

— Nos? Ki sebesült meg?

— Senki. Gut is gangen, nix is geschehn.

— Hála az Égnek!

— Ezt mindjárt gondoltam.

— Ruhig! Csak hallgassatok ide, hogy most mi jön! Ez a fő!

— Halljuk!

— Mi történt?

— Lici — el — fog — válni — Pepitől!

— Lici? Mais elle est folle!

— Talán Szentjánossy ő tőle...

— Ah, dehogy! Lici akar válni, az a szerencsétlen Lici! De még ez is semmi! Protestáns — lesz — és —

hozzámegy — Rudihoz! Jetzt redt's was, wann's
könnt's!

— Ó! Ó! Ó! Quel scandale! Borzasztó! Rettenetes!
Egész rosszul vagyok!

— No, én meg ennek nagyon örülök!

— Was sagt die Kleine?

— Elza! Hogy mondhatsz ilyet! Remélem, csak
tréfálsz, nem?

— Komolyan beszélek, édes Nadine. Mindenek-
előtt magam is protestáns vagyok s aztán, ez az első
szimpatikus dolog, amit Liciről hallok. Levonja a
konzekvenciákat...

— Aber Elza! Honnét került ki ez a szerencsétlen
kis szocialistához?

— Mon dieu, mon dieu, quelle bêtise! Kérlek,
édes Mimi, ne hallgass rá! — Tudod-e, Elza, hogy
ez mit jelent Lici nézve? Ez a társadalmi halál!
Vége mindennek! Zárt ajtókra fog találni, bárhová
megy, nem fogják elfogadni a köszönését s elfordít-
juk a fejünket, ha vele találkozunk! Quelle idée!
Otthagyni a hitét s újból férjhez menni, azaz, vad-
házasságra lépni, amíg az első férj él! Mimi, édes
Mimi, — je suis malade!

— Ich begreif' dich vollkommen, liebe Nadine, —
ez egy nagy csapás mindnyájunkra nézve!

— Jaj, ez a Lici, mon dieu!...

MÁSOK BOLDOGSÁGA.

— Jó hideg van, ne ülünk még be ebbe a kávéházba?

— Hány óra?

— Háromnegyed öt.

— Okosabb volna lefeküdni. Korán kell kelnem —

— Egy csésze feketét csak megiszol velem!

— Nem bánom. Az is ritkaság, ha az ember veled házibálon találkozik.

— Úgy-e? Néha szükségét érzem annak, hogy emberek közé keveredjek, akik csevegnek, nevetnek, léhaságokat mondanak egymásnak. Ilyenkor legalább pillanatra az a gondolatom támad, hogy : hol vannak a boldogtalanok?

— Az igaz. Nem is olyan szomorú valami ez az élet, mint amilyennek mondják. Hol vannak a boldogtalanok?

— Hol? Mindenütt. Mert ha például csak azokat veszem, akikkel ma este együtt voltunk : azt hiszed, hogy azok között van egy, aki nem a saját énjé elől menekül a nagy, lármás világba? A jómagunkkal folytatott eszmecserék talán a legértékesebbek, de a legkellemetlenebbek is. Mert ott nincs etikett, nincs hazugság. S az igazságot nem szeretjük hall-

gatni, még akkor sem, ha magunk mondjuk meg önönmagunknak. Ha a világfolyás áradatába vetjük magunkat, azért, hogy — ha csak pillanatra is — elfelejtessük magunkkal gondjainkat, bánatunkat: mások boldogságából akarunk meríteni örömet, vigaszt, feledést. Pincér, adjon egy cognacot.

— Nekem is.

— Pedig, ha jobban odanézőnk, ha véletlenül bepillantunk felebarátunk belső világába, látjuk, hogy az az idegen boldogság, amelynek a sugarát kerestük, hogy lopva, titokban kissé melegedjünk rajta: nem egyéb hideg holdvilágnál. Fénylik, de nem melegít. Mert a hold is csak mástól kapja a világosságot, messziről. Attól a naptól, amelyről csak sejtjük, hogy van...

— Te ezt holnap reggel megírhatnád, ez nem rossz. Különben igazad van. Azok, akiket valami bánat ér, mindig azt hiszik, hogy annál nagyobb baj már nem sújthatja őket. S csak később látják be, hogy az a bánat, amelyről azt hitték, hogy nem bírják túlélni, alapjában véve s ahhoz képest, ami még következik: csekélység volt. Hogyan is jutottál ilyen szentimentális gondolatokra?

— Hogyan? Láttad azt a magas szőke leányt, ábrándos kék szemével, halavány arcával, aki úgy ült ott, annak a zöld hadnagyocskának az oldalán, velünk szemben, mintha azt sem tudná, hová legyen a boldogságtól?

— Kemény Juliska?

— Az. Ő juttatta eszembe ezeket a dolgokat. Szegény leány...

— Mi van vele?

— Ahányszor felkacagott, úgy hatott rám, mintha kést döfnének a szívembe. Mert tudom, hogy inkább sírna, mint nevetne. Még most sem felejtette el őt... Nem ismerted Szolnoky Ödönt?

— A tábornokot?

— Nem. A fiát. De hisz ez nem tartozik ide. Három évvel ezelőtt, úgy, mint ma, vagy jobban mondva: tegnap este, elfogott az elkeseredés s menekültem a magány elől — egyenesen a lüktető életbe. Be, az emberek zajos felületességébe. Csalódtam egy asszonyban, na! Ez volt az egész. És mégis fájt...

— Mással akartál vigasztalódni, — ez a legjobb!

— Éppenséggel nem. Egyszerűen feltettem magamban, hogy saját személyemet teljesen félretéve, önzetlenül mások örömében veszek részt, mások boldogságában keresek vigaszt. Egy regényes kis történet, mely véletlenül megütötte a fületem, rávitt arra, hogy közelebbről ismerkedjem meg a szereplőkkel. Abban a társaságban találkoztam először báró Szolnokyval, azzal a tábornokkal, akit az imént említettél. A szép, kedves, elegáns öreg úr, magas kora dacára — közel járt a nyolcvanhoz — mindenben részt vett, amit a fiatalok rendeztek s jókedv és ruganyosság dolgában kiállotta a versenyt bárkivel.

Eleinte sehogysem tudtam őt beleilleszteni abba a milieube, csak feltűnt, hogy különösen egy fiatal leány iránt viseltetett majdnem atyai szeretettel. Nem voltak rokonságban, amint eredetileg gondol-

tam, hanem egész más kapocs fűzte az öreg urat a leányhoz.

— Talán bizony ahhoz a Kemény Juliskához, aki —

— Igen. Csak hallgasd tovább. Szolnokynak egyetlen fia volt : Szolnoky Ödön vezérkari százados. Közel másfél év óta vőlegénye volt Kemény Juliskának.

— Nem is tudtam . . .

— Az a roppant ambiciózus és amint katonai körökben mondták, a legszebb reményekre jogosító fiatal tiszt azonban, mielőtt családot alapított volna, feltette magában, hogy előbb megvalósít egy már régebben maga elé tűzött feladatot s mint az orosz nyelv alapos ismerője, beutazza Szibériát, majd a kínai birodalmat is átutazva, szerzett tapasztalatait külpolitikai és katonai vonatkozású műben megörökítse.

A fiatal leány, amint elképzelheted, csak nehezen engedte el vőlegényét, de végre is belátta, hogy leendő férje fényesnek ígérkező jövője is némi áldozatra érdemes.

Szolnoky Ödön elutazott s az atyja, aki imádta fia menyasszonyát, azóta állandóan vele volt és —

— Örködött leendő menyének hűsége fölött!

— Erre nem volt szükség. Sőt maga beszélte rá a leányt, vegyen részt mindenben s könnyes szemmel nézte az öreg úr, ha Juliska táncolt. Milyen jól táncolt az a Juliska! . . .

— És neked milyen szerep jutott ebben a furcsa históriában?

— Ez az ideális viszony volt az a bizonyos idegen boldogság, amely engem erővel vonzott s tényleg jóleső nyugodtság, megelégedés fogott el, ha az öreg Szolnoky mellett ültem s hallgattam, amint beszélt fiáról, Juliskáról, a jövőről.

Rendkívül érdekelték különben a vezérkari tiszt levelei is, amelyek elég pontosan, minden héten egyszer érkeztek. Egy az öreg úr, egy másik a menyasszony részére. Én persze csak azokat láttam, amelyek a tábornokhoz voltak címezve.

A fiatal tiszt már szerencsésen s mindenféle értékes adatok birtokában elhagyta volt Szibériát s most Kínán át Shanghaiba törekedett. Sietett haza s minden leveléből szólt a vágy szeretettjeiért. Végre úgy volt, hogy már két hónap múlva haza is érkezik a fiú.

Ekkor történt, hogy az öreg Szolnoky kora reggel a lakására kéretett. Attól féltem, hogy megbetegedett. De nem ez volt a baj, hanem valami sokkal súlyosabb, váratlan, megdöbbentő történt. A tábornok sápadtan, karszékben ülve fogadott s szóltanul táviratot nyújtott át, melyben a shanghai-i konzulátus lakonikusan közölte, hogy Szolnoky Ödönt Nanking közelében véletlenségből agyonlőtték, mire ottani misszionáriusok a katolikus temetőben eltemették.

Képzelheted, hogy engem is lesújtott e hír, habár nem is ismertem a szegény fiút. De annak az idegen boldogságnak, amelyben gyönyörködtem, hirtelenül, irgalmatlanul vége volt. Minden romba dőlt előttem : egy apa reménye, egy fiatal leány édes álma, egy daliás katona jövője ...

Az öreg úr, amint kemény katonához illik, végül csak beletalálta magát a megváltozhatatlanba, de a legtragikusabb pillanatok csak ezután következtek. Szolnokynak ugyanis nem volt szíve ahhoz, hogy megmondja Juliskának, mi történt. Százszor felvette magában, hogy megteszi, de aztán nem birt szólni. S így továbbra is pontosan, minden héten egyszer érkeztek még, talán öt hónapon keresztül, a szegény halott híradásai, Chailarból, Mukdenből, Tientsinből s az utolsó, ha jól tudom, Kajföngből. Tele voltak reménnyel, vággyal, ragaszkodással és szerelemmel. S aki írta őket, aki remélt, vágyódott, szeretett: már nem volt...

— És aztán?

— Aztán persze elmaradtak a levelek s Kemény Juliska megtudta a dolgot. Most ismét bálozik. Mit csináljon egyebet?

— Szegény leány. Barátom, kár volt másokhoz menni boldogságért! Pincér, fizetek!

— Én is fizetek. Nem volt kár. Mert csak akkor láttam, hogy a mások boldogsága sem ér semmit sem. Én pedig csak asszonyban csalódtam, ez volt az egész! És fájt ez is, elhiheted...

— Elhiszem. Gyerünk.

SZÜRKE MINDEN ELMÉLET!

— Csakugyan holnap utaznak?

— Igen. Mama hazakivánczik s nekem is elég volt a pálmákból, a tengerből s ebből az örökös tavaszból, mely még becsületes ősznek sem válnék be. Ön még itt marad Nerviben?

— Egy-két napig.

— Persze, hiszen a szép özvegyasszony is itt marad...

— Nem tudom. Igazán nem ismerem Etédyné terveit.

— Ugyan, ne tetesse magát, kedves Rudniczky! Mikor ideérkeztem, igen jó barátságban voltak s már azt suttogták az emberek, hogy magukból alighanem pár lesz.

— Kedves Ili nagysád, maga igen jól tudja, hogy ebből mi igaz. S még ha így is volna, attól a pillanattól kezdve, hogy magával megismerkedtem...

— Kérem, erről ne beszéljünk, ez le van tárgyalva. Innét hová megy?

— Tovább, a francia Rivierára, mint különben minden esztendőben.

— Nem irigylem. Még nem ánta meg Monte Carlót?

— Nem tudok jobbat s így megmaradok a szokásaim mellett.

— Vigyázzon Rudniczky, maga veszedelmesen kezd *hozzászokni* az agglegények ama rossz *szokásához*, hogy mindent *megszokásból* tesznek. Térjen észhez, még nem késő!

— Nálunk férfiaknál soha sincs késő. Ez a veszedelem csak a szép nemet fenyegeti.

— Kivált, ha valaki, mint én, huszonöt éves és még mindig hajadon. Óh, igen jól tudom, hogy vén leány vagyok!

— Tessék! Mikor ezelőtt két héttel megkértem a kezét, kikoszarozott, most meg azt tanácsolja nekem, nősüljek meg s ugyanabban a pillanatban vén leánynak csúfolja önmagát! Logikus ez?

— Nagyszerű! Mintha maga volna számomra az egyedüli lehetőség!

— Minden szentnek maga felé hajlik a keze.

— Maga szent?

— Körülbelül. Ha egyebekben nem, hát legalább abban, hogy az én kezem is magam fele hajlik. Azért mindenesetre kár volt engem hetekig bolondítani!

— Nem bolondítottam, csak ki akartam szabadítani Etédyné körmeiből s ez alighanem sikerült is.

— Gondolja?

— Biztosra veszem. Különben csak nem kérte volna meg a kezemet. Persze, lehet, hogy még csak ezentúl...

— Ili nagysád, maga borzasztóan kokett! Közveszélyesen kokett!

— Talán. És mondja csak: nagyon kellemetlen volt magának, hogy kissé kacérkodtam magával?

— Sőt! Igen boldoggá tett, de éppen azért rosszul esett a csalódás. Most felejtetek. Felejtteni! Istenem, be unalmas foglalkozás negyvenkét éves férfi részére! A feledés mesterségéből már rég kivénültem.

— Hát ne felejtсен el. Én sem fogom elfelejtteni.

— Köszönöm. Talán holtunkiglan tartasuk egymást kölcsönösen bolonddát?

— Meglett férfi létére nem ismeri eléggé a szerelem pszichológiáját. Hát van-e szebb dolog a világon a váagnál? Ha az ember epedezik egymás után?

— Kérem, az étvágy is szép dolog, de éhen halni? Nem. Inkább elrontom a gyomromat és — jóllakom.

— De gondolja meg: egy ételből enni egy hosszú emberéleten keresztül!

— Érthetetlen, hogy maga, egy jól nevelt úrileány, honnét veszi ezeket a nézeteket!

— Elég vén vagyok arra, hogy magam alkot-hassam meg nézeteimet a világról. Nagyon modernen gondolkozom, nem tehetek róla s a házasságot éppen-séggel nem tartom a legnagyobb boldogságnak a női nemre nézve. Legfeljebb olyasminek tartom, amivel meg kell alkudni. Az atyám mindig azt mondta, hogy a házasság a szerelem sírja. S aztán a legtöbb esetben tényleg rabiga a nőkre nézve.

— Kérem, én értem azokat a nőket, akiket a létért való küzdelem arra kényszerít, hogy hivatásukat másutt keressék, mint a házasságban. De maga? Maga, aki gond nélkül, jólétben él, vagyonos,

szép, kívánatos, — hisz maga arra van teremtve hogy családi életet éljen, férfit boldogítson . . .

— Magát például . . .

— Engem, mást, akárkit!

— Ugyanígy beszél a mama is! Így akart nevelni, de nem sikerült. Hiába, ami idejét multa, azt se tűzzel, se vassal visszaállítani többé nem lehet. Valamikor a nő kizárólag a férfi számára volt a világon. Ma már nem s a modern nő könnyebben lehet meg férfi nélkül, mint megfordítva! Csak olyan sablonos egzisztenciák, mint amilyen a maga Etédynéja . . .

— Hol olvasta ezeket?

— Sehol. De bárhová nézek, ezt tapasztalom. Hát miért félnek a férfiak annyira a házasságtól addig, amíg a közeli rokkantság azt nem teszi előtűk kívánatossá?

— Azért, mert nem akarnak lemondani szabadságukról, egyéniségükről!

— Lássá, ugyanez vezet engemet is, másokat is, mikor fázunk a házasságtól. De még akkor is, ha készek vagyunk arra az áldozatra, hogy lemondjunk a szabadságunkról s az egyéniségünkről, a legtöbb esetben meg sem tudjuk hozni, a legjobb szándék mellett sem. S ez az oka a legtöbb boldogtalan házasságnak is.

— Tessék, hová vezet a nők túlműveltsége!

— Etédynéről persze nem beszélek, mert ennyire nem ismerem, de általában véve, mindenesetre lélekemelőbb dolog egy nőre nézve, még ha csak közepes tehetséggel is van megáldva, zenével, fes-

tésztével, tudományos dolgokkal vagy irodalommal foglalkozni, mint a tűzhely mellett állani, a tejre vigyázni, hogy meg ne kozmásodjék, vagy ellenőrizni a szakácsnőt, hogy hány tojást tesz a tésztába!

— Ezt én sohasem kívánnám a feleségemtől. Etédynétől sem, akit annyira lenéz!

— Pedig rosszul teszi, ha nem kívánja s ebből látom, hogy fogalma sincsen azokról a feladatokról, amelyek egy nőre várnak, ha férjhez megy! Mert ha nem akarjuk kietlenné, lehetetlenné tenni az otthonunkat, igen is kell, hogy utánna nézzünk a szakácsnőnek, kell, hogy magunk vesződjünk a legkisebb részletekkel, kell hogy reggeltől estig élet-halál harcot vívjunk a cselédekkel. S ezek az ezerféle kicsinyes dolgok tönkreteszik a művelt nőt.

— Hát a szerelmi életet, amelyet a házasság a tisztességes nőnek nyújt, semmire sem becsüli?

— Semmire. Rokonaim, barátnőim, akik persze már mind régen férjnél vannak, eléggé felvilágosítottak ebben a tekintetben. Ketten-hárman megcsalják a férjeiket, egy negyedik a férje beleegyezésével kárpótolja magát azért, hogy az ura és parancsolója szeretőt tart s a többiek, a tisztességesek, az őszinték, a becsületesek, titokban vagy nyíltan sajnálják, hogy ehhez az élethez nincsen bátorságuk.

— Óvakodjék a barátnőitől, — én mondom magának!

— Ne bántsa szegényeket, eleget szenvednek. S mivel nem akarok az ő sorsukra jutni, hát inkább lemondok a házasság boldogságáról.

— Abból, hogy a maga barátnői ilyen rossz tapasztalatokra tettek szert, nem lehet általános következtetéseket levonni. Itt egyénileg a férjek a hibásak!

— Kérem, erről azok a férjek sem tehetnek. Mert a mai nő, aki hirtelenül ledobta magáról eddigi rabságának bilincseit, szédületes sebességgel tör az új, az ismeretlen tökéletesség felé, a férfi természete s életfelfogása pedig vajmi keveset változott, nem tartott lépést a női lélekben végbe ment evolúcióval, minek következtében a férfi messze elmarad a mai nőnek az eszményi férfiről alkotott fogalma mögött. A férfihez fűzött várakozásainkat talán még egy csak születendő férfi-generáció fogja kielégíteni, a mai nem.

— Maga nagyon kegyetlen, Ili!

— Ez az igazság! Ma olyan ideáljaink vannak a szerelemről, a szerelmi életről, hogy azoknak a megvalósítása ma még lehetetlenség. Belátom.

— Amit mond, ijesztő!

— Egyetlen vigaszunk a vágy, amelyről előbb beszéltem. Olyan, mint a hit az ismeretlen, a végtelen, az örök isteni hatalomban. Mert ne higgye, hogy hidegebbek, érzéktelenebbek vagyunk, mint elődjaink! Mi sokkal erősebben, sokkal több bensőséggel vágyódunk a szerelem után, mint am azok, de amíg ők talán még képesek voltak arra is, hogy az érzelmeiket megcsalják a saját lelkükkel, mi már csak a lelkünket csahalhatnók meg érzelmeinkkel.

— Szédülök! Forog velem minden! S maga, aki

ilyen nézeteket vall, maga azt tanácsolja nekem, hogy nősüljek meg?

— Természetesen. Van még elég leány a világon, aki ezeket nem érzi s boldog, ha férjét imádandó, térdre borulhat előtte.

— Szóval, keressek magamnak valami kis libát, aki főzni, varrni tud s egyebet semmit.

— Lehetőleg olyat, aki még olvasni sem tud. Az boldog lesz a maga oldalán. Aztán sohasem eressze ki egyedül az utcára, vagy még jobb, ne vigye emberek közé. Mert ha talán testileg nem is, gondolatban biztosan hűtlen lesz magához.

— Igazán köszönöm a jóindulatát s azt a nyíltságot, amellyel feltárta előttem nézeteit.

— Szívesen történt. Remélem, nem haragszik rám.

— Ellenkezőleg, örökké hálás leszek magának ezért a kellemes eszmecseréért! Most már az utolsó aggályaimat is szétoszlatta, csakugyan meg fogok nősülni!

— Ah!

— Igen. Még pedig legközelebb. Szent kötelességemnek fogom tekinteni, hogy tényekkel bizonyítsam be önnek állításainak teljes tarthatatlanságát!

— Ó! Talán bizony már választott is?

— Hogyne! Tegnap este megkértem Etédyné kezét s ő igent mondott.

— Ne élcelődjék, kérem...

— Eszemágában sincs. Komolyan mondom: Etédyné tegnap óta menyasszonyom.

— Meg vagyok lepelve, bevallom. Tehát mégis...

— Bizony, mégis. Azt hiszem nagyon boldogok leszünk egymással. Az ő nézetei olyanok, hogy...

— Szívből kívánom magának, hogy boldogok legyenek. Attól félek azonban, hogy meg fogja bánni elhatározását. Csak azt nem értem, hogy engem minek csapott be.

— Én... magát!

— Igen is, becsapott. Vagy merné tagadni, hogy nekem udvarolt? Még meg is kérte a kezemet!

— Az igaz. De ezt csak bosszúból tettem, mivel előtte való nap Etédyné kikoszarazott. Épen úgy, mint maga.

— Szégyelje magát! És mit tett volna, ha meghallgatom a kérését? Mi lett volna akkor?

— A jó Ég tudja. Azt hiszem, attól tettem volna függővé elhatározásomat, hogy az Etédynére milyen hatást gyakorol.

— Hallatlan! Hallatlan! Sohasem hittem volna, hogy ilyen aljas cselekedetre képes! Soha! Soha! De most meg is mondom önnek, — hadd kínozza a lelkiismerete, — hogy már félig meghódított s hogy közel voltam ahhoz, hogy igent mondjak!

— Ez a kín nem kellemetlen. De lássa, — miért nem mondott igent?

— Nem akartam elhamarkodni a dolgot s jellemes férfinak tartottam, aki, ha igazán szeret, egy egyszeri kikoszarazással nem engedi magát elriasztatni s bátran tovább udvarol, amint különben tette is.

— Ejnye, ejnye, be sajnálom!

— Most mondja meg legalább, kibe volt szerel-

mes tulajdonképen? Belém, vagy abba az Etédynébe?

— Persze, hogy Etédynébe!

— Nem igaz.

— De igaz.

— Nem igaz, nem igaz, nem igaz! Akármit mond, nem igaz! Biztosan tudom, hogy belém volt szerelmes. Csak bosszantani akart Etédynével! Igazán megesik a szívem, ha elgondolom, hogy egy ilyen, már megbocsát, szimpla, érdektelen nő mellett töltsön egy egész életet! Kár magáért, nagyon kár, Rudniczky!

— De ha maga nem akart a feleségem lenni...

— Ah, mit! Hagyjon békében!

— Adjam vissza a szavamat Etédynének?

— Tessék?

— Feleljen, kérem...

— Jaj, kérem, adja vissza!!... Azaz dehogy. Ne adja vissza. Hisz engem úgy sem szeret, — mondta.

— Abból, hogy mondtam, még nem következik, hogy igaz is. Maga is sokat mondott, amit nem hisz el. Hátha mégis szeretném? Hóbortos teóriáinak dacára? Ha most még egyszer megkérném a kezét? Ha mégis szabad volnék? Most is kikoszarazna?

— Rudniczky, az már igazán gyalázat, amit maga mível!

— Feleljen Ili: most is elutasítana?

— Ne kínozzon, ne szóljon hozzám többé egy szót sem! Isten vele!

— De szeretlek, Ili, szeretlek! Csak téged szeretlek!

— Eresszen el! Mit csinál? Ha Etédyné véletlenül...

— Bánom is én! Hisz semmi közöm hozzá!

— Micsoda? Hát... nem a menyasszonya?

— Sohse volt!

— Komolyan?

— Csak nem hiszi, csak nem tart képesnek arra, hogy...

— Tehát ismét becsapott!

— Be. Az ilyen modern nőkkel csak így lehet zöldágra vergődni. Nincs szükség új, még csak születendő generációkra, elintézzük az esetet mi is, ugy-e, ugy-e, te édes, kedves Ilikém...

— Rudniczky, én nem leszek a maga felesége!

— Azért mondom! Most már komolyan megkérem Etédyné kezét. Milyen aranyos asszony, jaj!

— Ne! Ne! Olyan szerencsétlen volna azzal a nővel, hogy arra gondolni is borzalom! Akkor már inkább fölálidozom magamat!...

— De ha a mai férfi-generáció talán mégsem volna képes arra, hogy a modern nő ideáljait megvalósítsa?

— Van bátorsága?

— Van.

— Ki kell tapasztalni.

— Ki.

— Belátom. Ez az egyetlen lehetőség!

RECONNAISSANCE.

— Ni-ni, maga az, kedves Padóczy? Látta, erre nem voltam elkészülve! Maga — vizitel? Ez egyszerűen: esemény. De miért nem jött el a fogadónapomon? Tiszta véletlen, hogy itthon talál.

— Nem véletlen, asszonyom, mivel telefonon tudakozódtam, itthon van-e vagy sem. A fogadónap intézményét pedig egyáltalában nem ismerem.

— Parancsoljon cigarettát. Miért gyűlöli a fogadónapokat?

— Nem gyűlölöm, csak únom őket. Annál az egyszerű oknál fogva, mert ilyenkor legalább tízhúsz olyan embert kell szóval tartanom, aki vagy nem érdekel, vagy akit nem is ismerek. Azzal pedig, akinek a látogatásom szól: a háziasszonnyal egyáltalában nem lehet beszélni. Ilyen körülmények között rendesen a névjegyet küldöm el magam helyett.

— Értem s ebben talán igaza is van...

— Tudom s azért a «reconnaissance»-vizitemet magánál is, asszonyom, ma intézem el, nem szombaton, a fogadónapján.

— Nagyon kedves magától. De engedje meg, hogy úgy tekintsem a látogatását, mintha kizárólag nekem szólna, nem pedig egyuttal annak a szerény

kis vacsora emlékének is, amelyet multkor nálunk fogyasztott!

— Ahogy parancsolja, asszonyom. Arról a szerény kis vacsoráról különben inkább ne is beszéljünk...

— Hogy-hogy?

— Oly szerény volt, hogy hetekre elrontottam vele a gyomromat, úgy hogy eredeti nyári terveim megváltoztatásával — ugyanis tengeri fürdőbe készültem — kénytelen leszek Karlsbadba menni.

— Lehetetlen! Tréfál, ugyebár?

— Nem, nem, a legkomolyabban beszélek. Osztriga, kaviár, hal, őzgerinc, hótyuk, ice-cream stb., nem is szólva az amerikai kukoricáról, a mecklenburgi spárgáról, meg a melbournei befőttről, amihez még hozzájárul a Chablis, a Mozeli, a Bordeaux, a Veuve Cliquot, a villanyos zongora, a fekete kávé s a bájos nővérenek énekelőadása: ez nem egyszerű kis vacsora, kérem.

— Milyen kitűnően emlékszik a menüre! Meg vagyok hatva, kedves Padóczy. De kevesebbet már csak igazán nem nyújthat az ember a vendégeinek?

— Ó igen. Lássá, asszonyom, ha én például nő volnék s magam is házat vinnék, — tudja, mire hívnám meg magukat revanche-ba?

— Nos?

— Előétel: szalámi. Grosse pièce: nagy tál borjupörkölt. Pour fermer la bouche: túrós metélt. Hozzá pedig jó homoki bort s utána egy kis szilvóriumot. Slusz.

— Mesés idea! Kérem, nősüljön meg mielőbb s hívjon meg bennünket!

— Azon leszek, asszonyom. De előre kijelentem, hogy vacsora után nálam nem fog ám minden pillanatban más-más libériás inas megjelenni Gerbeaud-süteménnyel, pirított mandolával, bonbonnal, teával, limonádéval, puncossal, meg a jó Isten tudja micsodával, úgy mint maguknál azon az egyszerű kis vacsorán! Higyje el, a végén már komolyan meg voltam ijedve minden közeledésnél, mert attól tartottam, hogy ismét megkinálnak valamivel. Hát mit gondol tulajdonképen, asszonyom? Azt hiszi, hogy a vendégei otthon koplálnak, vagy pedig attól tart, hogy csak valaki is kételkedik abban, hogy maguk ezt megengedhetik maguknak?

— Erre igazán nem tudom, mit feleljek, Padóczy — s ha nem ismerném már ilyen régen, komolyan rossz néven venném a kissé kiméletlen kritikát, mely különben igazságtalan is. Mert mit nyújtson a háziasszony a vendégeinek, ha nem ezeket?

— Mit, mit! — Édes Istenem, hát mit csináltak az emberek husz-harminc évvel ezelőtt? Ha véletlenül összeverődött egy kis társaság s a hangulat kedvező volt, a háziasszony ott tartotta vendégeit hideg vacsorára, legfeljebb főzetett még rántottát is, bor mindig volt a pincében, valamelyik gavallér elfutott a cigányért, a fiatalok táncoltak reggelig s ha husz forintjába került a háziasszonynak az egész mulatság, — hát sok volt. Mert a cigányt az urak fizették.

— Hja, a régi jó időkben az ilyet meg lehetett tenni, ma már nem.

— Dehogy is nem. S hogy a társadalmi összefüggéseink olyan sivarak, kietlenek, mint amilyenek, hogy mindenki áldozatnak tekintí, ha egyszer kétszer egy évben *kénytelen* vendégeket látni magánál: ezért kizárólag az ilyen *szerény kis vacsorákat* okolom. Mert ezek a szerény kis vacsorák zavarba hozzák a vendégeit, akiket nem áldott meg az Isten olyan bőkezűen földi javakkal, mint magukat s az, hogy nem tudják kellőképen viszonzni a maguk bőkezűségét, az bennük a hála érzete helyett egyszerűen irigységet kelt. Ez pedig nem volt a célja, ugyebár, asszonyom?

— Nem is, kedves Padóczy. De mondja: mit tenne az én helyemben? Mit gondol: mivel nyújthatnék vendégeimnek olyat, amit nem kapnak mindenütt, amit nem untak még meg teljesen? Abból csak nem tehet nekem szemrehányást, ha mint háziasszony is némi individualizmusra töreksem?

— Ez pedig nagyon egyszerű, asszonyom. Törje kissé szép klasszikus fejét, találjon ki valami új előételt, tortát, tudom is én mit, készítse el maga s tálalja fel vendégeinek azzal, hogy: ime, ezt magam főztem!

— Ugyan menjen! Mindentől eltekintve, nem is értek a főzéshez. Mondjon mást, valami eredetit, ha tud!

— Tudok. Úgy hallom, hogy az ősszel gyönyörű új fürdőszobát csináltatott a férje! Csupa kachli,

két hatalmas fayence-kád, mindenféle raffinált zuhanyok, ugy-e?

— Igen, igen! No és?

— Hívja meg vendégeit társas fürdőre. Mindenki hozzon magával szép, elegáns fürdőkosztümöt, maga pedig felállítat egy kis hideg büffét, — meglássa, nagyszerűen fognak mulatni az emberek. S ez eredeti lesz, biztosíthatom! Csak képzelje el, milyen szemeket mereszt majd az én multkori szomszédnőm, Bognárné öméltsága a meghívóra, amelyen az fog állani:

Monsieur et Madame de X

prient Monsieur et Madame de Bognár de
vouloir baigner chez eux le vendredi prochain...

R. s. v. p.

— Padóczy, elég volt. Ha így folytatja, komolyan azt fogom hinni, hogy engem ki akar figurázni!

— Isten ments, drága saszonnyom. S hogy bebizonyítsam, mennyire őszinte vagyok, engedje meg, hogy ezennel ünnepélyesen beinvitáljam magamat legelső fürdőestélyére!

A MIKOR KÉZ NEM MOS KEZET.

— Most, hogy egyedül vagyunk, parancsolj velem, édes Janim. Mivel szolgálhatok? Pénzzel? Vagy valami diszkrét ügyben lehetek szolgálattalra? Házasembernél az ilyen...

— Ugyan kérlek, hadd abba. Egész másról van szó.

— Lovagias ügyről talán?

— Korántsem. Amióta kiküszöbölték a párbajt, a lovagias ügyek is egészen elvesztették romantikájukat. Csak a tanácsodat akarom kikérni. Cinikus, de higgadtan gondolkozó ember vagy és mivel érzem, hogy nem egészen tiszta a fejem, hozzád fordulok.

— Meg vagyok hatva.

— Lehetsz is, de előbb ülj le. Mert meg leszel lepetve.

— No no, mi az? Megijesztesz!

— Ne félj semmit. Téged úgysem érint. Ülsz már?

— Ülök.

— Helyes. Hát hallgass ide: el akarok válni a feleségemtől.

— Hogyan?

— Igen, igen, ez a szándékom.

— Ne beszélj! De mi történt az Istenért?

— Semmi.

— Semmi? Ezt nekem hiába mondod. Semmiért nem szokás elválni. Féltékeny vagy valakire?

— Nevetséges. Nem tudnám, hogy kire.

— Én se tudnám. De akkor valóban nem értem...

— Erre el voltam készülve. Zavarod sem lep meg, egy csöppet sem.

— Zavarban is vagyok, nem tagadom. Mert amit mondasz, tiszta örület! Abszurdum!

— Bocsáss meg, de...

— Nem bocsátok meg semmit sem. Szóba sem állok veled többé! Hallatlan! Hallatlan! Ahelyett, hogy mindennap térdenállva, hálát adnál az Úr-istennek azért, hogy olyan gyöngyhöz juttatott, mint amilyen Lucy, el akarsz tőle válni! Te, aki még arra sem vagy méltó, hogy letöröld a port a lábáról! Mi bajod van tulajdonképpen?

— Tökéletesen igazad van. Aláírom minden szavadat. Nem vagyok méltó Lucyhoz. Ez az. És ezért el akarok tőle válni.

— Állapotod kezd aggasztani. Ha nem érdemled meg Lucy-t, azt hiszem, első sorban ő volna hivatva arra, hogy ebből levonja azokat a következtetéseket, amelyeket jónak lát, de te csak nem?

— Tudom. De Lucy nem ismer. Szeret, bízik bennem! Bízik, érted? Látod, ezt nem tudom elviselni. Ha gyanakodna rám, ha üldözne féltékenységgel, ha kellemetlen, hideg, elutasító volna hozzám: nem bánám. Eltűrném minden szeszélyét,

mert ebben látnám jól megérdemelt büntetésemet. De így? Haszontalannak, semmirekellőnek érzem magamat s ez az állapot megöl. Egyszerűen nem bírom ki tovább.

— Különös. Hát mi az ördögöt művelsz tulajdonképpen, hogy annyira bánt a lelkiismeret?

— Kérlek, megcsalom a szegény asszonyt, ahol s amikor csak tehetem. Valami kutyatermészettel áldott meg a Sors, nem tehetek róla. Ha látok egy nőt az utcán, kávéházban, színházban, lóversenyen, aki nekem tetszik: végem van. Attól a pillanattól kezdve nem létezik számomra más, mint az a nő. Az ő képével álmodom, ébredek, vele foglalkozom egész nap, ott áll előttem, ha pihenőre térek. Néha megesik, hogy soha többé nem látom az illetőt s akkor valósággal betegé leszek annak a kényszerideának, hogy nekem az a nő kell s csakis ő. A paroxizmus szerencsére nem tart soká, mert mindig akad, aki elfelejteti velem legszenvedélyesebb vágyamat is. Ott pedig, ahol csak a legkisebb kilátás is nyílik arra, hogy az utóbbiakat elérhessem, nem nyugszom addig, amíg az nem sikerül. Nem hinnéd barátom, hogy ilyenkor mire képes az ember! Volt rá eset, hogy hetekig, hónapokig követtem az illetőt, mint valami elsőéves jogászyerek, udvaroltam, bókoltam, virágokat küldözgettem, esküdöztem, sírtam, bosszankodtam, táncoltam, tomboltam, míg az enyém lett! Máskor, a siker kedvéért a leglehetetlenebb helyzetekben, szégyelve a környezetet, vagy félve a jóismerősöktől, játszottam el a csábító szerepét, sőt volt rá eset, hogy

másnak mondtam magamat, csak hogy célt érjek, aszerint, amint azt a helyzet követelte!

— És a feleséged csakugyan nem tudja, vagy legalább is nem sejti ezeket?

— Nem. Mintaférjnek tart, én pedig mindig utáltam a mintaférjeket! Most azonban bajba jutottam. Két viszonyom is van egyszerre s egyiktől sem tudok szabadulni. Az egyiket egy ügynevezett tisztességes asszonnyal folytatom, a másikat egy kis táncosnővel. De nem elég, hogy a feleségemet csalom meg velük, megcsalom őket kölcsönösen egymással s még azonkívül mind a hármat az első jött-ment nővel, akinek csinos arca és jó alakja van. Útálom önmagamat, de ha százszor is megfogadom, hogy megjavulok, még abban a pillanatban érzem, hogy másnap újra kezdem. Undorító ez, ugyebár? Csak mondd meg bátran, hogy megvetsz!

— Nem vetlek meg, csak sajnállak. A feleségedet pedig még jobban sajnálom.

— Kérlek, azt ne sajnáld. Hisz ő boldog az oldalamon, de ez az ő boldogsága engem még tönkre fog tenni!

— Most már én is igazat adok neked: nem születtem házasembernek. El kell válnod Lucytól.

— Csak hogy végre belátod! Ugyebár, nincs más megoldás?

— Nincs. Ez a leghelyesebb, a legkorrektebb, amit tehetsz.

— Én is azt mondom. Csak egy dolog aggaszt: mivel indokoljam elhatározásomat Lucyvel szem-

ben? Hiába töröm az eszemet, nem tudok ürügyet találni.

— Meg kell neki mondani az igazat!

— A világért sem, hova gondolsz? Először is nagy bánatot okoznék ezzel szegénykének...

— Biztosra veszed ezt?

— Holtbiztosra. Ismerem finom, érzékeny lelkét és attól tartok, hogy ezt a gondolatot el sem tudná viselni. De van még egy igen önző szempontom is...

— Ne beszélj!

— Ezen csodálkozol? Pedig hidd el, hogy önző vagyok, mint minden ember! Szóval, a másik szempontom az, hogy súlyt helyezzek arra, hogy a feleségem ezentúl is tisztességes, becsületes embernek tartson.

— Vén farizeus!

— Talán ebben is igazad van. De be fogod látni, hogy szeretném, ha legalább az emlékem jobb volna, mint amilyen magam voltam.

— Értem. Azt akarod, hogy a kecske is jóllakjék s a káposzta is megmaradjon. Ez bajosan fog menni, barátom. Nem tudok neked mást ajánlani, mint az őszinteséget. Különben, — hátha eszembe jut még valami? Majd meglássuk. Közben pedig engedd meg, hogy most én vegyem igénybe a te bölcseségedet! Néha az, aki önmagán nem tud segíteni, pompásan ért a felebarátja bajaihoz!

— Ezer örömmel. Csak sokat ne várj tőlem, a fejem olyan, mint egy sajtár!

— Nem fogok lehetetlent követelni. Tehát: nekem is van egy esetem. Bizonyos fokig hasonlít

a tiedhez. Azaz éppen az ellenkezője. Nagyon szerelmes vagyok egy asszonyba s el szeretném venni.

— Te? Nevetséges!

— Nem annyira, amint gondolod! Megúntam a léha életet és boldog otthon, igazán szerető, becsületes nő szerelméért vágyódom.

— A boldog otthon: pokol, a becsületes nő pedig ólomsúly, amely addig húzza, húzza azt a kötelet a nyakunk körül, míg megfulladunk. Hová gondolsz, szentséges Isten! Te és megnősülni! Inkább vedd elő a revolvvert és végezz magaddal azonnal! Micsoda idea!

— Szerelmes vagyok!

— Engedd meg, hogy nevessek: haha! Szerelmes — te!

— Az vagyok, hiába nevetsz. Szerelmes vagyok egy szép, kedves, bájos, jószívű, imádandó asszonyba, akinek csak egy baja van: másnak a felesége.

— Meg kell csinálni azt az élehetetlent, aki elvette. Minek nősülsz meg?

— Bocsánat, nem kalandról van szó...

— Ezt magad sem hiszed, édes öregem! Ha férfi nő iránt, vagy megfordítva: nő férfi iránt érdeklődik, az kaland. Végződjék az egyszeri légyottal, viszonytal, házassággal. Az egyik víg, a másik veszedelmes, a harmadik szomorú. De kaland mind a három.

— Nem bánom, nevezzük kalandnak az én esetemet is, ha neked ezzel örömet szerzek. De bonyolítja a dolgot, hogy az illető férj testi-lelki jó-

barátom s ami a fő: az asszony föltétlenül tisztességes. Vágyaimat csak az oltár előtt érhetem el.

— Ez már baj, nagy baj. De elvégre kizárólag a te dolgod. Ha nem akarsz rajtam okulni, nem segíthetek rajtad. És — szeret téged ez az asszony?

— Erről még sohasem volt szó köztünk, de azt hiszem, hogy igenis, szeret. Azért tudom, hogy becsüli a férjét, akihez hozzáadták, mikor még nem igen tudta, hogy mi a házasság. De éppen azért, mert tisztességes asszony, ok nélkül nem akar elválni. Sajnálja a férjét, bár az illető valóban nem érdemli meg ezt a ragaszkodást!

— Még ez is hozzá?

— Még ez is. Nem rossz ember, de —

— Milyen?

— Olyan, mint te.

— Akkor gazember, én mondom neked. Nézz rám és ismerd el, hogy igazam van.

— Körülbelül.

— Mindenesetre különös dolog. Nagyon különös. Sőt borzasztóan különös! Hát nem igaz? Milyen könnyen segíthetnék rajtad, ha például én volnék annak a férjnek a helyében! Haha!

— Talán bizony még ránk is adnád az áldásodat?

— De mennyire! Haha!

— Engedd meg, hogy ebben kételkedjem.

— Semmi kifogásom ez ellen, de rosszul teszed. Mert reátok adnám az áldásomat, őszintén, szívvvel, lélekkel. Én pedig úgy érezném magamat, mint a mennyországban!

— Komolyan beszélsz?

— A legkomolyabban.

— Akkor kérem az áldásodat.

— Mihez? Miért?

— Azért, mert megígérted. Az az asszony Lucy s te vagy az a bizonyos férj...

— Az a gazember?

— Ühüm...

— Feri, ne komédiázz, mert torkon ragadlak!

— Ehhez már mégis csak kell... Hát nem értettél meg, vagy micsoda?

— Dehogya is nem, megértettelek. Sőt nagyon is jól értettelek! Cinizmusod valóban már felülmúlja mindazt, amit tőled hallottam! A szemembe mondani, hogy szerelmes vagy a feleségembe, hogy Lucy is szeret, én pedig, én egyszerűen álljak félre az utatokból! Hallatlan! Olyan nincs, barátom!

— Nézze meg az ember! Hát nem akarsz te amúgyis elválni a feleségedtől? Hát nem mondtad éppen, hogy nem fér össze a becsületeddel, tisztességérzetteddel, hogy továbbra is megcsald Lucyt? Vagy volna elég vakmerőséged, egyszerre visszavonni mindazt, amit az imént mondtál?

— Nem vonok vissza semmit sem, de nem vagyok bolond, hogy éppen neked engedjem át a helyemet!

— Miért éppen nekem nem?

— Azért, mert, mert...

— Látod, milyen vagy! Még meg sem tudod adni magyarázatát érthetetlen következetlenségnek!

— Tévedsz, nagyon tévedsz!

— Tehát akkor miért mondtad, hogy éppen nekem nem?

— Azért, mert sajnálom a szegény feleségemet. Rosszabb cserét nem is csinálhatna. Te is megcsalnád, talán még többször, mint én tettem.

— Frázis! Ha eddig léha voltam, ezentúl meg fogok változni, tudom, esküszöm! Aztán óriási különbség van közted és köztem s ez dönti el a kérdést!

— Micsoda?

— Én szeretem Lucyt, te nem!

— Honnét veszed, hogy nem szeretem?

— Honnét? Engedelmet kérek, — minden szavad, minden cselekedeted ezt bizonyítja!

— Úgy. Nem rossz! Ellenkezőleg, nagyon szeretem a feleségemet s még ahányszor megcsaltam, mindig az volt a vége, hogy visszatértem hozzá, mert még nem akadtam nőre, aki Lucyvel kibírná a versenyt. Most, hogy jól gondolom meg a dolgot, világosan látom, hogy tulajdonképpen a feleségem iránti nagy érzésem vitt eddig a hűtlenségre is! Az összehasonlítás...

— Ne folytasd, ennek nincsen célja.

— Nincs is, belátom. Mindenesetre nagy szolgálatot tettél nekem azzal, hogy megoldottad azt a problémát, amelyet sehogysem birtam megfejtetni. És még egyet: nem bánnam, akárkihez is menne Lucy, ha egyszer elválnék tőle, de hogy tudva azt, amit őszinteségednek köszönhetek, nyugodtan nézem, hogy a legjobb barátom csábítsa el tőlem az asszonyt: soha!

— Megáll az eszem . . .

— Soha!

— Elfelejtet, hogy . . .

— Soha!

— Elfelejtet, hogy olyan dolgokat vallottál be előttem, amelyek hatalmas fegyvert képeznek a kezemben! Egy szavamba kerül s Lucy válik eltőled!

— Ehhez a fegyverhez nem fogsz nyúlni.

— Miért nem, ha szabad kérdezni?

— Mert a legjobb barátom vagy s mert nem fogsz visszaélni a bizalmammal. Most pedig vedd tudomásul, hogy nem válok el a feleségemtől.

— És velem mi lesz?

— Ez a te dolgod. Felejtsd el az egészset. A te korodban nősülni: szamárság.

— Két évvel vagyok fiatalabb, mint te.

— Két okkal több, hogy kiverd a fejedből az egészset.

— Helyes. De egyre figyelmeztetlek: még egy ballépés és el vagy veszve.

— Nekem mondod?

FÜRDŐLOVAGOK.

— Szép asszony ez a Szendefyné, nem találod, Tomi?

— Szép, talán kicsit sok. Mondjuk : Csinos. Kár, hogy magyar.

— Már megint kezded?

— Ismerhetnéd a nézeteimet ebben a tekintetben. Különben eléggé jellemzi ezt a rongy fürdőt, hogy egyetlenegy csinos asszonyt lát az ember s annak is itt van a férje. Menjünk már innét, Fred! Mit keresünk mi itt?

— Jól van, édes öregem, erről még tárgyalunk. De előbb hadd üdvözljük a szép asszonyt! Éppen erre jön.

— Semmi célja az egésznek . . .

— Csókdosom kezeit, asszonyom! Már fürdő után?

— Igen. És maguk?

— Mi még nem tudjuk, mit csináljunk. Tomi pláné legjobban szeretne elutazni.

— Igazán, Tomi?

— Úgy van, asszonyom. Azt találom, hogy ez a hely kissé unalmas . . .

— Értem, Tomi. Csupa fiatal leány és férjes asszony, az nem a maga genre-je. De volt itt egy Daisy nevű amerikai hölgy — —

— Láttam. Kár, hogy amerikai.

— Micsoda elfogultság ez már megint, kedves Tomi!

— Kérem, az angol lenézi az amerikaiit és jól teszi. Arrogáns, pöffeszkedő népség, a nők pedig kokettek, szivtelenek és neveletlenek.

— Jaj, asszonyom, ne hallgasson erre az emberre! Mindig bolondokat beszél!

— Nagyszerű, igazán! De hiszen eddig maga is angloman volt, Fred? *

— Soha, asszonyom. Én csak egyáltalában barátja vagyok mindennek, ami külföldi. Hiába, az egész más!

— Ez miránk, magyar asszonyokra nézve nagyon hizelgő!

— Bocsánat, csak a férfiakra értettem. A magyar nőnek, ha nyugateurópai színvonalon áll, nincs párja a világon! Ön, asszonyom, pedig az ilyen nőnek az eszményi kiadása!

— Lássá, Tomi, így illik beszélni! Tanulhatna Fredtől. Ha nem is igaz, mégis jól esik!

— Pedig ez az én meggyőződésem is...

— Persze! Csak menjen a maga angol soványságaihoz! No, adja ide a kezét, Tomi és ne haragudjék!

— Hisz nem haragszom...

— Vallja be őszintén, Fred: kinek van több bogara, magának, vagy Tominak?

— Kétségkívül Tominak.

— Kikérem magamnak!

— De bizony, úgy van. Mert amit én meggyőző-

désből teszek vagy hiszek, az Tominál pusztaszobbizmus.

— Ehhez aztán igazán kell — —

— Csak őszinteség, egyéb semmi, kedves öregem. Hát nem élsz te úgy, amint élsz, azért, mert az egy kifogástalan gentlemanhez így meg amúgy illik?

— Persze!

— Nem jársz te még júliusban is szmokingban a Hungáriába vacsorázni?

— Természetesen!

— Nem lógatod nagyatyád négyfontos óraláncát frakkmellényed balzsebéből nadrágod zsebébe, mert...

— Borzasztó! Rettenetes! Nadrágról beszél ez az ember! Bocsásson meg neki asszonyom, de ő nem tudja, mi illik! Hiába minden nevelésem!

— Kérem, ne izgassa magát emiatt, kedves Tomi! Nem vagyok olyan majom nő, hogy előttem nadrágról ne lehessen beszélni! Mi van azon?

— Shoking, hölgyek előtt!

— Nem is beszéltem nadrágról!

— Neeem? Te nem? Hallatlan!

— Bocsánat, én nem beszéltem nadrágról. Én nadrágzsebről beszéltem.

— Jaj, be furcsa alakok maguk! Az ember agyon-neveti magát, ha így elkezdik!

— Kérem, asszonyom, hogy bebizonyítsam, milyen alak ez a Manó...

— Persze... Manó! Ha haragszik, Manónak szólít, mert tudja, hogy ezt a nevet ki nem állhatom!

— Nézze, Tomi, ne bántsa ezt a szegény Fredet! Olyan jó fiú!

— Jaj, asszonyom, micsoda humbug az, azzal a Freddel! Ha valakit Manónak hívnak... kérem asszonyom: Manónak!... hát mi a manónak nevezeti magát Frednek? Tiszta uzurpáció!

— Tulajdonképpen engem is érdekelne, hogy Manóból miként lesz Fred?

— Ez nagyon egyszerű. Igaz, hogy Manónak kereszteltek. De Manó hasonlít Manfredhez, tulajdonképpen ugyanaz —

— Hogyne! Ugyanaz! Mit szól ehhez, asszonyom?

— Hallgass kérlek, ha fejtegetek valamit. Szóval, mivel Manfred igen hosszú, hát marad: Fred. Ez világos.

— Nagyszerű! Ejnye, most jut eszembe: a fürdőben felejtettem a retikülömet! Uraim...

— Nem, ezt nem engedhetjük! Majd elhozzuk mi! Kérlek, Tomi, szaladj be a fürdőbe s hozd el a nagyságos asszony retiküljét...!

— Kérem, ne fáradjon...

— De, már megyek is...

— Igazán sajnálom a barátját, hogy ebben a hőségben...

— Soh'se sajnálja, asszonyom! Csakhogy végre négyszemközt beszélhetek magával!

— Ennek örül?

— A világ legboldogabb embere vagyok! Nem tudom, már mióta leszem ezt az alkalmat!

— Ugyan!

— Igen, de ez a kiállhatatlan ember úgy tapad hozzám, mint a bojtorján!

— Nagy majom az a Tomi, az bizonyos! De ne mondja meg neki...

— Hová gondol? Bizalma igen jól esik, mondhatom. Jaj, nagyságos asszonyom, ha tudná, hogy milyen érzések...

— Ez a meleg borzasztó, igaza van. Mikor fog már esni!

— Nem a melegről akarok magának beszélni, hanem...

— Nekem pedig éppen ehhez van kedvem. Olyan jó, kedves nyári téma és nem izgató...

— Ne legyen szívtelen hozzám, asszonyom, hiszen...

— Nézze csak, nézze csak, hogy szalad a maga barátja az én retikülömmel! Mintha kergetné valaki...

— Hogyan? Ez lehetetlen! Lássa, milyen irigy ez a fráter? Hé, Tomi! Minek rohansz úgy? No, ne szaladj már!

— Ha kedvem van hozzá, szaladhatok a világ végéig is! Szép asszony parancsának nem lehet eléggé gyorsan engedelmeskedni. Asszonyom: itt a retikül.

— Igazán köszönöm, kedves Tomi. De mi ez? No de ilyet!

— Mi az?

— Most látom, hogy a bérletjegyeim nincsenek benne. Bizonyára kint felejtettem őket, mikor kivettem...

— Látod, Tomi? Eredj s hozd el a jegyeket is!

— Micsoda? Ezt már nem teszem. Most szaladj te!

— Igaza van. Ne, kedves Fred, ezt nem engedhetem. Most már magam megyek.

— A világért sem, asszonyom. Már megyek is. Mindjárt itt leszek!

— Milyen udvarias emberek maguk, igazán...

— Ó kérem! Lássa, asszonyom, hogy szalad most ő is? Mindenben utánoz! És ő beszél sznobbizmusról! Fogalma sincsen, asszonyom, milyen nevetséges ez az ember némelykor!

— Nagy majom, az bizonyos. De remélem, nem fogja neki elmondani?

— Hová gondol, asszonyom! Istenem, csakhogy végre tanuk nélkül beszélhetek magával! De ez a Fred olyan féltékeny rám...

— Ne mondja!

— Az ám. Hiszen elküldhettem volna többször, de akkor gyaníthatott volna valamit s a diszkréción minden gentlemannek első kötelessége!

— Csak legyen diszkrét, igaza van.

— Megbízhat bennem, asszonyom. De nincs sok időm s így sietek magának bevallani, hogy...

— Hogy vannak mégis magyar nők, akikkel érdemes szóba állani?

— Én csak egyet ismerek...

— Vigyázzon, az Istenért! Itt van Fred a bérlet-jegyeimmal!

— Az ördög vigye...

— Kedves Fred, komolyan meg vagyok hatva. Most valóban nem tudom, melyiküknek nagyobb az érdeme . . .

— A mi a sietséget illeti . . .

— Fred jobban tud szaladni, mint én. Elismerem.

— Csak nem képzeled?

— Kérem, ne veszekedjenek, mindenesetre mindkettőjüknek hálás köszönetet mondok. De most megyek is, mert vár a fodrászom. A viszontlátásra, uraim! . . .

— Mégis csak szép asszony ez a Szendefyné! Nézd csak ezt az alakot . . .

— Mondjuk : csinos.

— Be kiállhatatlan vagy ezzel a csinossal! Különben elvártam volna tőled, hogy gentleman létedre több tapintatod legyen! Minek sietnél ennyire ezzel a retiküllel?

— Nagyszerű! Hát te minek rohantál vissza a fürdőjegyekkel?

— Egészen más eset! Nekem vannak kilátásaim, míg neked — ?

— Úgy? Nem rossz! Tudod-e, mit mondott rólad Szendefyné, mikor egyedül maradtam vele?

— Azt nem tudom, de amit rólad mondott, na! Nem szeretném, ha rólam így nyilatkoznának!

— Ugyan, ugyan! Azt mondta, hogy nagy majom vagy.

— Micsoda? Hisz nekem rólad ugyanezt mondta!

— Igazán?

— Becsületszavamra!

— Ez már mégis arcátlanság!

— Tulajdonképpen neveletlen nő ez a Szendefyné!

— Mindig azt mondtam!

— Mit is keresünk mi ebben a nyomorult fürdőben?

— Csakhogy végre neked is kinyílt az eszed! Mikor utazunk?

— Ha tetszik: ma délután. Hallatlan! Mit képzelsz ez a Szendefyné?

OSZK

NAPNYUGTAKOR.

— Hát mit szólsz ehhez a históriához?

— Mindenesetre érdekes.

— Mondd inkább, hogy abszurdum. Nem szeretem az ilyen valószínűtlen dolgokat. Ha valaki meghalt, akkor meghalt s ezzel be van fejezve. És a szegény jó nővérem egész egyszerűen valami frappáns hasonlatosságnak esett áldozatul, mikor azt írja, hogy a Márkus-téren Dömei Palival találkozott, aki három héttel ezelőtt szenderült jobblétre. Hisz te, aki szintén ott voltál Pali temetésén, ezt éppen olyan jól tudod, mint én. Aztán olyan helyen, mint Velenczében, ahol annyi meg annyi ember fordul meg, könnyen megeshetik az ilyesmi.

— Szó sincs róla, lehet, hogy nővéred csakugyan félreismert valakit.

— Hogy-hogy? Csak nem akarod ezzel mondani, hogy egyáltalában lehetségesnek találod ezt a találkozást?

— Lehetségesnek tartom.

— Komolyan?

— A legkomolyabban. Értem, hogy vannak, akik az ilyen dolgokkal szemben szkeptikusak s alighanem én is a hitetlenek táborában volnék, ha nem történt volna velem is egy eset, amely nagyon hasonlít a

nővéredéhez. Azóta óvatosabb vagyok az ítéletemmel. Semmit sem tartok lehetetlennek.

— Ha te mondd, nincs többé szavam. De mégis érdekelne a te eseted!

— Elmondhatom, de persze, nevek említése nélkül. Majd meg fogod érteni, hogy miért nem akarom megnevezni a szereplőket. Nem gyújtasz rá?

— Köszönöm.

— Abban az időben történt a dolog, mikor mint egészen fiatal képviselő első babérjaimat arattam, a költségvetésnek minden tételéhez hozzászóltam s azt gondoltam, hogy közreműködésem nélkül csődöt mond a törvényhozás. Azaz, ezt csak a jóakaróim fogták rám, mert én más okokból fejtettem ki ilyen lázas honatyai tevékenységet. Kevésbé a t. Házhoz, mint a karzathoz beszéltem. S nem is az egész karzathoz, hanem csak egy részéhez, az én személyes hallgatóságomhoz, egy szép asszonyhoz, aki nap-nap után ott ült velem szemben s akinek egy mosolya, egy szempillantása jobban lelkesített, mint az egész pártom helyeslése.

Ott, a karzaton pillantottam meg először. Eleinte azt sem tudtam, hogy kicsoda. De utána jártam a dolognak s megtudtam, hogy egy idősebb képviselő-társamnak a fiatal felesége. Ez a felfedezés kissé le-sujtott, mert akkoriban a szép ismeretlen irányában már olyan érzéseket tápláltam és ő azokat annyira félre nem érthető módon viszonzta, hogy nem tartottam veszélytelennek a személyes ismeretség terén folytatni azt, ami eddig alig volt több ártatlan tréfánál.

— Szóval, jóban voltál a férjjel?

— Igen. Sőt később nagyon össze is barátkoztunk.

— Kevesen gondolkoznak úgy mint te, annyi bizonyos.

— Kérlek, minden csak a szándéknál maradt. Egy táncmulatság alkalmával — mondjuk, hogy a képviselő-pikniken volt — nem tudtam megállni, hogy be ne mutattassam magamat az asszonynak. S ott vette kezdetét az a kis dráma, amelyet eszembe juttatott a nővéred esete. Azt mondom: dráma! Édes Istenem, ez talán nem egészen helyénvaló kifejezés. Darabot alig lehetne belőle szabni, de három ember boldogságán csorbát ütött az a pillanat. A három szereplő közül az egyik nincs többé, a másik csalódását, veszteségét máig sem tudta elfelejteni s a harmadik, tudniillik én, én sem vagyok többé az, aki voltam.

De hisz ez nem is tartozik ide. Azt hiszem, már magad is eltaláltad, hogy belészerettem a szép asszonyba s ő, amint előrelátható volt, viszonzta érzéseimet. Mindennapi vendége lettem képviselő-társam házának s a férj valósággal versenyzett a feleségével szeretetreméltóság tekintetében. Hetekig tartott ez az állapot. De ami eleinte a legnagyobb boldogság volt rám nézve, később elviselhetetlen kín lett. Mert az asszony tisztességes volt, én pedig aljasságnak tekintettem volna, visszaélni barátom vendégszeretetével.

Ekkor, egy látogatásom alkalmával egyedül találtam az asszonyt. Legjobban szerettem volna sarkon fordulni s elszaladni, de nem tettem. Valami

erősebb hatalom visszatartott. Zavarban voltunk mindketten. Az ő hangja remegett, én azt sem tudtam, hogy miről beszéljek. Égett a fejem s forgott velem a világ. Megérintettük egymás kezét, aztán hátrazökkentünk, mintha villany csapott volna köztünk. És ismét közelebb és közelebb kerültünk egymáshoz, míg a végén, megfeledkezve mindenről, a karjaimba zártam az asszonyt, ajkaimmal keresve az ajkait. Úgy látszott, hogy ő sem bír ellentállni a kísértésnek, de ez csak pillanatig tartott. Kiszabadította magát az ölelésemből s halálsápadtan, lihegve, a zongora mögé menekült.

Könyörögtem neki, durva voltam hozzá, hiába. Ő hajthatatlan maradt. Egy pillanatig azt gondoltam, hogy elvesztem az eszemet. Csak lassan tértem magamhoz. Bocsánatot kértem tőle. Aztán mint két rossz gyermek, leültünk egymás mellé és szomorkodtunk. Később meg egészen okosan tanácskoztunk a helyzetünk fölött. A végén elhatároztuk, hogy el fogjuk egymást felejteni s hogy legjobb lesz, ha néhány hétre elutazom. S hogy ne lehessen ezen még változtatni sem, megfogadtam becsületszavammal, hogy sem nem írok neki, sem pedig meg sem közelitem egy álló esztendeig.

Így is történt. Másnap elutaztam, ismét visszatértem, messziről láttam az asszonyt, újból menekültem előle, emberek közé keveredtem, kalandokat kerestem, éjjeleztem, kártyáztam — de nem birtam felejteni. Idegeim lassan-lassan felmondták a szolgálatot s biztosra vehettem, hogy ha ez így tart tovább, vagy szanatoriumba kell vonulnom, vagy főbe lő-

hetem magamat. Csak az a gondolat nyujtott még erőt, hogy csak néhány hét választ már el annak a szerencsétlen esztendőnek lejártától, amelyet oly könnyelműen odaigérttem. Feltámadásom napját a francia Rivierán, Beaulieuben vártam be. Ott ültem órákig a tenger partján s számítottam a hullámokat, néztem a messze távolban elvonuló hajókat...

Egy délután, szokásom szerint, felmentem a szobámba s lepihentem a kerevetemre. Könyvet vettem a kezembe, de oly bágyadtnak éreztem magamat, hogy aludni próbáltam. Nem tudom, hogy egyáltalában, s ha igen, meddig aludtam, csak arra emlékszem, hogy amikor ismét kinyitottam a szememet, a lenyugvó nap vörös fénybe borította az egész szobát s éreztem, hogy a nyitott ablakon beárad a hűvös esti levegő. De még most sem voltam képes arra, hogy elszánjam magamat a felkelésre s nyitott szemmel ott feküdtem mozdulatlanul.

Egyszerre csak a velem szemben lévő falon halvány árnyék tünt fel a nap utolsó sugaraiban, s míg azon tűnődtem, hogy ez az árnyék vajjon honnét jön, hirtelenül úgy éreztem, mintha valaki hátulról rám hajolt s homlokon csókolt volna. Valami édes érzés, kimondhatatlan vágy fogott el, mert abban a pillanatban szentül meg voltam róla győződve, hogy a felejtethetlen asszony van a közelemben. Kinyujtottam karjaimat karcsu alakja után s fel akartam emelkedni, hogy lássam azt, amit eddig csak éreztem. De meg sem bírtam mozdulni. Hirtelen rémület, ideges ijedtség fogott el, testemen végigfutott a hideg s erőt véve önmagamon, felugrottam. A nap

lenyugodott s csak jeges éjszakai szél csapta meg égő arcomat. Egyedül voltam. Gyorsan betettem az ablakot s meggyújtottam a villanylámpát. Nyugtalanabb voltam, mint valaha, kezdtem félni valamitől s végül oly rettenetes aggodalom fogott el, hogy ő neki valami baja történt, hogy megszegve ígéretemet, leültem s levelet írtam. Haza, ő hozzá. Kiöntöttem a lelkemet s választ kértem. Egy pár megnyugtató szót...

— És megjött a válasz?

— Meg. De nem az asszony felelt, hanem a férj *faire-part-t* küldött, mely közölte velem annak a bámulatos, annak a kedves, gyönyörű szép asszonynak a halálát...

Nyomban hazautaztam s itt megtudtam, hogy sorvadás sodorta magával az erős léleknek a finom, törékeny kis testét. S a halál pillanata összeesett különös szenzációmmal. Igen, igen, kedves barátom, lehet, hogy a nővérednek igaza van!...

TÁVBESZÉLGETÉS.

- Központ ...
- Kérem : 128—01.
- 128—01? Megvan.
- Köszönöm.
- Halló! Ki beszél?
- Itt Potoky Döme. A nagyságos asszonynyal beszélhetnék?
- Azt hiszem, igen. Rögtön idehívom.
- Kérném ...
- Halló?
- Kezét csókolom. Itt Döme ...
- Miféle Döme?
- Potoky Döme. Hát nem ismerte meg a hangomat?
- Nem. Mivel egyáltalában nem ismerem.
- Lehetetlen! Hát nem Irnákné ő nagyságához van szerencsém?
- Kicsodához? Itt Salamon Dezsőné kozmetikai intézete.
- No de ilyet! Tévedés.
- Hallatlan! Ma már egész nap idecsöngetnek!
- Ezer bocsánat!
- — — —
- Központ ...

— Kérem : 256 — 08.

— 256 — 08? Megvan.

— Köszönöm.

— Halló! Ki beszél?

— Itt Potoky Döme. A nagyságos asszony otthon van?

— Kit tetszik keresni?

— Irnák Pálné ő nagyságát.

— Hja igen! Én vagyok.

— Ó kezeit csókolom, ez nagyszerű! Meg sem ismertem az édes hangját!

— Úgy... Pedig ismerhetné...

— Kitűnő! Jaj, be aranyos! Hát hogyan ismerném? De előbb tévesen kötöttek össze s ez annyira megzavart, hogy... hogy...

— Kérem, térjen magához és mondja meg, hogy mit akar.

— Igaza van, sietek. Milyen szerencse, hogy mindjárt magával beszélhettem! Valóban nem tudom, mit tettem volna, ha véletlenül a kedves férje jelentkezik.

— Ez csakugyan szerencse!

— Tessék?

— Azt mondom, hogy ez csakugyan szerencse! Nem értette?

— De igen! Nem tudom, mi van ezzel a kagylóval, olyan rosszul hallani! Pál, remélem, nincs otthon?

— Nincs. Kávéházba ment.

— Kávéházba? Hisz gyűlöli a kávéházat! Éppen multkor mondta!

— Azóta bizonyára megváltoztatta a nézetét. De minden pillanatban visszajöhet.

— Jujj! Minek is vannak férjek a világon, édes Margitkám! Tudja-e, hogy látom lelki szememmel?

— Igazán? Milyen ruha van rajtam?

— Nem tudom kivenni a színét, de azt hiszem, az a szép sötétkék, amelyben tegnapelőtt láttam a Váczi-utczában.

— Téved. Pongyolában vagyok.

— Pongyolában? Istenem, istenem! S elképzelni, hogy én ezt csak lelki szememmel láthatom!

— Kérem, ne izgassa magát s beszéljen komolyan.

— Majd megpróbálom. Tehát alázattal jelentem, hogy tegnapi megbeszélésünkhöz képest, illedelmesen, szótfogadóan felhívtam, hogy átvegyem parancsait.

— Az én parancsaimat?

— Ejnye, be jó! Talán máris megbánta ígéretét?

— Nem bántam meg, de mivel nem tudom, nem mentem-e túl azon a határon, amely ...

— Egy szót se! Lásza, hogy megbánta? Tudtam, hogy szeszély volt az egész s hogy fel akart ültetni! Édes egyetlen Margitkám, könyörüljön meg rajtam!

— Tudja, azért nem vagyok olyan szívtelen, mint amilyennek oda akar állítani.

— Ó köszönöm, köszönöm ...

— Tehát mit is ígértem tulajdonképen?

— Mit? Mit! Hogy lehet ilyet kérdezni, angyalom!

— Jól van, de nem szeretném, ha valami indiszkrétció folytán ...

— Nyugodt lehet drágám, egészen nyugodt. Senki sem fogja megtudni. Tehát eljön?

— Hát jól van, — eljövök.

— Áldja meg az Isten ezért, édes Margitkám! A legboldogabb ember vagyok a világon! Azt sem tudom, mit csináljak örömömben!

— És hová jöjjenek?

— Hová? Hisz megmondtam, hogy kocsin érte jövök, a sarkon várom s aztán elhajtattunk a lakásomra. Ez az egyetlen lehetőség s nem láthatja senki sem! Biztosítom!

— Muzeum-körút 80, ügyebár?

— Nagyon jól van! Lássá, mégis csak emlékszik. Még a számot sem felejtette el.

— Meg van most elégedve? De még egyet...

— Parancsoljon velem, szerelmetes istennőm!

— Mikor is van ez a rendez-vous?

— Holnap délelőtt tizenegykor várom. Legalább azt mondta, hogy ilyenkor a férje...

— Nincs otthon.

— Úgy van. Ez a legnemesebb cselekedete!

— Igen, igen. Döme, édes...?

— Mi az, mi az, egyetlenem?

— Mégis félek kissé...

— Nevetséges! Mitől félne, gyönyörűséges kincsem!

— A másiktól....

— Ugyan kérem! Attól nem kell félnie!

— Ha megtudja! Vagy ha véletlenül betoppan a lakásba, mikor...

— Ki van zárva. Először is szakítottam már vele...

— Már?

— Igen. Azaz, elhidegültem iránta s ő azt észre-

vette. Különben még ma meg is írom neki, hogy vége mindennek.

— Gazember!

— Tessék? Mit tetszett...

— Tréfásan azt mondtam magának, hogy gazember! Úgy változtatja a szeretőit, mint más ember az ingét!

— Kitűnő! Bocsánat, ez talán eddig így volt, de ezentul minden megváltozik. Csak voltak szerezőim! Az, ami most rám vár, az más, az egészen más! Két léleknek örökre való ideális, tökéletes szövetkezése, eggyéválása, átformálása! Nem igaz? Úgye, hogy igaz?

— Persze, hogy igaz. Milyen szívtelen tulajdonképen. Sohse hittem volna.

— Kicsoda. Én? Dehogy vagyok szívtelen. Azért gondolja, mert szakítok Leával? Istenem, az ilyen dolog nem tarthat örökké. Aztán egy színésznő! Tudja, egy színésznő könnyen túlteszi magát az ilyeneken.

— Gondolja?

— Biztosra veszem.

— Lehet, hogy igaza van, Döme. A férfiak oly aljasak, hogy nem érdemes miattuk busulni.

— Többnyire úgy is van. Talán szerénytelennek fog tartani, de tessék elhinni, hogy én kivétel vagyok, imádott Margitkám!

— Maga még rosszabb, mint a többi!

— Margitka, igazán...

— Ah mit, te gyalázatos Dumí, te!

— Dumí? Dumí? Mit jelentsen ez? Miért szólít Duminak? Honnét tudja, hogy engem...

— Ehhez semmi köze. De — még egy kérésem volna! Küldje vissza annak a — másiknak azt a pár holmiját, amit a lakásán tart. A kék pongyolát, a necéssaire-t, meg a kis csipkepárnát! Mert ezekre a dolgokra már nem lesz szüksége.

— Mi ez? No de mi ez?

— Megértette?

— Értettem, értettem, de most már semmit sem értek! Mi az ördög történik itt? Honnét tudja, ciz-czám, akarom mondani, angyalom, vagyis egyetlen Margitkám, hogy ezek a tárgyak a lakásomon vannak? Vagy elmondtam volna? Tudja, tőlem minden kitelik...

— Az már szent igaz. Tehát elküld mindent?

— El, el, ha parancsolja, édes Margitkám, — de — de...

— Parancsolom. Aztán ne tartson semmiféle alkalmatlankodástól a másik részéről, tudja? A lakáskulcsot pedig ő fogja magának visszaküldeni.

— Ki fogja visszaküldeni a...?

— Lea. Vagy, ha jobban tetszik: Lela. Vagy ha még jobban tetszik: Lelica...

— Hű, a kutya-fáját! Hát kivel beszélek én itten? Megáll az eszem! Lea! Lela! Lelica! Te vagy?

— Voltam. Most egy másik — a Lelicád. Kikérem magamnak, hogy engem Lelicázzál! Csöppet sem irigylem Margitkát, mondhatom!

— De drága, egyetlen Leluskám, hisz' az egész csak tréfa! Rossz vice? Halló? Hallóóó! Központ? Központ! Központ? Ne adj Isten, hogy ez a közp...

— Központ...

— Hát kérem: nem a 128—01-el beszéltem az imént?

— Azonnal megmondom... A 256—08-al tet-szett beszélni.

— Az lehet. Az lehet. Jaj, hol volt a fejem! Kérem nagysád, én tisztára meg vagyok tébolyodva!

— Erről én nem tehetek. Adjam a 256—08-at?

— Ments Isten, drága jó nagysád! Soha életemben nem telefonálok többé!

VIGYÁZZUNK, HOGY LE NE KÉSSÜNK !

— Nem találja, hogy nagyon megvénültem, amióta utoljára találkoztunk, kedves Latory?

— Miért gondolja, asszonyom?

— Istenem, csak természetesnek találnám, ha ez volna az impressziója rólam. Ugy-e, most karácsonykor lesz két éve, hogy nem láttuk egymást?

— Úgy van, két éve...

— No lássa! Nem is szeretek rá gondolni. Két esztendő borzasztó sok, ha egy nő az én koromban van!

— Hány éves, asszonyom? De kérem, csak akkor feleljen, ha nem veszi indiszkréciónak kérdésemet, vagy... hazudják. Megigérem, hogy elhiszem.

— Ez nagyon szép magától, de jobban szeretem, ha maga találja ki a koromat.

— Huszonhét...

— Haha!

— Huszonhét.

— Ugyan!

— Huszonhét!

— Komolyan azt hiszi? Nem, maga be akar csapni, kedves jó Latory. Hisz tudja, hogy tizenhét éves leányom van, hát hogy gondolhatja akkor, hogy...

— Mindent tudok. Ha nem volnék tizenöt évvel idősebb, mint a leánya, rögtön meg is kérném a kezét. De így? Nem tehetem.

— Hogy lehetnék én akkor huszonhét éves? Abszurdum!

— Nem abszurdum, kérem. Mert ha a tükörbe néz, asszonyom, kénytelen beismerni, hogy még a legnagyobb ellensége sem fogja többre becsülni. Ha pedig bepillant a saját lelkébe, azt fogja konstatálni, hogy tényleg huszonhét éves. Hiába állítja a maga keresztlevele, hogy harminchét! Az a keresztlevél nem mond igazat!

— Hallatlan! Honnét tudja, hogy harminchét vagyok?

— Bocsánat, azt nem én tudom, azt a maga keresztlevele állítja, asszonyom s ezen a téves nyomon haladva, multkor a férje mondta meg nekem.

— Szép! Lássá, ilyenek a férjek! A világ örömet elhinné nekünk, hogy tíz évvel fiatalabbak vagyunk s ők meg nyugodtan, minden lelkifurdalás nélkül elárulnak bennünket! Azért fogadja hálás köszönetemet szives jóindulataért! Maga egy aranyos, udvarias ember, azt már régen tudom. Igaza van! Tényleg fiatalabbnak érzem magamat, mint amilyen vagyok s az a tudat, hogy a külsőm is — bizonyos fokig legalább — lépést tart közérzületemmel, boldoggá tesz. Hiába, mégis csak legszebb kincsünk a fiatalság!

— Ó dehogy!

— Hogyan? Maga ezt kétségbe vonja, Latory?

Különben könnyű magának! Egy férfi, különösen ha agglegény, sohasem vénül meg.

— Hisz ez a baj!

— Nem értem magát! Sajnálja, hogy nem tud megvénülni?

— Sajnálom. De magát is sajnálom, asszonyom, mert ugyanabban a bajban szenved, mint én.

— Köszönöm! Soha más bajom ne legyen, mint az, hogy fiatal maradok. Őszinte részvétét pedig nem fogadhatom el.

— Akkor ne fogadja el, asszonyom. Előbb-utóbb be fog következni az a pillanat, mikor belátja, hogy igazam van.

— Soha!

— Majd meglássuk. Mert jön, aminek jönnie kell. Ma még joggal fiatalabbnak érzi magát, mint amilyen tényleg, asszonyom, de holnap vagy holnapután már nem lesz joga hozzá. Akkor pedig követelni fogja a világtól azt, amit a világ ma még készséggel ad meg magának — jogtalanul. S akkor a világ már nem lesz olyan udvarias, mint ma és maga kénytelen lesz néhány nap, esetleg egy-két másodperc leforgása alatt husz esztendő is átugrani, hogy lelki énje odaérjen, ahová tényleg már régen megérkezett. Ez az ugrás természetesen nem fog sikerülni, husz év helyett csak ötöt, tizet fog ugrani s az nem lesz elég. Nem fog lépést tartani az évekkel s mindig és mindenüvé elkésve fog beérkezni. Meg fog ijedni, ha társaságban azon veszi észre magát, hogy mint legidősebb s legtiszteletreméltóbb hölgy a háziúr jobbjára ültetik, meg fog haragudni

a fiatal leányokra, akik bizonyos áhítattal kezet fognak magának csókolni s fájni fog szívének, ha egyik-másik gavallér, akinek udvarlását még örömmel fogadná, maga előtt ki fogja önteni szerelmi bánatát, végül pedig el fog ájulni, mikor a cselédek — hogy megkülönböztessék a leányától — úgy fognak magáról beszélni, mint az «öreg nagyságáról». Mindez igen szomorú, igen lesújtó lesz, de be fog következni irgalmatlanul, magánál is, nálam is — persze, talán más formában. S ezért megismétlem őszinte, igaz részvétem kifejezését!

— Elvégezte?

— El.

— Megengedi, hogy én is megmondjam a véleményemet?

— Sőt, esedezem érte. Talán engem is meg tud vigasztalni, asszonyom.

— Talán. Mindenekelőtt: nincs igaza. Tudja? Nincs igaza.

— Tudom, mindjárt tudtam.

— Másodszor: téved, s harmadszor: nagyon udvariatlan.

— Negyedszer: ki szeretné kaparni a szememet s ötödször: rám se fog többé nézni!

— Igen, igen, hatodszor pedig — s most figyeljen ide! Ne felejtse el, hogy az ember csak olyan idős, mint amilyennek érzi magát, a többi mind lári-fári, Én is tudom, hogy bekövetkezik az az idő, mikor semmi egyebem sem lesz, csak az emlékeim, de inkább tekintek vissza egy hosszú fiatalságra, mint a hosszú öregségre. Mindentől megfosztanak ben-

nünket ebben az életben, csak az emlékeinktől nem s minél szebbek ezek: annál kellemesebb lesz az öregségünk is. Az öreg embert csak tűri a világ, amely a fiataloké. S most azt követeli tőlem, hogy saját jóvoltomból álljak a megtűrték, az élet kegyelemkenyerén élők sorába? Mikor még fiatalnak érzem magamat s várok valamit ettől az élettől? Mikor még maga is fiatalnak nézne, ha véletlenül nem tudná, hogy hány éves vagyok? No hát, ezt hiába követeli tőlem s hiába néz már most vén skatulyának, aki a kíváncsú menyecske szerepében tetszelődik, mikor legjobb volna, szépen meghúzódnom a sarokba, lemondani mindenről s nézni, bámulni az aranyifjúságot, hogy s mint élvezi az életét!

— A dobozzal való hasonlat ellen tiltakoznom kell, de különben elismerem, hogy a maga álláspontjában is van valami. Amint látja: magam is csak olyan vagyok!

— Tessék! Hát meggyőztem legalább állításainak tarthatatlanságáról?

— Meg. Azért mégis: tisztességgel, jókedvvel, irigység nélkül megvénülni, — a legszebb, de egyszerűs mind a legnehezebb mesterség!

— Nem kérek belőle. Csak tanulja meg maga, ha kedve van hozzá!

— Egyedül ezt nem lehet megtanulni. De megpróbálhatnók együtt!

— Unalmas volna...

— Kérdés. Maga ezentúl egy teljesen veszélytelen, idősebb bácsit fog bennem látni, én meg megadom magának a harminchét esztendejét és el fogom képzelni, hogy egészen jól lehetne nagymama is...

— No és?

— Meglássuk, mennyire megyünk vele. Azt hiszem, hogy a mi korunkban még sokkal jobban élvezhetjük az életünket, mint értettük akkoriban, amikor csak olyan idősek voltunk, mint amilyen fiatalok ma szeretnénk lenni!

— Azt hiszi?

— Az a meggyőződése. Bennünket nem érhet csalódás. S last not least: maga mint huszonhét évesnek látszó harminchét éves asszony engem sokkal jobban érdekel, mintha tényleg tíz évvel fiatalabb volna. Mert az a rendes, mindennapi, maga pedig a kivétel!

— Teóriában mondja ezeket, vagy tényleg nekem szól ez a bók?

— Ez nem bók, ez az igazság.

— Úgy? Tudja, azért sohasem tudnék magában veszélytelen bácsit látni...

— Annál jobb. A fő az, hogy magam legyek tisztában önmagammal!

— Jó, jó, de mit szólna a férjem ehhez az egészhez?

— A férje? Mi köze hozzá a férjének? Vagy talán megkérdezte volna tíz évvel ezelőtt?

— Semmiesetre.

— Hisz akkor minden rendben van s ne irigykedjünk többé az aranyifjúságra. Tehát elfogadja az ajánlatomat?

— Hová gondol, kedves barátom!

— Hogy-hogy? Hát tíz évvel ezelőtt?

— Csak nem képzelem? Akkor már éppenséggel nem fogadtam volna el.

A KIS KIVÁNCSI.

I.

— Nem vagy izgatott, Adél?

— Csöppet sem, Margitkám. Kissé fáradt vagyok a sok futkosástól és próbálástól, ez az egész. Aztán nap-nap után az a rengeteg vizit! Csak ilyenkor látja az ember, mennyi jóbarátja van — mondta a mama.

— Hidd el, legtöbbben kíváncsiságból jönnek ide. És milyen irigyek! Juj! Nézd csak azt a Hubertynét, aki ott a szalonban kedveskedik a mamádnak!

— Ne bántsd szegényt. Három leánya van s még egy sincsen férjnél. Nem csoda, ha kissé rosszul esik neki, hogy én, aki alig hogy kikerültem az intézetből, már menyasszony vagyok.

— Nézd csak, nézd csak, milyen csúnyán nézett most felénk!

— Képzeldöl, Margitkám. Azt hiszem, Bazedovja van, szegénynek, azért olyan különös a tekintete.

— Milyen elnéző vagy! Hiába, aki boldog, azt hiszi, hogy az egész világ osztozik örömében.

— Te édes! Ugyebár, te őszinte vagy, te nem irigyled tőlem Gyulát?

— Én? Istenem, én igazán olyan boldog vagyok, akárcsak az én kezemet kérték volna meg!

— Gyere, hadd csókoljalak meg.

— Be forrón tudsz te most csókolni! Meglátszik

a jó iskola. Mondd csak, — a férficsók is ilyen? Ilyen jó?

— Csacsi! Már hogy volna...

— Tehát más?...

— Egészen más. Hát téged még sohasem csókolt meg férfi?

— Dehogy is nem. A fivérem, meg a papa. De ezek nem férfiak.

— No tudod! Szépen megköszönnék, ha hallanák!

— Szerencsére nem hallják. De hiszen te értesz engem. És te? Te már csókolódtál férfival? Előbb?

— Csókolódnai? Micsoda kifejezés! Aztán indiszkrét vagy...

— Tudod, hogy megfogadtuk az intézetben, hogy sohasem lesz titkunk egymás előtt! Mondd hát: igen?

— Mit érdekelhet ez?

— Mit? Te kérde? Nagyszerű! Tehát: igen! Csak valld be.

— No hát — igen. Már megcsókolt valaki, Gyula előtt.

— Hallod?...

— Gyula ezt tudja.

— Adél!

— Megmondtam neki.

— Ez könnyelműség volt tőled.

— Micsoda? A csók?

— Nem. Hogy bevallottad neki.

— Azt hiszed? Tévedsz, Margitkám. Mi oly jól értjük egymást Gyulával, hogy mindent elmondunk

egymásnak. Ő is mindent elmondott nekem legénykorából.

— Mindent?

— Azt hiszem, mindent.

— Te, hisz ez roppant érdekes lehetett! Mesélj valamit!

— Azt már nem, fiam. Ez kizárólag az én titkom.

— Belátom. De azzal a bizonyos csókkal mi volt?

— Semmi sem volt az egész. Mikor tavaly nyáron Földváron voltunk, nagyon megtetszett valaki. Egy idősebb ember. Azt hiszem, én is tetszettem neki, mert egy alkalommal, elveinek ellenére, szupécárdást táncolt. Még pedig velem. Utána kimentünk a balkónra s én néztem a Balatont. Holdvilág volt. S ő mellettém állt. És egyszerre hátulról rámhajolt és megcsókolt az arcomon. Ez az egész.

— Ez volt az első csók. Halljuk tovább.

— Nincs tovább.

— Persze!

— Nincs, nincs! Ő másnap elutazott és én...

— És te?

— Én elfelejtettem. Mondom, butaság volt az egész.

— Gyönyörű. Istenem, ha velem is megtörténne ilyesmi! Látod, én még ilyen érdekes emberrel nem találkoztam. Csak esupa unalmas, blazirt alakkal, akik bálokról csevegnek velem, no meg fehér darabokról. Engem nem vesznek komolyan.

— A kis Jenő se?

— Honnét tudod?

— Észrevettem, hogy érdeklődik irántad.

— Lehet. De — az nem mer. Pedig már többször lett volna alkalma. Multkor például, engem és a mamát hazakisért a hangversenyből. Mikor a kapuhoz értünk, mama elsőnek ment be, én pedig még kint maradtam egy pillanatig s a szemébe néztem. Pompás alkalom volt. És mit tesz Jenő? Kezet fog velem és elszalad. Igazán, mérges voltam rá.

— Nyilatkozott már?

— Nem. Azt hiszem, hogy ez sohasem fog neki sikerülni.

— Annyira félénk? Talán túlhideg vagy hozzá?

— Már bocsáss meg, csak nem tehetek többet, mint hogy kint maradjak egy pillanatig a kapu előtt s a szemébe nézzek?

— Az igaz!

— No látod! És mondd csak, Adél, nem félsz semmit sem?

— Félni? Mitől?

— Ez az. Ha én ezt tudnám! Pedig érzem, hogy én rettenetesen félnék. Itt van valami, ami nem egészen világos előttem.

— Tévedsz, Margitkám. Ez gyermekmese.

— Azt hiszed? Hát aztán micsoda az a felvilágosítás?

— Tessék?

— Az a felvilágosítás, amelyről annyit írnak a lapok. Elolvastam minden cikket talán háromszor is, de ne adj' Isten, hogy kivehettem volna, miről akarják az embert felvilágosítani!

— Ez csak olyan beszéd.

— Persze! Látom, hogy te már mindent tudsz. Neked már mindent elmondtak.

— Igazán nem értelek...

— Kérlek, ne tettesd magad. Kikérem magamnak, hogy gyerekeknek tekints!

— Pedig mégis az vagy! Egy édes nagy gyermek.

— Jól van, látom, nem akarsz beszélni. Nem is kínozlak tovább. De egyet ígérj meg nekem.

— Mit?

— Ha visszajössz a nászútról, felvilágosítasz engem.

— Édesem, beszélj a mamáddal ezekről.

— A mamával? Inkább meghalok. Soha! Te, te úgy-e, te majd beleavatsz ezekbe a titkokba?

— Talán, — valamikor...

— Semmi talán, ezt elvárom tőled. Ha nem: örökké vége a barátságunknak.

— Rendben van. De most menjünk be a szalonba, már búcsúznak s a mamád is menni készül.

— Fájdalom! Adél, én imádlak!

II.

— Jé, Adél! Visszajöttetek már?

— Tegnapelőtt.

— Szép volt?

— Nagyon szép. Roppant kellemes időnk volt s Nápoly a világ legkellemesebb városa.

— Képzelem. Milyen jó színben vagy, Adél! Úgy örülök, hogy láthatlak!

— Én is. Le vagyok sülvé, tudom. Hová még? Egészen egyedül?

— Mama elment a szabóhoz s ott van rendez-vous-nk.

— Tavaszi kosztümöket csináltattok?

— Igen. Azt is. Egyebet is. Tudod mit, Adél?

— ??

— Mondok neked egy titkot.

— Halljuk.

— De ne áruld el senkinek!

— Senkinek a világon!

— Becsületszavadra?

— Becsületszavamra.

— Jenő megkérte a kezemet.

— Hisz ez nagyszerű!

— Ugyebár? Igen. Szombaton. De még titokban tartjuk a dolgot, mert Jenő szülei kívánják, hogy előbb kinevezzék valamelyik minisztériumba. A kegyelmes úr már meg is ígérte, hogy meglesz.

— Szívből gratulálok, Margitkám! Nos, és mikor lesz az esküvő?

— Rögtön a kinevezés után.

— Ennek igazán örülök! Oly mesésen passzoltok egymáshoz.

— Ugyebár? Ő is kis emberke, én sem vagyok valami óriás, szóval egy ideális házasság. Jenő borzasztóan szerelmes belém!

— És te?

— Én is ő belé. Pedig nagy feladat volt kiugrasz-tani a nyulat a bokorból!

— Igen, mondtad, hogy nem igen mert nyilatkozni. No és? Hogy történt a dolog?

— Cselhez folyamodtam. Kénytelen voltam vele. Különben sohasem nyitja ki a száját.

— Te kis hamis!

— A jégén történt. Mindennap együtt korcsolyáztunk s én szándékkal felkerestem azokat az elhagyatott sarkokat, ahol a műkorcsolyázók gyakorlatoznak. Mindig azt reméltem, hogy végre csak nyilatkozik. Szombaton, az utolsó napon, hogy egyáltalában lehetett korcsolyázni, ismét odavezettem, egészen Vajdahunyad túlsó vége alá. Nagyon olvadozott s alig volt kinn valaki. Már-már nagyon szép dolgokról beszélgettünk, de a nagy szót, azt a bizonyosat, nem birta kimondani sehogysem. Ekkor a legvégsőre határoztam el magam. Szándékkal elstem, kissé felsikoltottam, de úgy, hogy csak ő hallhatta s ott maradtam fekvé, mozdulatlanul, mint egy darab fa. Erre Jenő letérdelt mellém, a karjaiba zárt s nevemet ismételve, össze-vissza csókolt. Erre aztán lassan kinyitottam a szememet s azt súgtam a fülébe: Hát szeret, Jenő? Ő meg azt felelte, hogy: Ezt csak most tudod? Most már felkeltem s a jég meg volt törve. A többi aztán úgy ment, mint a karikacsapás.

— Benned egy kis színésznő vészett el, Margitkám!

— Kényszerűségből cselekedtem. És most olyan boldog vagyok! Istenem, már csak ott lehetnék, ahol te, Adél!

— Megjön az is. A jegyesség is gyönyörű dolog. Csupa vágy, csupa álom...

— Csupa vágy, csupa álom, az már igaz. Néha megöl a vágy! Nem tudom, mire volnék képes, hogy siettessem az időt!

— De édes Margitkám!

— Könnyű neked! Ha még tudnám, hogy mi vár rám! Hátha felültetés az egész?

— Türelem, türelem!

— Türelem, türelem! Csunya, te! Emlékszel, hogy mit ígértél nekem, pár nappal az esküvőd előtt?

— Én? Mit ígérhettem? Valóban nem tudom...

— Nem csodálnám, ha nagy boldogságod közegette megfélekedtetél volna arról a kis beszélgetésünkről. De én nem! Én még most is szóról-szóra el tudnám mondani az egészet. Tehát azt ígérted nekem, hogy ha visszajössz, felvilágosítasz engem.

— Margitkám, én ezt nem ígérhettem. Különböben sem tudok neked semmit sem mondani, ami érdekelhetne. Mindennek meg jön az ideje, tudod! De már itt vagyunk a szabód előtt. Milyen szép dolgai vannak! A mamád bizonyára vár...

— Adél, ez nem szép tőled. Le akarsz rázni a nyakadról. Nem, én még nem megyek be az üzletbe. Még elkísérlek a sarokig.

— Jól van, Margitkám. Gyere...

— Csak a sarokig. Mondd hát: milyen érzésed volt, mikor egészen egyedül voltál vele? Mikor nem volt se mama, se papa, senki se?

— Nagyon élveztük ezt a kellemes téte-á-téte-et.

— Frázis! És akkor sem féltél semmitől sem?

— Mitől féltém volna?

— Mitől! Mitől! Sírni tudnék, Adél, annyira bosszantasz engem!

— Itt vagyunk a sarkon s te most szépen, illedelmesen, mint ahogy menyasszonyhoz illik, visszamégy a mamához, igen?

— Haragszom rád.

— Én meg nagyon szeretlek, Pá!

— Tudod mit?

— ? ?

— Majd beszélek én Jenővel!

— Inkább fordulj a mamádhoz. Már egyszer ezt ajánlottam neked.

— Soha! Azt nem bírnám megtenni. Jenő előtt nem zsenirozom magam ennyire...

— Ahogy tetszik. Meglátod, ő sem mondhat mást, mint én. Csókollak.

— Isten veled, te rossz, te háládatlan teremtés! Mikor jöttök hozzánk? Teára például?

— A napokban, drágám. Majd ha mi is egészen rendben leszünk.

— Számítunk rá, Jenő is ott lesz!

— Adieu, Margit!

III.

— Nagyon helyesen laktok ám, Margitkám. A ti lakástok tulajdonképpen még sokkal szebb, mint a mienk. Nagyobb és világosabb is.

— Ti meg egész nap a Dunára nézhettek, az nagy előny! De megmutatom neked a többi szobát is.

— Igen, kérlek, már nagyon kíváncsi vagyok rá.

— Ez itt a szalón.

— Milyen szép! És milyen kedves képeid vannak!

— Úgy-e? Pista bácsitól kaptuk. Az a baj, hogy a hálószobába csak az előszobán át jutni; erre, kérlek ..

— Ez nálunk is úgy van.

— Látod, ez az. Egyszerű, de nagyon szeretem. Olyan kedves. Nem találod?

— De. Remek. Ezek a mintázott függönyök, meg ez a cseresznyefabútor: gyönyörű!

— Nem ülsz le egy kissé? Ebbe a karszékbe például, az íróasztalom előtt. Boudoirra tudniillik már nem jutott, mert ezt a szobát ott mellette, a — gyermekeknek szántuk.

— Nekem van ugyan egy boudoirom, de sohasem tartózkodom ott. Én is legjobb szeretek a hálószobában ülni, ha Gyula nincs otthon. Micsoda pazar csipkeváncosok ezek? No meg az a takaró — fejedelmi!

— Úgy-e szép, Adél?

— Nagyon szép.

— Adél, te nem is sejtet, milyen boldogok vagyunk!

— De tudom. Én is az vagyok. Emlékszel-e, milyen türelmetlen voltál valamikor?

— Jaj be buta voltam. Most szégyellem magamat előtted.

— Ne szégyeld magad, Margitkám. De most igazán szeretnék valamit tudni...

— Parancsolj!

— Csakugyan — Jenőhöz fordultál akkoriban?

— Adél! — Hová gondolsz!

— Tehát mégis a mamához! Jól tetted...

— Szó sincs róla! Senkihez sem! Ez a legjobb!
Aztán felesleges is volt.

— Felesleges? Hogy-hogy?

— Mert minden úgy történt, ahogy én azt már
régén sejtettem.

SZAKÍTÁS.

— Szabad?

— Tessék...

— Jó estét, Biri.

— Mit látnak szemeim? Te vagy, Bubi?

— Meg vagy lepetve?

— Őszintén szólva, igen.

— Talán zavarok? Alkalmatlan vagyok?

— Miért gondolod?

— Esetleg vársz valakit...

— Nem tudnám, kit várhatnék....:

— Kérlek, ne tettesd magad! Csak nem akarod velem elhitetni, hogy rajtam kívül sohasem fogadsz senkit sem?

— Hiába való erőlködés volna, úgy sem hinnéd el nekem. A féltékenység gyógyíthatatlan baj, édes Bubim.

— Kikérem magamnak az ilyen inszinuációkat! Nem vagyok féltékeny s engem nem lehet ugratni. Én miattam fogadhatsz akárkit, nem bánom.

— Ó! Tehát ennyire vagyunk?

— Ennyire. Unom az egész históriát. Torkig vagyok ezekkel a komédiákkal.

— Miféle komédiákkal?

— Azokkal a jelenetekkel, amelyeket egy idő óta

rögtönözni szeretsz. Remélem, nem kívánod, hogy felmelegítsem ezeket az unalmas dolgokat?

— Isten ments! Magam is úgy vagyok vele. Vágyódom egy kis nyugalom után. Egészen odáig vagyok az idegeimmel.

— Az idegeiddel! Persze, az idegeiddel! A régi nóta! Biri — mi nem vagyunk egymáshoz valók!

— Nekem mondd?

— Legjobb lesz, ha széjjelmegyünk.

— Legjobb lesz, én is azt hiszem.

— Örülök, hogy ilyen okosan fogod fel a dolgot, Biri. Attól féltem, hogy elájulsz, vagy öngyilkossági kísérletet fogsz előttem véghez vinni, mert rendszeren ez a szokás ilyenkor. Szerencsére az irántam táplált érzelmeid nem voltak valami nagyon mélyek! Szeretem az okos nőket.

— Hát nem is vagyok olyan buta, mint amilyennek tartottál, édes Bubikám! Mikor az első nap nem jöttél a szokott időben, máris sejtettem, hogy ennek mi az oka. Mikor másnap sem jöttél, azt gondoltam magamban, hogy itt csakugyan bajok vannak, harmadnap pedig egészen tisztában voltam vele, hogy ez a szakítás.

— Igen, a szakítás, jól mondd, ez az. Nincs értelme az egésznek. Az ilyen viszornak egyáltalában nincsen értelme. Az emberek kölcsönösen bolondítják egymást s elhitetik önmagukkal, hogy boldogok. Pedig ördögöt. Megengeded, hogy rágyujtsak?

— Tessék, ott a cigarettadoboz. De nem tudom, van-e még benne...

— Nincs. Különben van nálam. Nem gyujtasz rá te is?

— Köszönöm. Nagyon szerettem ezeket a kiszalmavégűeket! Ezentúl nem tudom, ki fog majd gondoskodni készletemről...

— Ha megengeded, küldök neked néhány dobozzal!

— Ne fáradj, kérlek.

— Dehogy is nem! Még ma este megrendelem.

— Ne, ne. Le akarok róluk szokni. Nem szíhatnám anélkül, hogy rád ne gondoljak s ez legalább is — felesleges volna.

— Ahogy tetszik. Azt hiszem azonban, hogy nem fog vajmi nehezedre esni a feledés.

— Miből gondolod?

— Biztosra veszem. Azután Tóni oldalán...

— Tóni oldalán? Vagy úgy! Már értem! Mert tegnapelőtt együtt teáztunk a New-Yorkban! Ez persze olyan bizonyíték, amely ellen hiábaváló volna minden védekezés.

— Csak nem fogod tagadni, hogy ez a Tóni tetszik neked?

— Nem is tagadom. Igen, mert szimpátikus, talán kissé csöndes fiú, de jó családból való és...

— Jó családból való! Persze, ez a fő! Az atyja milliomos! Hisz ti asszonyok elsősorban ezt nézitek az embernél!

— Úgy mint én nálad, igazad van. Mert te is milliomosnak vagy a fia s mert azt sem tudod, hogy mit csinálj a sok pénzeddel.

— Már megint gúnyolódsz! Mintha tehetnék

arról, hogy szegény szülők gyermeke vagyok s tisztességgel, becsülettel keresek annyit, hogy nemcsak magamról tudok gondoskodni, de még másokról is. Talán bizony már elfelejtetted, hogy — nem tudom hányszor — kisegítettelek folytonos pénz-zavaraidból!

— Visszafizetek mindent, az utolsó fillérig! Megígertem s amit megígérek, azt meg is tartom. Igazán sajnálom, hogy rögtön oda nem dobhatom neked azt a rongyos pár száz koronát!

— Ha már rongyos, akkor mondjuk legalább, hogy pár ezer koronát! De ne is beszéljünk róla. Sohasem számítottam rá, hogy visszafizeted s ha esetleg még szükséged volna valamire, szívesen...

— Köszönöm. Ki szeretnél fizetni, ugyebár? Ne, ne, édes barátom, nem volt üzlet az egész s elhiheted nekem, hogy ha te szorultál volna rá segítségre s nekem lett volna annyim, hogy adhattam volna, hát habozás nélkül megtettem volna én is.

— Még csak az kellett volna! Hát ilyen gaz fráternek tekintesz engem? Hogy pénzt fogadnék el — asszonytól?

— Ne veszekedjünk, Bubi, igazad van. De nekem is igazam van. Mert az én szememben a pénz az valami, amire éppen olyan nagy szükségünk van, neked is, nekem is, mint teszem a levegőre vagy a vízre. De a szerelemhez a pénznek semmi köze. Az más lapra tartozik!

— Az már bizonyos.

— Én csak arra a pár boldog pillanatra gondolok vissza, amelyeket együtt töltöttünk, mikor még

szeretted. És voltak ilyen pillanatok! Vagy talán nem, Bubi?

— Dehogy is nem! Sőt! Talán éppen azért is veszekedtünk mi annyit utána! Mert egészen beléd voltam bolondulva egy ideig, talán nem is tudod már!

— Szép, hogy elismered. Emlékszel például, tavaly egyszer, nem régen azután, hogy megismerkedtünk, amikor kirándultunk a zöldbe, amikor utolért az eső a budakeszi határban s ott töltöttük az éjszakát abban a kis szállóban?

— Roppant kedves kirándulás volt! Ott ültünk a kályha előtt, ahol a ruháink száradtak, egy kis szobában, amint kint zuhogott a zápor...

— Jaj, hogy félttem a villámtól!

— Én meg vigasztaltalak! Mellém bujtál, mint egy kis gyermek, mint egy egész ici-pici kis leány! Aztán... aztán...

— Igen, aztán! — De mi is jut eszünkbe? Igazán kórikus, hogy felmelegítjük ezeket a régi dolgokat, ahogy az imént mondtad. Volt, nincs! Nem iszol egy csésze teát? Olyan vagyok a teámmal, mint a vén asszonyok a kávéjukkal. Ha megjön az ideje, annyira megkívánom, hogy egészen rosszszul érzem magamat nélküle. Talán készíthetek neked is?

— Nagyon kedves vagy igazán. Kérek.

— Búcsúzásra jó lesz. Itt a masina, már minden elő van készítve, csak meg kell gyújtani. Kérem a gyufádat...

— Tessék. Csak most látom, milyen helyes cipőd van!

— Ma hozták haza. Csinos, ugy-e bár?

— Nagyon csinos. Olyan pici lábad van benne...

— Nekem egyáltalában kis lábam van!

— Hisz így értettem én is! De ebben a cipellőben különösen jól érvényesül. Mutasd csak!

— És milyen kényelmes. Csak úgy lötyög benne a lábam!

— Nézze meg az ember!

— Mi az?

— Milyen mesés strimpfli! Olyan mint a pókháló!

— Nem bírom a vastag harisnyát! S ebben olyan kellemes érzésem van! — Bubi! Nem szabad! Mit csinálsz? Mindjárt ráütök a kezedre...

— Jaj Istenem, Biri, milyen kegyetlen az élet!

— Hahahaha!

— Nevetsz, te szívtelen! Nevetsz Biri? Mikor ilyen komoly dolgokról beszélek?

— Talán sírjak, angyalom? Hidd el, ha én komolyan fognám fel az életemet, már régen neki kellett volna mennem a Dunának...

— Hát nekem!

— Te ne beszélj! Egy virágról szállsz a másikra, mint a pille, élvezed az életedet, a végén szépen megnősülsz s otthont alapítasz magadnak. De én, egy szegény özvegyasszony...

— Megnősülni én? Csak nem ettem bolond gombát?

— Ne tettesd magad, hisz már vőlegény is vagy...

— Ez nem rossz! Ki ellen? Szeretném tudni!

— Ki ellen? A nevét bizony nem tudom. Az

atyja szappangyáros Pozsonyban; egyetlen gyermek s anyósod sem lesz. Csupa kellemes tulajdonság, ez világos. Gratulálok is hozzá. A többivel nem törődöm, pláne azzal, hogy Mucinak, Fucinak vagy Zsuzsannának hívják. De már bugyog a víz a masinában! Kérlek, add ide a csészéket, ott álnak a kis szekrényen...

— Hozom már, hozom. Most látom, már csak kettő van belőle!

— Mára éppen elég. Aztán nem bánom, ha már csak egy marad. De mit szólna a tájékozottságomhoz?

— Honnét tudod te ezeket a dolgokat, Biri?

— Tőled nem s ez egy kissé fájt is, mikor megtudtam. Azt hiszem, megérdemeltem volna egy kis ösztönöséget. De ha jobb szereted, ne is beszéljünk róla. Szabad ember vagy s én? Én csak kaland voltam az életemben, más semmi.

— Biri! Édes jó Birim! Hogy mondhatod ilyet!

— Kérlek, hagyj most, mert leforrázom a kezemet s arra még szükségem lehet valamikor. Hová ülünk?

— Oda a pamlagra. A mi megszokott, kedves kis helyünkre!

— Miféle szentimentálitás ez, Bubi? — Inkább ülünk az asztalhoz.

— Ne, ne az asztalhoz! Ha szépen kérlek — —

— Nem bánom. De jól viseld magad, azt megmondom!

— Természetesen, Biri! Ki mondta neked, hogy vőlegény vagyok? Megjegyzem, nem igaz.

— Véletlenül tudtam meg. Egy barátnőm mondta, Annuska, hisz ismèred — —

— Hát kérlek, nem igaz. Akárki mondta, nem igaz!

— Ne hazudj, Bubi!

— Nem tagadom, hogy társaságban többször találkoztam azzal a fiatal leánnyal s az is igaz, hogy a családja s a bátyám szívesen látnák, ha nyélbe üthetnék a dolgot. De még nem nyilatkoztam.

— Még nem?

— Nem, s talán sohasem fogok nyilatkozni.

— Pedig rosszul tennéd, ha nem vennéd el azt a kis leányt. Amint hallom, gazdag, csinos, szerelmes is beléd.

— Biri, nekem így ne beszélj, ezt nem tudom elviselni! Elvégre nekem is van szívem, akármilyen léha fráter is vagyok különben!

— Jó fiú vagy, Bubi! Jó kis bubi! De most idd meg a teádat, mert kihül.

— Biri!

— No mi az?

— Biri — nem tudom, olyan különös érzés fog el egyszerre.

— Miféle érzés?

— Olyan különös érzés, — olyan, mint akkor, mikor tavaly a nyáron abban a kis szállóban egymás mellett ültünk s hallgattuk, amint esett az eső, olyan...

— Bubi, te képzelődöl...

— Nem, nem, édes jó Birikém...

— Vigyázz, az Istenért!

— Biri, hisz' én mégis csak téged szeretlek!

— Vigyázz, ha mondom! Engedd legalább, hogy
letegyem a csészémet! A szép ruhám!... No de
Bubi! Mi jut eszedbe? Bubi! Hallatlan! És ez —
szakítás?

FEL IS ÚT, LE IS ÚT...

I.

— Szervusz, Tibor, hogy vagy?

— Jónapot, Kardos úr.

— Magázol? Mi jut eszedbe?

— Kikérem magamnak ezt a bizalmas megszólítást! Ne felejtse el, Kardos úr, hogy én a méltóságos főispán úr fia vagyok, míg az ön atyja fűszerkereskedő. Azt hiszem, be fogja látni, hogy ilyen körülmények között nincs helye a tegezésnek.

— Ugyan Tibor, ne bolondozz! Ha eddig nem derogált méltóságodnak, hogy velem jó barátságban légy, ezentúl sem fogunk ceremóniáskodni egymással! Éppen négy évig ültünk most egymás mellett az iskolában!

— Nos hát, ennek vége, Kardos úr! S ha egymás mellett is ültünk, az nem ok arra, hogy továbbra is fenntartsuk a barátságunkat.

— De mit vétettem ellened?

— Mit? Sokat. Először is megbuktam...

— Erről én csak nem tehetek?

— Dehogy is nem! Talán arról sem tehetesz, akarom mondani, talán arról sem tehet ön, hogy az első lett az osztályban? Maga, Kardos Árpád, a fűszerkereskedő fia?

— Arról már tehetek. De nem tudom belátni, hogy ezzel mit ártottam magának!

— Nem? Mikor hazahoztam a bizonyítványomat s megmutattam az atyámnak, pofon ütött. Aztán akkorát ugrott dühében s rám ordított, hogy ha a Kardos Móni fia első tud lenni, akkor én legalább megtehettem volna azt, hogy meg ne bukjam. Azt mondta.

— Ebben igaza volt a méltóságos úrnak.

— Vigyázz magadra, mert tovább adom az atyai pofont! Viszket a tenyerem!

— Most ismét tegezel?

— Ha az ember pofont ígér, nem szokás az illetőt magázni. A bátyám mondta s az a Kaszinó tagja.

— Az más. Tehát vége a barátságunknak!

— Végképpen vége. Nem is járok többé a piaristákhoz, hanem az ősszel felmegyek Pestre. Van ott egy intézet, ahol tekintettel vannak az ember társadalmi állására, születésére s ahol nem szégyeníthetik meg az embert mindenféle izraeliták, mint amilyen ön, mert oda csak mágnást és gentryt vesznek fel.

— Valami számáriskola lehet...

— Ne szemtelenkedjék, Kardos úr, már mondtam, nyakon ütöm!

— Az ilyen sértésekre nem reflektálok.

— Mert nem lovagias ember.

— Nincs kedvem veszekedni!

— Nem is ajánlom. Egyáltalában jó lesz kitérni az utamból, tudja?

— Nem vagyok tola kodó. De csak most látom, mit ér a maga szava, Kility ú r!

— Hát ez már megint miféle szemtelenség?

— Mikor a télen egyszer az írásbelinél a pad alatt odaadtam az összes kérdések megoldását a számtanból, majdnem a nyakamba borult valaki s megesküdött, hogy én vagyok az egyetlen barátja s hogy engem soha el nem fog hagyni az életben! S ime? Hál' Istennek, nem szorulok rá!

— Ah mit! Következő vasárnap meg voltál híva, azaz meg volt híva hozzánk uzsonnára, Kardos ú r! Ezzel ki lett fizetve. Nem tartozom önnek semmivel sem.

— Tibor!

— Isten önnel!

— Ez nem volt szép tőled, Tibor...

II.

— Kility Tibor, ugyebár? Azt hiszem, mi már találkoztunk.

— Igazán? Nem emlékszem...

— Együtt jártunk iskolába, sőt évekig egymás mellett ültünk X-ben, a piaristáknál!

— Igen, igen, én is a piaristáknál tanultam néhány esztendeig. Most már emlékszem!

— Régen volt.

— Nagyon régen. Alig emlékszem már volt társaimra. Az ember később nem találkozik többé, különösen társadalmilag nem. Csak véletlenül. S ha nem említed, sohasem ismertelek volna meg.

— Én rögtön megismertelek. Már az első ülésen. Első ízben vagy képviselő, ugyebár?

— Igen.

— Én is.

— Kellemetlen mesterség, mondhatom. Ezek a választások, — na! Aztán még meg is támadhatják az ember mandátumát!

— Az én választásom jóformán egyhangú volt.

— Persze! A gimnáziumban mindig első voltál, most meg egyhangulag választanak meg. Nem tudom, miért van némely embernek ilyen szerencséje mindenben!

— Nálam nemcsak szerencse volt. A kerületemben, ahol már évek óta mint ügyvéd működöm, ismernek s ez sokat tesz.

— Engem a választóim nem ismertek. Sohse láttak! S nem is fognak sokat látni. Az atyám kívánta, hogy legyek valami. Hát felléptem. Most képviselő vagyok. A többivel nem törődöm!

— Mindig a könnyű oldalról fogtad fel az életet. Már akkoriban is.

— Természetesen! Nálam a foglalkozás szórakozás, nem kenyérkérdés.

— Mindenesetre kellemes tudat. Hallom, hogy megnősültél?

— Igen... Te is?

— Még nem. De igazán örülök, hogy találkoztunk!

— Részemről volt a szerencse.

— Ha megengeded, valamelyik napon teszem tiszteletemet; mikor is fogad a nagyságos asszony?

— Végtelenül fogja sajnálni a grófnő, de olyan

visszavonultan élünk! Aztán el is utazunk, mi-helyest megalakult a Ház.

— Értem...

— Nem haragszol, ugyebár? Jézusom, már háromnegyedegy s egyre dejeunerre várnak az Országosban! Adieu!

— Jó mulatást...

III.

— Alázatos szolgája, méltóságos uram! Kility Tibor, az «Excelsior» porszívógép részvénytársaság vezérképviselője vagyok s a méltóságos úr részéről nyert engedelem alapján embereimmel elhozattam a gépet, hogy annak működését személyesen mutassam be. Ez a gép, amely különösen nagyobb intézeteknél nélkülözhetetlen s kezelésének könnyűsége folytán...

— Tibor! Hát nem ismeresz meg?

— Kardos Árpád, — csakugyan te vagy?

— Én vagyok! Annyira megváltoztam talán?

— Nem, dehogy! Csak háttal méltóztattál állani az ablakkal s így nem ismertelek fel, méltóságos uram. Azért kissé meg vagyok lepetve és sohasem jutott volna eszembe, hogy — —

— Hogy?

— Semmi. Ha megengeded...

— Ráérünk még a gépedre. Parancsolj helyet foglalni! Szóval, nem hitted, hogy az a bizonyos vezérigazgató és udvari tanácsos a Kardos Móni fűszeres fia lehessen!

— Csakugyan, úgy van. Azaz, nem is igen foglalkoztam ezzel a gondolattal... Örülök, hogy az Isten felvitte a sorsodat. Ezt nem mindenki mondhatja magáról...

— Hallom, nagy peched volt a kártyában.

— Ott is, egyebekben is, mindenben. Hiába, vannak életrevaló emberek s vannak olyanok, akiknek semmi sem sikerül, akármit is vesznek a kezükbe. Kivált, ha az ember nem tanult dolgozni. Most ötven éves vagyok s porszívó gépeket mutatok be... Ez itt szép nagy szőnyeg, ezen majd meglátod, méltóságos uram...

— Nem vagyok kíváncsi a gépedre, Tibor. Úgyis tudom, hogy nem ér semmit. Nem gyújtasz szivarra?

— Köszönöm, teljesen leszoktam róla. Azt mondd, semmit sem ér a gépem? Bocsánat...

— Igen, igen, a gép rossz. Tökéletlen, egy másik gyártmánynak a silány utánzata s a vállalatotok meg fog bukni. Az elszászi gyár holnapután már be is fogja szüntetni az üzemet.

— Tehát már tudod...

— Biztos információim voltak.

— És mégis fogadtál?

— Igen. Nem a géped kedvéért, hanem téged akartalak látni, Tibor.

— Értem. Kéjelegni akartál abban a látványban, mikor előtted hajlongva, alázatosan, megjelenik Kility Tibor, a büszke, kiállhatatlan iskola-társad, a volt képviselő, akinek grófnő volt a felesége! Nos, ezt elérted, méltóságos uram. Itt állok

tehát előtted, egy tönkrement ember, akit mindenki elhagyott, még a felesége is s ha jól esik, ünnepélyesen bocsánatot is kérek tőled viselkedésemért, amelyet, mint éretlen fickó irányodban tanusítottam. Boldog vagy most?

— El vagy keseredve, Tibor, de félreismered a szándékomat!

— Annál jobb! Ezek után, azt hiszem, már nincs itt mit keresnem, méltóságos uram.

— Ne szaladj. Komolyan akartam veled beszélni. Ismerem kétségbeejtő helyzetedet s ha nem is bántál velem mindig valami nagyon kedvesen, még sem tudok megfeledkezni arról, hogy együtt nyomtuk az iskolapadot s hogy négy évig jó pajtások voltunk. Szeretnék rajtad segíteni.

— Meg vagyok hatva, de nem fogadok el könnyöradományokat.

— Nem arról van szó, Tibor. Hová gondolsz? De egyetlen tollvonásomba kerül és kineveztetlek valami állásra, itt a bankunknál! Persze, kezdő fizetéssel, de mégis meg volnál mentve a megélhetés gondjaitól!

— Nagyon köszönöm, méltóságos uram, de nem fogadhatom el. Majd csak megélek valahogyan.

— Hogyan?

— Van egy új szisztémám, azzal feltétlenül sprengolom a montecarlói bankot. Csak nincsen pénzem, odautazni. Arra akarok szerezni pár száz koronát, ezzel a nyomorult géppel. Hja, ha akadna, aki az utazási költségeket előlegezné — kamatos-tul együtt visszafizetném és még jó százalékban is

részesíteném a nyereségből! Ha kedved van hozzá, együtt csinálhatjuk ezt az üzletet!

— Ilyen üzleteket nem csinállok.

— Az útra sem adnál előleget? Biztos pénz — —

— Nem adok. Tibor, hová jutottál!

— Rendben van. Megkapom mástól.

— Gondold meg jól a dolgot! Kineveztetlek néhány ezer korona kezdőfizetéssel és egy kis szorongalom mellett felviheted a háromszorosára is!

— Köszönöm, nem kell! Nem akarok kegyelemkenyéren élni, de nem is szorulok rá. A szisztémámmal egy év alatt rendbehozok mindent és úr maradok. Csak nem fogok beülni valami irodába? Mikor a Riviérára mehetek? Nevetséges!

— Akkor jó utat kívánok és ne felejtsd el, hogy ezek után is bármikor hozzám fordulhatsz, ha netalán mégis csalódnál a szisztémámban...

SZABAD SZERELEM.

— Semmit sem változtál tíz év alatt, Gábor! Szakasztott olyan vagy, mint akkoriban, amikor még én is legényember voltam s együtt éltük napjainkat Párisban! Szép idők voltak, sohse fogom elfelejteni azt a hat hónapot!

— Én máris elfelejtettem . . . De te is a régi maradtál, amint látom! Mindig jókedvű vagy s mindig ideálista, mi?

— Minek lógassam a fejemet, barátom? Ez a kis jókedvem az egyetlen dolog, amit megmenthettem magamnak az ifjúságomból. Ami pedig az idealizmusomat illeti, arról inkább ne beszéljünk.

— Hogyan? Már nem vagy ideálista, Samu?

— De, az maradtam, fájdalom.

— Miért fájdalom? Neked csak igazán nincs okod panaszkodni a sorsodra! Minden meglett úgy, amint kívántad. Politikus akartál lenni: képviselő, pártodnak tekintélyes tagja vagy, akiről az ember nap-nap után olvassa a lapokban, hogy ezt mondta, azt mondta, legközelebb pedig ott fogsz ülni a bárszónyszékben! Vagyonilag független akartál lenni: örököltél legalább két milliót egy nagybátyád után, akiről jóformán azt sem tudtad, hogy létezik! A boldog családi élet volt a legkedvesebb álmod: talál-

tál olyan asszonyt, mint amilyent manapság lámpával kell keresni, van három aranyos gyermeked, mit akarsz tulajdonképpen?

— Semmit sem. Jól van minden úgy, ahogy van. Tudom. S mégis azt hiszem: neked volt igazad.

— Nekem?

— Igen. Sohse felejttem el azt a beszélgetést, amit egyszer holdvilágos éjszakában folytattunk a hajófedélzeten, mikor nagy keleti utunkról hazajövet Brindisiből Fiuméba igyekeztünk. Torkig voltam már a léha étellel, az örökös éjjelezésekkel, a kis színésznőkkel és grizettekkel, útáltam kietlen, barátságtalan otthonomat, amely inkább olyan volt, mint egy hôtél-garni, képtelennek éreztem magamat a vendéglői főztek megemésztésére s éreztem, hogy itt alapos változásra van szükség, még pedig mielőbb. És te, te kinevettél. Azt mondtad nekem, gondoljam meg jól, hogy mit akarok megcselekedni. Figyelmeztettél, hogy az embernek csak egyetlen kincse van: az egyéni szabadsága s hogy arról feltétlenül le kell mondania annak, aki családot alapít. Ugy-e, hogy ezt mondtad?

— Már nem emlékszem rá...

— Igenis, ezt mondtad. Elismerted, hogy az ember, ha éppen nagy pechje nincsen, felesége és gyermekei részéről szeretetet, odaadást, áldozatkészséget találhat, de rámutattál arra is, hogy minden egyes lény, amellyel szaporodik azok száma, kiket szeretünk, kikért aggódunk, annyi meg annyi újabb gondot és bánatot jelent, úgy hogy a nyereség semmiféle arányban sincs a vele járó terhekkel.

Azt mondtad, inkább ne legyen, aki szeressen, minthogy legyen, akit szeretsz, akiért folyton aggodalomban élsz s akit még el is veszíthetsz!

— Ezeket én mondtam?

— Te. És igazad volt. Azt is állítottad, — s ez talán a legjobb argumentumod volt — hogy az ember, ha már minden áron élvezni akarja, amit a családi élet nyújt, azt a családon kívül is megtalálhatja. Csak minden kötelezettség nélkül. Egy nőt, aki szeret, becéz, gondoz, talán jobban, mint a törvényes feleség, mert tudja, hogy szakíthat vele, amikor akar. Egy otthont, amely semmivel sem különb, mint a másik s amelyben feltétlenül magad vagy az úr, mert bármikor akarod: becsukhatod a boltot. Még gyermekei is lehetnek az embernek.

— Szamárság!

— Micsoda? A gyermekek?

— Minden szó, amit beszélsz, édes Samu, minden betű!

— Már bocsáss meg! Hát nem te beszéltél hozzám így évekkkel ezelőtt? Te, a «szabad szerelem» rajongó híve, büszke előharcosa? Furcsa...

— Nem emlékszem ezekre az ostobaságokra. Ha állítod, bizonyára úgy is van. Elvégre az ember tévedhet is s megváltoztatja a nézetét. Ezen nincs mit röstelni.

— Nincs is. Azért mégis meglep, amit mondasz! Így tehát már nem a szabad szerelmet prédikálsz?

— Nem én. Az az egész szabad szerelem a legnagyobb szédelgés, a melyet valaha kitaláltak az

emberek! Mi is ez tulajdonképpen? Az indolens, léha, kényelemszerető férfi rabulisztikájának torz-szüleménye. A sült galamb, amelyről azt hiszi, hogy a szájába repül, anélkül, hogy a kis ujját mozgatná meg érte. A bő jövedelem, amelyet mohón megkíván, de még arra is lusta, hogy maga vágja le a szelvényeket. A török, akit fogunk s aki nem ereszt el. Az egész élet egy harc a két nem közt s mindig a nő a győztes. Ő az erősebb. A férfi birni akarja a nőt, de nem a szabadsága árán. A nőt azonban, aki maga sem kíván egyebet, mint hogy bírják, csakis a szabadsága árán kaphatja meg. A nő látszólag rááll a szabad szerelem alapjára s a férfi, aki azt hiszi, hogy megmentette a szabadságát, nemcsak hogy azt meg nem menti, hanem egyszerűen rabszolgává lesz. Nem azokról a nőkről van szó, akik csak fizikailag azok, hanem azokat értem, akik szellemileg is kiegészítik a férfit. S az ilyen igazi nő, ha csak félig-meddig ügyes, sokkal jobban tudja magához láncolni a *«diadalmas»* férfiút, mert az a körülmény, hogy az ilyen nőt a törvény alig, a társadalom pedig éppenséggel nem védi, már magában véve elég ok arra, hogy szerető férfi ne csak azt nyujtsa neki, a szegénynek, az üldözöttnek, annak, aki önzetlenül feláldozta magát, amit a hitvesének is nyujtana, hanem még minden egyebet, amit a törvény, vagy a társaság a szabad szerelemben élő nőtől megtagad. Ha aztán, teszem még, gyermekek is hozzájárulnak e kötelék megszilárdulásához, akkor a szabad szerelemből egyszerűen tragikómikus va-

lami lesz s az a férfi, akivel az ilyesmi meggesik, csak úgy kerülheti ki az általános derűtséget, ha habozás nélkül utólag szerzi be azokat a bilincseket, amelyeket ki akart kerülni és nyakra-főre elveszi a szabad nőt!

— Megáll az eszem! Te beszélsz így, te, Gábor?

— Én bizony. Ez az igazság.

— Hihetetlen! Azért meg vagyok róla győződve, hogy csak teóriában mondod ezeket. Ha komolyan rákerülne a sor, alaposan meggondolnád a dolgot!

— Hogy értsem ezt?

— Nem mennél bele egy ilyen viszonyba.

— Pedig belementem.

— Akkor nem vonnád le az említett konzekvenciákat és igyekeznél szabadulni, mielőbb.

— Nem igyekeztem.

— De legalább nincsenek gyermekeid?

— Van hat.

— Ó! Most már nem is merlek tovább faggatni: bizonyára el is vetted az illetőt...

— Sőt már el is váltunk azóta.

— Lehetetlen!

— Már hogy volna lehetetlen, amikor csakis törvényes házasságok lehet törvényesen elválni!

A TÜKÖR.

— Szeretsz, Gizi?

— Hányszor mondjam még, hogy imádlak! Hisz tudod!

— Tudom, de szeretem hallani! Gyerünk ki!

— Hová?

— A másik szobába...

— Minek?

— Kell, hogy megcsókoljalak!

— Most nem. Csak nem hagyhatjuk itt az egész társaságot? Mindenki észrevenné s aztán ismét hallgathatjuk a szellemes megjegyzéseket!

— Törődöm is én ezekkel az unalmas emberekkel!

— De a mama sem szereti, ha annyit csókolódzunk. Azt mondja, hogy egészségtelen...

— Persze! Hja, a mama, a mama! Igazán ideje, hogy elvigyelek innét, mert ezt az állapotot már nem lehet kibírni!

— Én is azt mondom! No, de mához egy hétre...

— Akkor már egészen az enyém leszel, s ha kedvem van hozzá, agyon is csókolhatlak!

— Te drága, te jó! Hol leszünk ilyenkor?

— Vonaton. Száguldunk Fiume felé —

— S aztán Velenczébe megyünk! Istenem, milyen szép lesz! Volt idő, mikor nehezteltem a papára,

hogy sehová se vitt engem, csak arra az unalmas Tátrafüredre, no meg egyszer Bécsbe, valami kiállításra. Ma persze ezt nem bánom, mert így legalább te fogod nekem megmutatni a világot! Amikor csak lehet s lesz rá pénzünk, elutazunk valahová. Jó lesz, Endre?

— Minden úgy lesz, ahogyan te parancsolod, Gizukám. De most igazán gyerünk ki a másik szobába!

— Hát nem bánom. Én majd előre megyek, te meg kövess, de ne mindjárt, s feltűnés nélkül.

— Rendben van...

— Elég volt, elég! Nézd csak, milyen rendetlen vagyok. Menjünk vissza!

— Még egy csókot!

— Nem...

— Egyetlen egyet! Egy egész picit!

— Jaj, be telhetetlen valaki!

— Az vagyok, nem tagadom. Az élet rövid...!

— Igaz... No, de most menjünk!

— Nem megyek. Hisz hallod, milyen jól mulatnak odabenn! Észre sem vették, hogy ott hagytuk őket!

— De a mama —!

— Mindig a mama! Elvégre, ha nagyon aggódik miattunk, majd értünk jön! Szépen ülj le ide mellém, ebbe a kedves kis sarokba s add ide a kezedet.

— Hát jól van. Öt percig. Én is annyira szeretem ezt a mi kis sarkunkat. Vajjon tudod-e még?

— Már hogyan felejtettem volna el? Itt vallottam neked szerelmet!

— Igen. És még valami történt...

— Megcsókoltalak. Először!

— Milyen jó emlékezőtehetsége van magának! Ez igazán nagyszerű. Tudod-e, hogy akkor alapjában véve nagyon haragudtam rád?

— Vajjon miért?

— Mert meg sem kérdeztél, megengedem-e!

— Micsoda? Meg sem kérdeztelek? Ez borzasztó! Ez igazán vakmerőség volt tőlem! De most jóvá teszek mindent! Megengedi, kedves Gizike, hogy megpuszizzam?

— Meg.

— Oh, köszönöm!

— Ne, ne, ne! Elég volt! Inkább figyelj ide!

— Parancsolj!

— Csakhogy ez nem olyan könnyű dolog! Tudod?

— Ez érdekes! Halljuk tovább!

— Nem fogsz kinevetni?

— Valószínűleg.

— Akkor nem kérdezek semmit sem.

— De térden állva kérlek! Megesküszöm, hogy nem fogok nevetni.

— Igazán?

— Igazán.

— Egyszer mondtál valamit, s ez gondolkozóba ejtett...

— Szoktam néha ilyeneket mondani, de ez nem baj. Mi is volt az, Gizuskám?

— A tárlaton volt, a télen. Akkor még csak udva-

rottál nekem, Abaházyékkal találkoztunk . . . Tudod még? A férj konzul Argentínában s az asszony olyan kreol-féle. Be szép ez a nő!

— Tudom. No és?

— Dicsértem az asszony szépségét s erre te azt mondtad, hogy egy nő még korántsem tökéletes, ha szép az arca.

— Azt mondtam. Emlékezem rá s fenntartom most is.

— Aztán azt állítottad, hogy a jó alakot s egyáltalában a szép testet többre becsülöd, mint a szabályos arcot.

— Csodálom, hogy ilyen okosakat mondtam akkor. De úgy is van!

— Miért csodálsz?

— Mert szerelmes ember sohse beszél okosan.

— Vagy úgy? De még mondtál valamit, s az volt a bökkenő!

— Nos?

— Azt mondtad, hogy te például csak olyan nőt vennél el, akiről tudnád, hogy minden kellemetlen meglepetés ki volna zárva.

— Igaz is. Ki *van* zárva.

— Hogy-hogy?

— No igen! Vagy rám akarsz ijeszteni azzal, hogy azalatt a kis batisztruha alatt rem rejtőzik a legideálisabb márványtest?

— Kérlek, Endre, erről ne beszéljünk. Látnod — gondolhattam volna, hogy ez lesz a vége. Felejtsd el, hogy ilyen ostobaságot kérdeztem tőled.

— Jól van. Egy kettő-három : már elfelejtettem!

— Köszönöm. Nem haragszol rám?

— Én? De miért, az Istenért?

— Azért, mert ezt a témát megpendítettem.

— Jaj, be aranyos vagy, édes, kis Gizikém!
Dehogy haragszom! Különben is megnyugtathatlak:
tudom, hogy nem zsákban veszem a macskát.

— No, hallod?

— Persze, hogy tudom.

— Hallatlan! Endre! Honnét tudnád?

— Hát — tudom.

— Ez már mégis sok! Most egyenesen követelem,
hogy megmagyarázd szavaidat!

— Valamikor majd megmondom. Most még nem.

— Ne kinozz, Endre! Ha meg nem mondd, egész
éjszaka nem fogok aludni. Beszélj! Parancsolom!

— Meg fogsz haragudni!

— Nem, nem, nem! Esküszöm!

— Meg fogsz csókolni, annak jeléül, hogy nem
haragszol rám?

— Meg.

— Akkor elmondom. Emlékszel arra a napra —
nyáron volt — amikor, Anna-bál napján értetek
jöttem a villába s te még nem voltál felöltözve?

— Emlékszem...

— Még egyszer-kétszer fel-alá jártunk a kertben,
aztán besiettel, hogy hozzáláss a toaletthez. Én meg
kint maradtam, s cigarettázva, ábrándozva leültem
a padra, az ablakod előtt...

— No és?

— Körülbelül egy óráig ültem ezen a padon, az
ablak előtt....

— Nem értem. Mi történt akkor?

— Csak az történt, hogy az egyik ablakredőnyben egy kis nyílás volt. Véletlenül benéztem...

— Endre!!

— Nem, édes egyetlenem — nincs mitől tartanom!

— Endre, ez már több, mint szemtelenség! Menj, mert komolyan haragszom magára!

— Nem fogadom el. Megesküdtél — érted? — megesküdtél, hogy nem fogsz haragudni s még csókot is ígértél! Az utóbbit már éppenséggel nem engedem el.

— Arra várhat! Ilyet! Hallatlan! Hihetetlen! Ez — ez...

— De Gizuskám, valóban nem értem a hangját! Hisz nem is igazán láttam magát, csak tükörben!

— Úgy?

— Persze! A nagy toalettükörben, amely a sarokban állt!

— Ez némikép enyhíti a bűnét. De ne merjen még egyszer ilyet tenni, azt megmondom magának!

— Esküszöm. És most gyorsan egy csókot!

— Endre, te nagyon haszontalan ember vagy. Azért mégis kell, hogy szeresselek...

ANITTA.

— Milyen szép itt minden magánál! Ez a maga lakása?

— Persze, hogy az! Miért kérdi, édesem?

— Csak úgy... Tudja, multkor elkísértem a barátnőmet egy rendezvousjára, ott is olyan szép lakás volt, de később kisélt, hogy az nem is volt annak az illetőnek a lakása, hanem a barátjé!

— Ugyan!

— Igen! Roppant kómikus volt, mert képzelje csak, a lakás tulajdonosa váratlanul előbb jött haza s ott találta az egész társaságot!

— Kellemes meglepetés lehetett! De most tegye le a kabátját, a kis kalapját...

— No hallja? Ez kis kalap?

— Az igaz! Várjon csak, majd segítek, — leveszem a fátyolt...

— Köszönöm. Hát hol is hagytam abba? Hja, tudom már! Ott, amint a háziur váratlanul betoppant! Istenem, milyen mulatságos volt! Azért persze nem volt semmi baj, mert Feri ezt többször megtette már azelőtt is.

— Kicsoda az a Feri?

— A barátnőmnek a barátja. Azaz ma már nem az. De hisz ez mindegy, csak azt akartam mondani,

hogy Feri a szüleinél lakik, tudja? Abban állapotott meg a barátjával, hogy használhatja a lakását. Mert mindennap a kaszinóba jár s csak későn jön haza. Amikor a másik már elment. De ez egyszer ...! Mit néz?

— A haját nézem. Olyan szép szőke! Hamuszinű! És milyen selymes, puha ...

— Még egészen össze fog kócozni! ...

— Nem baj! Majd megfésülöm!

— Jaj be jó! Maga csak nem hölgyfodrász?

— Hát nem úgy nézek ki? Ki tudja, talán az vagyok!

— Ne beszéljen ilyen bolondokat! Hiszen csak rá kell nézni magára s az ember mindjárt tisztában van vele, hogy úr!

— Köszönöm a bókot. Pedig nem tehetek róla, — mégis csak hölgy-fodrász vagyok.

— Az nem igaz! Nem igaz, nem igaz!

— Hát akkor nem igaz.

— Ugyebár, maga gróf vagy ...

— Vagy?

— Nem, azt nem mondom meg, mert talán megsértődik ...

— Nevetséges! Tehát mi vagyok! Gróf ... vagy ... vagy micsoda?

— Báró ... Nem haragszik?

— Miért haragudnék? Ezt igazán nem értem ...

— Mert sokan nem szeretik, ha ráismernek, hogy zsidók ... Pedig abban csak nincsen semmi? Ugyebár?

— Jaj, be kitűnő! Tehát a báró és zsidó ez

magánál egy! Nagyszerű! Elsőrendű! Most mindjárt...

— Nem rossz! Attól féltem, hogy meg fog haragudni s most megcsókol... De úgy-e, — maga nem zsidó?...

— Miért ne legyek zsidó? Hisz éppen kijelentette, hogy abban semmi sincs!

— No igen, de mégis...

— Legyen nyugodt, nem vagyok zsidó, pedig nem bánám, ha az volnék.

— Miért?

— Ezt maga nem érti, édes kis...! Ejha, most még azt sem tudom, hogy hogy hívják!

— Anitta...

— Anitta? Be különös —!

— Különös? Miért?

— Ismertem már egyszer egy Anittát s ez ropantul hasonlított magácskára. Nagyon régen volt... Mondja csak: gyakran jár a Royal-Orfeumba?

— Most minden este ott vagyok. Azelőtt a Casino de Parisba jártam. Miért kérdi?

— Ah, semmi! Egy ostoba gondolatom támadt.

— Milyen gondolat? Nézze, ha szépen kérem — összetett kezekkel! Nem akarja megmondani? Olyan rettenetesen kíváncsi vagyok! Kérem!

— Azt akartam mondani, hogy kár magáért. Maga jobb sorsra volna érdemes.

— Azt már én is gondoltam! Azért ne higgye, hogy nekem rossz dolgom van! Szeretek mulatni s aztán nem megyek ám minden fött-ment emberrel, mint a többi, tudja? Azok azzal mennek, aki meg-

fizeti őket, én azt akarom, hogy nekem tessék is az illető, mert anélkül... Mégis csak kell, hogy legyen egy kis szerelem benne!

— Úgy... Én meg azt hiszem, hogy maga még sohasem volt igazán szerelmes, Anitta! Különben nem...

— Tessék?

— No igen... Ugyebár, még nem volt szerelmes?

— Hová gondol! Sőt! Nagyon gyakran!

— Igazán? Mondja csak, én belém tudna szerelmes lenni? Egy egész picit?

— Talán. Ha jó volna hozzám...

— Kedves... Hány éves maga tulajdonképpen, Anitta?

— Augusztusban voltam tizennyolc. Öreg vagyok, mi?

— De milyen! Éppen az apja lehetnék!

— Igazán? Hát maga hány éves?

— Találja ki!

— A férfiaknál sohasem tudja az ember...

— De mégis — —

— Még nem ötvenéves, az bizonyos.

— Micsoda? Hál' Istennek, még nem. Negyvenéves leszek egy pár hét múlva.

— Mindjárt gondoltam. Maga házas ember?

— Hallatlan, miket akar rám fogni, Anitta! Előbb ötvennek taksál, most meg házasnak néz.

— Ez csak nem sértés?

— De miből gondolta?

— Hát abból, hogy olyan nagyon kedves. Tudja, a házas emberek mind olyan kedvesek. Szép dolog

is lehet az a házasság. Ha férfi volnék, rögtön meg-nősülnék, tudja?

— És így mint leány, nem menne férjhez?

— Miért nem? Csakhogy engem nem vesz el senki! Legfeljebb valami alak! Abból pedig nem kérek. Így is lehet az embernek gyermeke.

— Az már bizonyos. Talán azt kíván magának?

— Egy éppen elég.

— Anitta! Magának csak nincsen gyermeke?

— No ná! Minek néz tulajdonképen?

— Már bocsásson meg, de ez nem is olyan nagyon természetes, mint amilyennek odaállítja! Hallatlan! Hisz még maga is fél gyermek! És az apja! Ki az apja annak a gyermeknek?

— A fölött már én is sokat tündöttem. Egyszer már gondoltam, hogy megvan. De mégsem ő volt. Aztán biztosra vettem, hogy más valaki volt. Elvégre mindegy. A fő az anya. Nem igaz? Az én anyám sem tudta, ki az apám — s mégis élek! Ni, itt van egy zongora! Tud maga zongorázni? Annyira szeretem, ha zongoráznak!

— Már késő van, Anitta, s felszólalnának a szomszédok. Tehát maga sem ismeri az édesatyját?

— Nem én! Nem is vagyok kíváncsi rá. Volt egy idő, mikor jól esett elképzelni, hogy talán valami gróf, — mint maga! Egyáltalában nagyon szeretem a grófokat! Azután eszembe jutott, hogy hátha valami csirkefogó? Mert ez is lehetséges, tudja?

— Igen...?

— Ó igen! Szegény anyámat nem ismertem különben. Még az anyámat sem...

— Anitta, maga úgy látszik már nem tudja, mit beszél! Csak nem ártott meg ez a kis pezsgő?

— Az az egy üveg? No, akkor nem ismer engemet! Multkor hárman megittunk kilenc palackot s fel sem vettem. Azért gondolja, mert azt mondtam, hogy anyámat sem ismertem? Pedig ezen nincs mit csodálni. Mikor születtem, az édesanyám és a nagymama együtt laktak s mert télen volt, nagyon befűtöttek egy kis vaskályhába. Együtt feküdtek egy ágyban, én meg köztük feküdtem. S mikor reggel lett, halva találták az édesanyámat s a nagymamát is. Azt mondják, hogy a széngáztól. Én pedig a takaró alatt voltam s életben maradtam. Aztán mondja még valaki, hogy nekem nincs szerencsém! — Nem unja még ezeket? Kérem, üljön már a zongorához! Mi baja?

— Semmi... Anitta!

— Jézusom, ne meressen rám ilyen szemeket, félek!

— Anitta! Meséljen még az anyjáról!

— Mit mondjak még?

— Mit? Mindent! Miért hagyta ott a cukrászdát?

— Miért? Hát azért, mert már nem türték meg, úgy a hogy akkor volt —

— Szegény, szegény leány!

— Most már ne sajnálja, nagyszerű! Azok a jó emberek, akik azután magukhoz vettek és fölneveltek, mindig azt mondták, hogy nem volt kár érte. De mondja csak, — honnét tudja, hogy anya cukrászdában volt?

— Nem én mondtam...

— De. Mert én már magam is elfelejtettem.

— Maga ezt csak képzei, Anitta. De most el kell válnunk... Mert kettő van éjjél után.

— Elküld....?

— El, édesem. Menjen szépen haza, majd hozatok kocsit s az elviszi a lakására.

— No de ilyet! Ez sem történt meg velem...

— Anitta! Mi az? Csak nem sír?

— Én? Haha! Hová gondol! Nagyon jól mulatok!
Adja ide a kalapomat!

— Tessék. Itt a kabát is, Anitta. De várjon egy kicsit, tudja — a kocsi miatt!

— Nekem nem kell kocsi, köszönöm. Átmegyek a Francais-kávéházba, — hátha találok ismerőst!

— Nem, maga most hazamegy s lefekszik, Anitta!
Adja csak ide a pénztárcáját!

— No persze! Még azt is! Tartsa meg magának az alamizsnáját! Isten vele!

— Anitta, mondja meg legalább, hogy hol lakik!

— Minek? Úgysem látjuk többé egymást! Azért mégsem bánom, hogy megismerkedtem magával, mondhatom!

— Én sem, Anitta, én sem! És remélem —

— Ne reméljen semmit. Így még nem bántak el velem! Erre csakis ilyen gróf képes, mint maga, tudja? Ha tudtam volna, fel se jövök magához! Nézze meg az ember! S most már csak azt remélem, hogy az atyám csirkefogó volt! Csak úr ne lett légyen! Adjon egy hatost a házmester részére, mert nincs aprópénzem. Holnap visszaküldöm egy hordárral. Szervusz öregem, pá!...

ROMLATLAN LELKEK.

— Egy darab története. —

— Kedves barátom, ön egy darabot akar írni s tőlem kérdi, miről írjon. Ez már mégis csak sok!

— De kedves mester...

— Nem vagyok én se kedves, se mester! Kikérem magamnak az ilyenfajta intimitásokat! Értette?

— Értettem. Azért mégis...

— Semmi mégis. Ha kész darabot hozott volna s kikérné a véleményemet! Erről még lehetne tárgyalni, mert már most is tudom, mi lett volna a válaszem. De beállítani azzal, hogy miről írjon? Ehhez már igazán...

— Bocsánatot kérek, hisz épen azért kértem, hogy miről írjak, mivel tudtam, hogy ha kész darabot hozok, vége mindennek. Van vagy ötven témám, méltóztassék választani.

— Micsoda? Csak nem akarja nekem elmesélni valamennyi témáját?

— Hogy mással irassa meg az én darabomat, mester? Olyan nincs!

— Tessék. Most még kellemetlenkedik is. Nem tisztelne meg azzal, hogy azt az ajtót ott betenné kívülről?

— Majd ha felelni méltóztatott a kérdésekre.

— Ön úgyszólván vakmerő!

— Érzem.

— Mit akar tulajdonképpen?

— Egy csekélységet. Darabot fogok írni s igazgató úr azt elő fogja adni.

— Ez az egész?

— Ez.

— Ne írjon darabot, mert én nem fogom előadni.

— Ez az utolsó szava, mester?

— Igen.

— Helyes. Akkor engedje meg, hogy leüljek.

— Nem engedem meg.

— Köszönöm.

— És mégis leül?

— Természetesen. Most látom csak igazán, hogy mi ketten jó üzletet fogunk együtt csinálni.

— Hogy-hogy?

— Nagyszerűen értjük egymást s ez a fő. Tehát milyen darabot írjak? Tragédiát, színművet, vígjátékot, bohózatot?

— Önt már nem tudom lerázni a nyakamról, annyi bizonyos.

— Szerződés nélkül nem is. Milyen darabot parancsol tehát?

— Amilyent akar.

— Rendszerben van. Majd elmondom, hogy mikép gondolom.

— Ha nincs jobb dolga...

— A jó darabban a publikum vagy nevet, vagy sír.

— A rosszban is, csak azzal a különbséggel, hogy ott, ahol sírni kell, nevet, ahol pedig nevetni kéne, sír.

— Az én darabomban sírni fognak és nevetni.

— Egyszerre?

— Egymásután, felváltva.

— Ez már valami. Halljuk tovább.

— Az én darabomban bent lesz a Fliegende Blättereknek s a Szimplicissimusznak, nemkülönben a Kis Élelaphnak minden féligmeddig elfogadható vice. Megvannak az összes évfolyamok, még a legrégiebbek is.

— Látom, ön mégis csak tud valamit. Egy ember, aki ilyen könyvtárral rendelkezik, máris fél szín-műíró. Folytassa...

— A darabomnak négy felvonása lesz. Az elsőben egy női öltöző szerepel, másodikban egy fürdőkád, a harmadikban egy szénaboglya s a negyedikben...

— Egy ágy.

— Csakugyan, egy ágy.

— Természetesen. De ezek nem szerepek?...

— Nem, kérem. Ez a staffage.

— Némi ügyességgel jól fel lehet használni, szó sincs róla. Szóval inkább vigjáték, mi?

— Igen is, meg nem is. Én nemcsak hahotát ígértem, könnyeket is, mester!

— Az igaz. Lássuk tehát. Első felvonás: női öltöző, ha jól emlékszem?

— Igen. Még pedig egy szinpadi öltöző. Egy bájos, rokonszenves művésznő, aki a tisztesség útjáról sohasem tért le, lélekmegrázóan bucsuzik gyermekeitől...

— Pardon, férjes asszony a művésznője?

— Dehogy, — leány!

— És bucsuzik gyermekétől? Azt mondta az imént, hogy sohasem tért le a tisztesség útjáról...

— Bocsánat, hisz ebben rejlik a végtelen tragikum, mester! Oly tiszta, mint a napfény s mégis megesett vele. Ez nem mindennapi. Ez magában véve probléma. Szóval, a művésznő, aki nem akar szakítani elveivel, elhatározza, hogy miután még egyszer eljátszotta nagy, híres szerepét a «Szüzesség örültjében», menekül a nyomor elől, öngyilkossá lesz s azért bucsuzik kis fiától. Az ilyen jelenetek mindig megkaphatók. A gyermek nyafogva elmondja mondókáját, a babáiról meg a mama gyönyörű ruhájáról beszél, az anya pedig zokog. — Ne sírj, anyukám, boldogok leszünk még mindketten, ha majd visszajön a rossz papa — suttogja a gyermek; erre az anya felkapja s magához szorítja, mintha meg akarná fojtani s a publikum bőg.

— Tovább, tovább!

— Lent hallani annak az automobilnak a pöfékelését, amelynek a kerekei alá a művésznő vetni akarja magát s a színpadról benzinszag árad a nézőtérre. A fiúcskát kiküldik a dadájával, egy csinos pesztonkával, s a művésznő, aki magára marad, kezd vetkőzni. Már-már befejezte a vetkőzést, mikor a faliszekrényből előugrik egy alak. A művésznő felsikolt, a publikum szintén, a művésznő ijedtségében eldobja magától a még rajta lévő ruhadarabokat, majd az alak nyakába borul s örömsugárzó ábrázattal suttogja: Fenség, mily kedves meglepetés! Függöny.

— Ez kómikus.

— Az emberek nevetnek.

— Második felvonás?

— Ez a művésznő új otthonában játszik, amelyet a fenség rendeztetett be az ő számára. Hátul cserepes szobácska látható, remek fürdőkáddal.

— Tehát most már letért a tisztesség útjáról a maga művésznője?

— Már igen. Engedett szíve sugallatának. A fenség különben is csak a hősnő jólétéről gondoskodik, a többiről pedig egy kis színész, aki Lydiát annak idején el akarta venni, de nem volt hozzá pénze s azért lemondott volt róla.

— Kicsoda?

— A művésznő.

— Vagy úgy. Tovább.

— A művésznő — persze, összehúzott függönyök mögött — a fürdőkádban ül és lubickol, sikogat. A kis színész pedig a szobában van s a függönyön át titokban esztétikai tanulmányokat folytat, ami meg lehetősen felizgatja. A publikum röhög.

— És aztán?

— Újabb fordulat. A szobaleány bejelent egy névtelen hölgyet. A publikum még mindig nevet, de vesztére. Mert belép a hölgy, a színész elsápadt, majd megtörten leheli: — Fenség meg vagyok lepelve!

— Függöny!

— Szó sincs róla. A hölgy, aki nem más, mint az első felvonásbeli orosz nagyherceg felesége, egy aranyos, csókolni való kis jószág, kivesz a kalapjából két óriási tűt s azzal dühösen megtámadva a színészt,

hatszor egymásután — természetesen orosz-magyar zsargonban beszél — odavágja a szemébe: Gazember! Gazember! A színész asztalon, széken átvoltizsál, aztán megugrik, a hölgy fájdalmában letépi magáról a ruháját, lábbal tiporja a kalapját s a szoba közepén sírva leül a szőnyegre. Ekkor széjjelnyílik a függöny a háttérben, s egy szál fürdőkabátban megjelenik a háziasszony, aki szeretettel, részvétellel megsimogatja a hercegnő kócos haját, majd melléje ül s a köpenyegével őt is betakarva, csak annyit mond, hogy: — Fenség mi ketten nagyon szegények vagyunk; engedje meg, hogy megcsókoljam! Függöny. A publikum erősen küzd a könyvekkel. Heves orrfuvás keveredik a tapsba.

— Huncut darab, mondhatom. Halljuk tovább!

— Következik a harmadik felvonás.

— Az ágy?

— Még nem. A szénaboglya. Nagy park közepén vagyunk. Sötét van. Háttul impozáns kastély látható, ablakai ki vannak világítva. A kastély előtt, egészen a sugóig: üde rét, a közepén a szénaboglya s balra egy patak. A szénaboglyában mozog valami. Olyan a sötétség, hogy nem látni, mi az, ami mozog. De sóhajokat is hallani s a szénaboglya mindjobban mozog. A közönség elkezd suttogni, aztán nevet, végül üvölt s a szemérmetesek felkelnek, de a kijáratban megállva, visszapillantanak a színapadra. Közben kibujt a hold s megvilágítja a tájat. Mindenki kíváncsi, hogy mi mozog a boglyában? Persze, ön is, mester. Nos, megmondom: a művész nő kis fia, aki útnak indult, hogy megkeresse a mamáját, a parkban

eltévedt s fáradtan ledült a szénára. De mivel fázik, hempereg. Most kezd félni s mindig csak azt mondja : Mama! mama! A publikum szemében nyomban köny jelenik meg s a szemérmetesek visszatérnek a helyükre. Ekkor kinyílik a kastély kapuja s óvatos léptekkel közeledik a hercegnő. Mikor megpillantja a gyermeket, magához öleli, össze-vissza csókolja, majd térdre borul és hálálkodik Istennek. Miért hálálkodik? — kérdi ön és a publikum. A dolog nagyon egyszerű, de frappáns : a hercegnő, dacára annak, hogy már három év óta férjnél van s hogy a kis színész beavatta a szerelem titkaiba, még mindig hisz a gólyában s most szentül meg van győződve, hogy az ég meghallgatta fohászkodásait s hozzá is elküldte a szent madarat. Örömében, a melyben a publikum is frenetikusan osztozik, felkapja a gyermeket s beviszi a kastélyba. De a kis fiú sír és kapálódzik s vén banyának nevezi a hercegnőt.

— Folytassa, folytassa . . .

— Alig hogy eltűntek a házban, jajveszékelve megjelenik a dada s keresi a gondjaira bizott fiúcskát. Bánatában elhatározza, hogy beleöli magát a patakba. De sajnálja a ruháját, azért levetkőzik, aztán belemegy a vízbe. A patak azonban oly sekély, hogy csak térdig ér a leánynak. Az épen arra haladó herceg, aki a művésznő közeli villájából tér haza, nagylelkűen meg akarja menteni a dadát és szintén beleugrik a patakba.

— S a közönség?

— Nevet, sír, izgatott. Győz az egyéni felfogás.

— Pompás! Tovább, tovább!

— A herceg karjaiba zárja a leányt, a szénaboglyára fekteti s ápolja a legnagyobb önfeláldozással. A hold ismét eltűnik a felhők mögött, mire koromsötét lesz minden. A kastélyból, messze távolról, kedves altatódal hallatszik s az egyik ablakon megjelenik a boldog hercegnő, karjaiban ringatva a színésznő ordítózó fiát.

— Kitűnő! Az ilyen melodramatikus jelenetek mindig hatnak!

— Nekem mondja, mester? Kérem, én ezzel nem érem be. Mert a szénaboglya irányából heves cuppánás hallatszik, mire a közönség elkezd suttozni, visszafojtott nevetés jelentkezik s már kitörésre készül az általános derűtség, mikor lövés dördül el a színpad mögött, a hercegnő becsapja az ablakot, s rémesen sikogatva berohan a művésznő, követve a színész által, s fuldokló hangon ordítja: a gyermekem, a gyermekem! A színész revolverrel hadonász s azt vagy ötször elsüti a levegőbe. A nagy sötétségben a színésznő belebotlik a boglyába, elesik, a színész fel akarja segíteni, de tévedésből a fenség karját ragadja meg s minden áron fel akarja emelni a herceget, akinek ez nagyon kellemetlen. A dula-kodásnak hatalmas dörgés, majd suhogó jégeső vet véget s a cikázó villámok fényében látjuk, amint a szénaboglya lábat kap s négy irányban elszéled. A záporosó alábbhagy, a hold kisüt s a kapuban megjelenik az őrség; egy katona elfújja a takarodót, míg egy gárdatiszt csillogó kardjával köszönti az izgatottságtól félholt közönséget. Függyöny.

— Bámulatos.

— Elhiszem. A negyedik felvonás hozza a kibontakozást. Színhelye — egy fővárosi szanatórium. Professzorok és ápolónők izgatottan sűrögnek-forognak egy ágy körül. Az ágyban fekszik a hercegnő, kin valami érdekes operációt akarnak végezni. Az a jelenet, amikor a műtétet végző professzor bele akarja döfni a bonckést a páciens fenséges testébe, rendkívül izgató. A nézőtéren vért izzadnak, némelek el is ájulnak. De a műtetre nem kerül a sor, mert a hercegnő kiugrik az ágyából, klasszikus táncléptekkel körüljárja a társaságot, majd kijelenti, hogy olyan nincs, leszamarazza a professzort s bebizonyítja, hogy az egész orvosi tudomány nem ér semmit sem. Ennek a publikum rendkívül megörül. Az orvosok és ápolónők megsemmisülve kivonulnak s bejön a herceg. Heves jelenet. Három évig éltem tudatlanságban, s mert multkor megörültem annak az idegen gyermeknek, egyszerre nekem is legyen? — mondja az asszony szemrehányólag. — Örökösre van szükségem — feleli a herceg. De a felesége, ahelyett, hogy elröstelné magát, hangosan elkezd nevetni s végre erőtllenül az ágyra dől. A herceg szótlanul áll, aztán így szól: — Ne nevéssen, fenség, bánatomnak, mert másutt keresek vigasztalást. — Menjen csak Lydiához — feleli az asszony s még jobban nevet. Erre a herceg fogja magát s kirohan. Ugyanabban a pillanatban kinyílik egy titkos ajtó s belép a színész. A hercegnő a nyakába borul. — Hallottad? — kérdi jókedvűen. — Hallottam — mondja a színész. — Hát még gyermeke is lehet az embernek, ha szereti egymást? — kérdi aranyos

naivitással a hercegnő. — Már hogyné lehetne, cukrom — suttogja szerelmesen a színész s magához szorítja a hercegnőt. — Akkor a boldogságom határtalan! — kiáltja remegve a hercegnő s beleugrik az ágyba. A színész eloltja a villanyt, a színpad elsötétül, az utcán pedig rázendítenek az orosz himnuszra. Függyöny.

— Elsőrendű, mondhatom. Mindig mondtam, hogy ön még fog darabot írni. S a publikum?

— Sír vagy nevet. A hogy tetszik.

— Fogjon hozzá azonnal az íráshoz. Előleg nem kell?

— Hová gondol? Kérek 2000 koronát.

— A legnagyobb örömmel. Itt az utalvány a kért 500 koronáról. Még egyet!

— Parancsolj, édes öregem!

— Nem látok morált ebben a darabban.

— Én sem. Majd lát más.

— Igaz. És a cím?

— «Romlatlan lelkek».

— Pajtikám, hadd öleljelek keblemre!

AZ AKADÁLY.

— Józsi! Mondja: miért ilyen szórakozott?

— A jó Isten tudja! Nem csoda, ha az ember fejében a gondolatok néha csak úgy kergetik egymást.

— Most mire gondolt?

— Tudja-e, Hedvig, hogy tizennyolc esztendő nem csekélység? Mi minden változott azóta! Akkoriban innét a terrasról még a nagy Balatonnak egy részét is lehetett látni, Tihanyon túl! Ma már annyira benőtt a kilátás, hogy éppen csak az öböl látszik ki a zöldből, no meg szemben, a somogyi part. Erdő az már, ami itt elterül előttünk!

— Igaz. Szegény férjem mindig ki akart már vágatni néhány fát, de évről-évre halogatta, amíg meg sem valósíthatta többé szándékát. Én meg jobb szerettem így. Árnyasabb.

— Jól teszi... Ejnye, be szépen zongorázik ez a kis Jutta! Mi is ez?

— Azt hiszem, Debussy...

— Azt gondoltam, Chopin. Nagyon sajnálom, hogy egészen abba kellett hagynom a zenélést, pedig annyira tudtam élvezni, ha valaki olyan szépen, annyi érzéssel játszik, mint a leánya, nem is szólva magáról, édes Hedvig. Szokott még néha zongorázni?

— Ritkán. Tudja, ez is olyan dolog, amelyről az ember leszokik, ha más van a háznál, akihez ez jobban illik.

— No tessék! Most már megint ezen a hangon beszél. Különben már akkoriban is inkább szentimentális volt, nemde?

— Maga is az volt, Józsi! Mennyit ábrándoztunk mi együtt, emlékszik még? Holdvilágos estéken, mikor lementünk a partra...

— Isteni volt. Most is éppen holdtölte van s este majd kissé kiviszem Juttát a csónakon. Persze, csak ha maga megengedi. Vagy nem jön velünk?

— Attól tartok, hogy ma még vihar jön, túlfüledt a levegő. Várjuk be, hogy este milyen idő lesz.

— Ahogy parancsolja. Nem is tudja, Hedvig, milyen boldognak érzem magamat! Maga, aztán ez a kedves kis hely, amelyhez annyi, meg annyi drága emlék fűződik, a hazai levegő, minden, minden olyan végtelenül boldoggá tesz! Csak képzelje magát az én helyzetembe! Mikor azután a szerencsétlen párbaj után elbúcsúztam magától s elkeseredésemben kimentem Amerikába, hogy a munkában keressek vigaszt és lelki erőt, azt gondoltam, hogy sohasem lehetek többé boldog, hogy sohasem láthatom viszont azt, akit szerettem s azt a helyet, amelynek minden talpalatnyi földje tanuja volt érzelmeimnek, szenvedéseimnek! S mégis viszontláthattam magát is, ezt a drága helyet is és megismerkedhettem Juttával! Látta, el sem tudom képzelni, hogy vissza kell mennem. Pedig kell! Csak nem hagyhatok ott mindent?

— Persze, hogy nem, maga nagy gyerek! Éppen olyan ma is, mint amilyen volt!

— Nem igaz, Hedvig. Itt igen, talán. Úgy érzem magamat, mintha sohasem mentem volna el. De odaát — nem. Ha láthatna abban a környezetben, amelyben azóta élek, nem ismerne rám. Ott komoly vagyok, szigorú az alkalmazottjaimmal szemben, de önmagam iránt is. Reggeltől estig dolgozom, hol az irodában, hol kint vagyok a gyárakban s néha bizony még magam is odaállok az egyik vagy másik munkás mellé s megmutatom neki, hogy miképp kezelje a gépét. Nagyritkán esik meg velem, hogy elmegyek a klubomba s hogy társaságban szivom el a szivaromat, vacsora után.

— S mindamellett még arra is ráért, hogy nekem írjon, Józsi! Majdnem minden nap!

— Igen, tizennyolc esztendőn keresztül. Majdnem minden este, lefekvés előtt. Az volt az én imádságom.

— Szegény barátom! Bizony, azok a jó, azok a drága levelek! Ha azok nem lettek volna, nem tudom, meddig birtam volna ki ezt az életet. Egy férj oldalán, akit nem szerettem, aki nem szerethetett, azok után, amik történtek...

— Ákos sohasem érdemelte meg a maga szerelmét! Jaj, be nagyon gyűlöltem azt az embert!

— Vigyázzon! Jutta...

— Jutta nem hallgatja, amit beszélünk. Egészen belemerült a játékba. Most alighanem ábrándozik.

— Tudja, Józsi, a férjem is sokat szenvedett! Megváltás volt rá nézve...

— Magára nézve meg feltámadás!

— És én azt hittem egy ideig.

— És most?

— Most attól tartok, hogy tévedtem, mikor azt hittem. Ha az ember húsz évig együtt él valakivel, akkor, még ha nem is szereti egymást, mégis annyira összeforr, hogy bizony megérzi, ha az egyik kidől...

— Lehet. De most igazán komolyan akarok magával beszélni, Hedvig! Már multkor megpendítettem ezt a kérdést, de nem igen akart színt vallani. Utóbb meg másra terelte a beszélgetést. Hát csakugyan nem akar velem jönni a másik hazámba? Juttával együtt?

— Nem édes barátom, ez lehetetlenség. Hiszen el tudtam volna képzelni azt is, talán vőlt is idő, mikor... De nem. Különben is, éppen úgy vagyok, mint maga: én sem hagyhatok itt mindent.

— Az a legkevesebb! Eladja a birtokát s odaát csinál a pénzével, amit akar!

— Nem, nem. Aztán nem is vagyok elég fiatal arra, hogy ilyen nagy lépésre szánjam el magam minden cél nélkül.

— Hogy mondhat ilyet! Minden cél nélkül! Egy városban lakhatnánk, gyakran meglátogatnám, azután mit akar? Össze-vissza harmincnyolc éves! Ki tudja, hátha még férjhez is menne odaát? Az amerikaiak mind nagyon gyöngéd férjek és család-apák!

— Köszönöm, nem kérek belőlük. Különben sem akarok többé férjhez menni. Nincs kedve egyet járni a kertben?

— Őszintén szólva, nincs. Igen jól érzem magamat itten, ezen a pompás kis terrasszon. S Jutta olyan szépen muzsikál.

— Ahogy tetszik.

✓ — Nézze Hedvig, nem értem, miért beszél egészen másképpen, mint ahogy az utolsó leveleiben írta! Határozottan tudom, hogy foglalkozott azzal a gondolattal, hogy ...

— Az ember sok mindenfélét összeír ...

— Hát nem írta meg az egyik levelében, hogy legjobb szeretne összecsomagolni mindent s áthajókázni a tengeren?

— Nem tagadom. De az csak olyan idea volt. Sok mindent máskép képzeltem. Örület volt ...

— De miért?

— Hagyjuk ezt, Józsi. Elég az hozzá, beláttam, hogy ez abszurdum.

— Mióta?

— Hát azóta ...

— Azóta! Amióta itt vagytok?

— Azóta.

— Ezt nem értem. Talán csalódott, mikor viszontlátott?

— Kedves Józsi, ne beszéljünk erről ...

— Tehát tényleg csalódott?

— Hát igen. Csalódtam. Magamban csalódtam. Csak most vettem észre, hogy mennyire megvénülhettem. Hiba volt, hogy ezt a felfedezést nem előbb tettem, de ez már az én bajom.

— Más szóval, belátta, hogy még sem ragaszkodik annyira hozzám, mint ahogy eddig gondolta!

— Én? Én? Jól van. Igaza van. S most már igazán ne beszéljünk róla.

— De ellenkezőleg, beszéljünk. Nézzte, Hedvig, én néhány nap múlva utazom, az igazgatóm már két ízben sürgette a hazajöveletemet. De így... úgy, ahogy jöttem, nem tudok, de nem is akarok elmenni! S őszintén szólva, ma már nemcsak maga az, aki visszatart, ma már ketten vannak!

— Én és — Jutta!

— Igen, Jutta! Minek tagadjam tovább? Szerettem Juttát, szeretem, mert a maga hasonmása, mert ő ugyan azokat az érzéseket váltja ki belőlem, mint hosszú, hosszú évekket ezelőtt maga, édes Hedvigem! Mikor megpillantottam — s a véletlen úgy akarta, hogy őt láttam meg előbb — megesküdtem volna, hogy maga áll előttem. Én nem változtam, Hedvig! Én még ma is ugyanazzal a hévvel, azzal a bensőséggel szeretek, mint akkor s még azt a szemrehányást sem tehetem magamnak, hogy a szeretetem tárgya megváltozott! Mert ha Juttát szeretem, benne magát szeretem! S mivel, amint látom, a maga érzelmei, — ha szeretet is — már nem azok többé, amelyek voltak, hanem — hogy is mondjam? — magasztosabbak, tisztultabbak, elvontabbak, mint annak idején: boldogságunkban csak a saját boldogságát fogja megtalálni, s nemes szívében úgy fogja érezni, hogy mégis megvalósult, amit álmunkban sem mertünk remélni, sem maga, sem én! Hedvig, édes jó barátnőm, mondjon igent! Juttával már beszéltem — —

— Szerencsétlen! Már beszélt Juttával?

-- Igen, beszéltem a leányával. Ő is szeret s most magától függ...

— Ez borzasztó! Józsi, ez lehetetlenség! Ez, ez...

— De mi baja, édes Hedvigem? Hisz értem, hogy talán bizonyos fokig fáj magának, ha...

— Ah, mit! Magammal nem is törődöm! De maga nem veheti el Juttát! Soha! De soha!

— És miért, ha szabad kérdezni?

— Mert a maga gyermeke, édes barátom...

SÉTA KÖZBEN.

— Jó napot, kedves barátom! Hová siet ebben a pocsék időben?

— Kezét csókolom, nagyságos asszonyom! Bocssáson meg, de nem is láttam...

— Követett valakit? Vallja be...

— Téved, nagyságos asszonyom. Haza megyek. Nézze meg a galléromat s mindent meg fog érteni.

— Borzasztó! Csupa sár! Megdobálták talán?

— Ha úgy vesszük, igen. Gummikerekes kocsiján elhajtattott mellettem az öreg Harminczy báró s nem lévén a közelben kapu, kénytelen voltam megállni s magamat bemocskoltatni, tetőtől-talpig.

— Ez rettenetes, igazán! Még a kabátja is egészen himlőhelyes!

— Ne is beszéljünk róla. Inkább örüljünk annak, hogy jogállamban élünk, az *egyenlőség* korában. Ha pénzem volna, én is tarthatnék számozatlan kocsit s például ön mellett elhaladva, olyanná tehetném szép kócsagos kalapját, hogy még utcaseprűnek sem válnék be többé. Ehhez nekem jogom volna.

— Nagyon kedves, mondhatom. Inkább járjon gyalog s kísérjen hazáig...

— Szívesen. De ezzel a külsővel...

— Nem baj. Érdekes így. Azt fogják hinni, hogy

a lóversenyről jön s hogy végigvágatott a Stefánia-úton.

— Télnek idején?

— Az igaz. Vigyázzon, egy auto...

— Köszönöm. Érti a szagát?

— Érzem.

— Szereti?

— Szerethetném, ha volna autóm. De mivel nincs, utálom.

— Lássa, asszonyom, ez a korszakunknak másik nemes tulajdonsága: a *testvériség*.

— Az ám. Most már csak a *szabadság* van hátra. Remélem, ön szabad?

— Szó sincs róla. Rabszolga vagyok, épp úgy, mint ön, asszonyom, mint minden ember.

— Szerelmes valakibe?

— Mindig szerelmes vagyok valakibe, de nem erről van szó. Az emberiség, mint olyan, nem tudja keresztülvinni akaratát. Azért vagyunk rabszolgák.

— Nem értem...

— Ha nem tévedek, nagyságos asszonyom is tagja a nemzetközi békeligának?

— Természetesen.

— Lássa, ez az. Ön épp úgy, mint száz embertársa, mint én magam is, irtózik a háborútól, minden parlamentben túlnyomó számban vannak a békebarátok, — holnap pedig eszébe jut az orosz cárnak, hogy ráteszi kezét Perzsiára s kitör egy olyan világháború, mint amilyenről még Napoleon sem mert álmodni. S ön, asszonyom, lelkesedéssel fogja tépni

a *charpiet*, én pedig őrzöngve agyonlövetem magamat valamelyik szövetségünk tiszteletére.

— Gondolja?

— Ez a szent meggyőződéselem. Ha azt hirdetik, hogy az állam az emberek kedvéért létezik, az hazugság. Mi csak azért vagyunk, hogy állam is lehessen.

— Ma bal lábbal kelt, ügyebár?

— Meglehet, de örülök neki, hogy megengedhetem magamnak ezt a fényűzést.

— ?!

— Igen, asszonyom. Mert ha, teszem, két jobb lábam volna, nem tehetném meg.

— Igaz. De mert fényűzésről beszél: csak nem gondolja, hogy az is az emberek akarata ellenére létezik s fejlődik oly ijesztő módon, mint ahogy tapasztalhatjuk?

— De erről sem tehetünk.

— Már bocsásson meg, ez nem áll. Látja ott azt a szép kalapot a kirakatban? Vagy kétszáz koronába is kerülhet. Az csak kizáróan tőlem függ, akarok-e bemenni a boltba s meg akarom-e venni a kalapot vagy sem?

— Tegye meg, asszonyom.

— Nem teszem. Nem akarom megtenni.

— Akkor ne tegye meg. Megteszi más...

— Ha kedve van hozzá...

— És pénze. És mivel akad, aki megveszi, akad, aki megirigyli, akad, aki szakasztott olyant vagy még drágábbat rendel, már csak azért is, hogy a viselője megpukkadjon: maguk istápolják a fény-

űzést, akik legjobban kikelnek ellene. Tehát nem akarjuk s mégis léteznek.

— Igaz. Azért mégis vannak jó oldalai is. Milyen másképp élünk mi, mint az elődjaink!

— Ez tagadhatatlan. Milyen unalmas lehetett az élet akkoriban! Nem voltak például gipszfallak, amelyeken át az ember a szomszédjainak minden szavát hallhatja, a szobák olyan nagyok voltak, hogy alig lehetett fűteni, a villamosok nem ringatták őket édes álomba s a szemetes nem gondoskodott róla, hogy el ne mulasszuk a fölkelést. Képzeld csak: nem lehetett liften nyakat törni! Nem hallatlan ez? Aztán minden olyan undorítóan olcsó volt, hogy az ember azt se tudta, mit csináljon a pénzével s csupa unalomból oly egészségesek voltak az emberek, hogy még arra sem igen volt alkalmuk, hogy Karlsbadba menjenek vagy hogy szanatóriumban saját testükön holmi érdekes műtétnek lehessenek tanui. Mennyivel boldogabbak vagyunk mi!

— Pesszimista! Hát a villamos világítás, a telefon, a gyors közlekedés, az ipar minden ágazatában elért bámulatos tökéletesség, amely még a szegényebb embernek is lehetővé teszi, hogy jobban ruházkodjék, kényelmesebben lakjék, könnyebben művelődjék, mind semmi?

— Ellenkezőleg. Sok. Túláságosan sok, még pedig azért, mert nem elég. Kivánságaink hatványozott mértékben nőnek a jóléttel. S minél többet kívánunk, annál elégedetlenebbek vagyunk.

— Szóval, térjünk vissza az őskorba?

— Vissza is térünk. A legjobb úton haladunk.

— Csak nem gondolja komolyan?

— A legkomolyabban. Haladásunk csak látszólagos. Külsőségekből való. Minden halad körülöttünk, a forgalom, az ipar, a gazdaság, a tudomány, a föld, amelyen élünk, minden csak magunk nem. Mi visszafejlődünk. Még nem vette volna észre, nagyságos asszonyom?

— Őszintén szólva, nem. S most már haragszom is magára, mert látom, hogy lóvá akar tenni.

— Ments Isten, asszonyom! S hogy bebizonyítsam, mily komolyan beszélek, könyörgöm, hallgasson meg. Már nincs sok időnk, mert mindjárt otthon lesz. Tehát ismétlem, visszatérünk az őskori állapotokba. De mindenekelőtt bocsásson meg egy kérdést: Tud ön fonni?

— Fonni? Minek tudjak fonni?

— Kérdésemre egész helyesen kérdéssel felel. És mondja csak: tud kötni?

— Már nem igen...

— Gondoltam. Ugyebár, természetesen képtelen volna olyasminek a készítésére, ami csak távolról is hasonlítana a helyes kis cipellőjéhez?

— Még csak az kellene!

— Erre is el voltam készülve. De — és most nézzon a szemembe, asszonyom: — főzni csak tud?

— Hogyan?

— Ne kínozzon, kérem! Ugyebár, tud főzni?

— Nem tudok. Azért van szakácsném.

— Bámulom az őszinteségét! És ha nem lesz többé — szakácsné?

— Ha — nem — lesz? **Kérem, ne ijesztgessen!**
Hát miért ne legyen?

— Miért? Azért, mert el fog következni az a nap, mikor nem lesz többé se szakácsné, se szakács. A bérviszonyok olyan ponthoz fognak érni, hogy a legtöbb ember nem fog szakácsnét tartani s a szakácsné egyszerűen divatját múlta.

— Akkor vendéglőben fogunk étkezni. Közös konyhák lesznek...

— Igen, de a szakácsnék nélkül. Gépek fogják pótolni a főzőnőt is.

— Bárcsak volna ilyen gépem!

— Ezt ne kívánja magának, mert minél kevesebb szükség lesz emberi munkaerőre, annál jobban fogjuk érezni annak a hiányát ott, ahol igenis szükség van rá. Ma már alig van ipar vagy foglalkozás, ahol az embert nem pótolnák géppel. Sőt természetesen, ezeket a gépeket is géppel készítik s az embereket idővel csak a gépek kezelésére fogják felhasználni, úgy hogy az ember cipőt, ruhát, élelmiszert nem fog tudni maga készíteni, az ember csak a gép kezeléséhez, nem pedig az illető iparhoz fog érteni. Ezzel karöltve jár majd a kíváncsalnak folytonos növekedése s el fog következni az a pillanat, mikor a gépeket kezelő munkások követeléseit a munkaadók egyszerűen már nem fogják tudni kielégíteni, ami az összes gyári üzemek megszüntetését vonja maga után. S akkor nem lesz se szakácsné, aki pótolhatná a főzőgépet, se cipész, se szabó, sem asztalos, se kőműves, hanem csupa tehetetlen,

megrongált gép s azok romjain még tehetetlenebbül fog ülni az ember, aki elfelejtett minden mesterséget, amely a legegyszerűbb önfentartáshoz kell. S akkor majd, ösztönének kényszere alatt, újra tanulva, újra megküzdve a viszonyokkal, lépésről-lépésre kénytelen lesz meghódítani a világot! Meg fog tanulni főzni, cipőt, ruhát készíteni. Ott leszünk az őskor kezdetén.

— Kellemes auspiciumok! De az emberi műveltséget már nem tudja elsikkasztani, ugyebár?

— Kénytelen vagyok vele, nagyságos asszonyom, mert a rengeteg új és szokatlan foglalkozás annyira le fogja kötni egész időnket, hogy nem érünk rá olvasni, írni, bölcselkedni. Egy jelenkori idomított fóka többet fog tudni, mint az akkori ember.

— Hála Istennek, csakhogy hazaértem! Maga rettenetes ember a jóslataival, mondhatom!

— Nem tehetek róla. De az emberi szervezet nem tart lépést azzal, amit teremtet. A fizikuma elmarad s végül összerogy saját produktíójának terhe alatt.

— Nem fogok aludni egész éjszaka!

— Nem baj, nagyságos asszonyom, képzelje, hogy bálban volt. Csak arra ügyeljen, hogy holnap reggel ne a ballábcskájával keljen, mert különben úgy jár, mint én.

— Nem, nem! Majd vigyázok. És mondja csak: nem lehet a sorsunk ellen tenni semmit sem?

— Dehogy is nem. Egyszerűen meg kell előzni a katasztrófát és vissza kell térni a természethez. Máris vannak jelek, amelyek arra vallanak, hogy

az emberiség kezdi ezt megérteni. Talán öntudatlanul. Lahmannál Drezdában például fát vágni, kaszálni, követ törni tanulhatnak az élő pénzeszsákok, másutt meztláb járnak a mondén asszonykák s akárhol, mintha nem volnának Dreadnoughtok, a «dzsiu-dzsicsu» mesterségében gyakorolhatják magukat, gorilláék harci módszerében.

— Így tehát nem kell félni, hogy minden bekövetkezik, amivel az imént ijesztgetett?

— Nem kell félni, de el kell rá készülni, hogy túlságosan meg ne lepődjünk.

— Köszönöm, hogy elkísért. Most siessen haza és keféltesse le a kabátját!

— Sietek, nagyságos asszonyom. Csókolom kezét.

— Megálljon! Szeretnék még valamit kérdezni magától.

— Parancsoljon, nagyságos asszonyom!

— Nézze, mindenről beszéltünk, csak a szerelemtől nem. Mit gondol: azzal mi lesz?

— Azt sohasem fogják elfelejteni az emberek.

Hál' Istennek! De igazán?

— Igazán. E tekintetben máris kezdünk visszatérni az őskori állapotokra. A szabad szerelem például...

— Isten önnel, kedves barátom!

MADemoisELLE.

— Gyere, Sanyi, játszunk csendőrt és rablót!

— Hagyj békében, Dini. Nincs kedvem játszani.

— Ne légy ilyen unalmas! Majd te leszel a rabló! Jó lesz? Én meg a csendőr leszek. Nesze, itt a kard, a fapuskát én veszem.

— Fáj a lábam, nem tudok szaladni.

— Nem igaz! Lusta vagy, az az egész! Ahelyett, hogy örülnél, hogy itt vagyunk a nyaralóban, hogy szép kertünk van, affektálsz! Gyere csak, no! Látod azt a kis dombot? Az legyen a tanyád!

— Ülj bele magad abba a tanyába! Én itt maradok az árnyékban.

— Ej, be haszontalan vagy! Mindjárt pofon ütlek!

— Csak próbáld meg! Úgy leteperlek a földre, hogy nem kelsz fel egyhamar!

— Úgy? No várj csak, majd megmondom a Pistának, ha visszajön az egyetemről! Az majd megboszul! Miért vagy máma ilyen utálatos?

— Szafár! Hát még most sem látod, hogy szomorú vagyok?

— Előbb a lábad fájt, most meg szomorú vagy! Ez kómikus!

— A lábam nem is fájt, azt csak úgy mondtam.

De szomorú vagyok, az már igaz. Ha nem volnál olyan ostoba s ha az ember okosan beszélhetne veled...

— Csak beszélj okosan, majd meglátod, hogy nem vagyok ostoba! Mi bajod tulajdonképen?

— Te nem tudsz titkot tartani, Dini...

— Azt hiszed? Nagyon tévedsz! Kitépheted a nyelvemet, ha fecsegek...

— Jól van, elhiszem. Hát megmondom. Azt hiszem, szerelmes vagyok.

— Tyűh ha! Szerelmes? Ez érdekes! Kibe? Margitkába?

— Ördögöt, Margitkába! A Margitkára füttyülök.

— Tudom már: A Sáriba!

— Ah, dehogy! Csak nem vagyok szerelmes iskoláslányokba?

— Hát akkor kibe vagy szerelmes?

— A mademoisellebe...

— A mad-, a mademoisellebe? Hisz az öreg hozzád?

— Nem öreg az, legfeljebb én vagyok fiatal hozzá. Mert különben...

— Különben?

— Még ma elvenném feleségül. Mit röhögsz? Ne neved már, mert kikapsz!

— Jaj, be jó, Sanyi! Ez olyan mulatságos! És a mademoiselle tudja, hogy...

— Hová gondolsz? Aztán azt hiszem, hogy ő mást szeret.

— Ez már baj. Nagy baj.

— Bizony baj. Jaj, Dini, én nagyon szerencsétlen vagyok!

— Te bolond! Hát beszélj már, no!

— Még nem is tudod, Dini, hogy mi történt! Képzeld csak: a mama felmondott a mademoisellenek...

— Ne beszélj! Mikor?

— Most, reggel.

— No, ennek igazán örülök! Bizonyára majd most is eltart pár hétig, míg mást találnak s azalatt szabadok leszünk s nem ül mindig a nyakunkon kisasszony!

— Önző fráter, te!

— Hát bizony nem is vagyok szerelmes a mademoiselleünkbe! De miért küldik el? Nem tudod?

— Nem tudom, csak sejtem.

— Hisz a mama nagyon kedvelte, nem?

— Én is azt gondoltam.

— Mi történt tehát?

— Nem tudom biztosan. Alighanem ez a dolog is valahogyan összefügg a szerelemmel. Emlékszel arra, hogy mikor még bent laktunk a városban s pár héttel ezelőtt a mademoiselleünkkel a Városligetbe rándultunk, folyton követett bennünket egy idegen úr?

— Igazán?

— Olyan majomképe volt, monoklit viselt, a gomblyukába pedig nagy fehér szegfű volt kitűzve. Még most sem tudod?

— Valamire emlékszem én is, de nem tudom, arra gondolsz-e? Mintha valaki megszólította volna a mademoiselle-t, a földalattiban vagy hol.

— Ez az! Ez az! Mikor hazajöttünk a ligetből

s beszálltunk a földalattiba, az a majomképű is utánunk jött, aztán velünk szemben leült s folyton rávigyorgott a mademoisellere. Jaj, be dühös voltam arra az utálatos emberre!

— Most már tudom! A mademoiselle leejtette a napernyőjét, az az úr pedig felemelte, aztán köszönt s elkezdett vele diskurálni.

— Igen, igen. No látod, azt hiszem, hogy emiatt az ember miatt megy a mademoiselle!

— De miért?

— Várj csak egy kicsit! Nemsokára rá, hogy ez a dolog történt a földalattiban, a mademoiselle levelet kapott, amely nagyon felizgatta. Amikor olvasta, elpirult, elmosolyodott, majd összegyűrte a levelet és zsebre tette, de aztán ismét elővette s halkán nevetve, azt mondta, hogy: szemtelenség!

— S te azt hiszed, hogy azt a levelet az az ember írta a földalattiból?

— Igen, azt hiszem. Mert másnap vasárnap volt s a mademoisellenek kimenője is volt. Mielőtt elment, véletlenül kinéztem az ablakon s lent, a sarkon, ott állt az az úr. Felnézett az ablakainkra s mikor engem megpillantott, gyorsan elnézett s egy kapu alá ment. Aztán nem láttam többé s a mademoiselle elment. Biztosan találkoztak lent. Olyan dühös voltam egész délután...

— Látod, miért vagy szerelmes a mademoiselleba! De mondd csak, miért küldik el? Azt még most sem tudom! Nem is értem.

— Azért nem érted, mert számár vagy. Egy

mademoisellenek nem szabad szerelmesnek lennie, tudod? Az nem illik.

— Hát neked szabad?

— Nekem sem, de az más, mert nem tudja senki sem. Nála pedig rájöttek.

— Hogyan jöttek rá?

— Hát kérlek, azt hiszem, mikor mi tegnap este lefeküdtünk, az az ember ott volt mellettünk a szobában, a mademoisellenél.

— Ne mondd! Éjjel? De ki eresztette be oda?

— Jaj milyen buta vagy! Hát a mademoiselle!

— Hallatlan! És mit csináltak ott?

— Hát amit a szerelmes emberek csinálnak! Beszélgettek, suttogtak, tréfáltak.

— Különös, hogy én semmit sem hallottam az egészről!

— Mert aludtál, mint a bunda! De én...

— Te nem tudtál elaludni?

— Be sem tettem a szememet! Még sírtam is!

— Sírtál, Sanyi?

— Igen, dühömben! Megfojthattam volna a gazembert! Mikor már nem birtam magammal, óvatosan felkeltem s az ajtóhoz mentem, nem láthatok-e valamit a kulcslyukon keresztül? De sötét volt minden. Már vissza akartam feküdni, mikor hallottam, hogy kopognak a mademoiselle ajtaján, mire halk sikoltás hallatszott. Aztán kinyitották az ajtót a mademoiselle szobájában. Még néhány izgatott szót hallottam, de nem tudtam megérteni, hogy mit mondanak. Aztán ismét csönd lett. Vissza-

feküdtem az ágyambà s úgy remegtem, mint a nyárfalevél. Aztán elaludtam. Reggel pedig, mialatt zongoraleckéd volt, megkérdeztem a mademoiselle-től, miért sír? Mert egész piros volt a szeme. S akkor megmondta, hogy elküldték. Erre én is elkezdtem sírni, mire ő megcsókolt. S azóta még szerelmesebb vagyok a mademoisellebe.

— No ez nagyszerű!

— Micsoda?

— Te, Sanyi, most én is mondok ám neked valamit!

— Nos!

— Hát azt mondom neked, hogy az a valaki, aki tegnap este bent volt a mademoiselle szobájában, nem az az ember volt a földalattiból!

— Hát aztán ki lett volna?

— A papa.

— A papa? Honnét veszed ezt a szamárságot?

— Saját fülemmel hallottam. Ma reggel, a zongoraleckém előtt még be akartam menni az ebédlőbe, ahol a papa és a mama reggeliztek. De hangosan beszéltek, azt hiszem, veszekedtek is s így nem mertem bemenni, mert tudtam, hogy amúgy is kidobnak. S amint az ajtó előtt álltam, hallottam, hogy a mama ezt mondta a papának: Neked a mademoiselle szobájában semmi keresni valód sincsen s azt a mesét a könyvvvel elmondhatod akárkinek, de nekem nem. S ha ez még egyszer előfordul, elválok tőled! Ezt mondta.

— Ezt már sokszor mondta tréfából. S aztán?

— Semmi aztán. A szobaleány épen akkor jött

ki a konyhából, én pedig kifutottam, mert nem akartam, hogy engem ott találjon valaki az ajtónál.

— Jaj, Dini, milyen boldog vagyok ismét!

— Igazán?

— Hát persze, hogy az vagyok. Mert nem az az ember a földalattiból volt mademoisellenél, hanem csak a papa! A papára csak nem lehetek féltékeny? Hiszen neki már van felesége s ő csak nem udvarolhat egy másiknak?

— Az már igaz. De hogy lehetsz te boldog, ha elmegy a mademoiselle?

— Mindegy. Ha nagy leszek, mégis csak elvehetem feleségül!

FELTÁMADÁS.

— Szent Isten... Hol vagyok? Ez a sötétség, ez az ür!...

— Mit látok? Tehát ön is, asszonyom?

— Ki az? Mit akar?

— Nem ismer meg? A szomszédjuk voltam a hajón, én vagyok a negyvenötös szám.

— Valóban, most megismerem... A férjemet nem látta?

— De. Közvetlenül az összeütközés után láttam, amint felrohant a felső fedélzetre. Aligha sikerült feljutnia. Mert akkor a víz már beözönlött minden oldalról. Biztosan köztünk van...

— Szegény, szegény Viktor!

— Sohse sajnálja asszonyom! Inkább örüljön, hogy viszontláthatja! Vagy vannak gyermekei, amelyeket lent kell hagynia?

— Nincsenek... Jaj, kérem, nézze csak kedves... kedves negyvenötös szám, ott alattunk, a homályban!... Ugy-e, az Viktor? Megállok kissé... Nem hallja? Miért nem felel? Negyvenötös szám?... Viktor?! Viktor! Te vagy?

— Én vagyok, én, egyetlen Blankám! Tehát te is...

— Csakhogy együtt maradhattunk! Jujj, be borzasztó volt! Sokat szenvedtél?

— Nem. Blanka. Csak addig, amíg a félelem tartott. Aztán pillanatra elvesztettem az eszméletemet s amikor ismét magamhoz tértem, nem éreztem többé semmit sem.

— Nálam is így volt! Semmit sem érzek! Sohse hittem volna, hogy csak ennyiből áll az egész. Pedig meg... igen: meghaltunk, ugy-e?

— Meg, szívem. Azaz, meghalt a testünk, amely ott lent nyugszik valahol, a tenger fenekén...

— Szegény test... A szép ruhámat tulajdonképpen jobban sajnálom... Szerencse, hogy még nincsen kifizetve! Nem fázol így?

— Nem. Hát te, drágám?

— Én sem. Nem érzek semmit... De semmit...

— Nézd csak, hogy világosodik fölöttünk!

— A nap...

— Ez fényesebb a napnál, angyalom! Ez más, egészen más...

— Csakugyan! Mintha bennünket is áthatna!

— Ez csak nem az — — ?

— Ez Ő, ez Ő! Be másnak képzeltem! Egész másnak! Emberinek, ez pedig isteni! És nézd, amit felhőknek tekintettünk...

— Az millió, meg millió olyan lény, mint amilyenek magunk vagyunk!

— De hová is lettek a többiek, akik velünk voltak? A negyvenötös szám, aztán az a szép kis leány, aki még az este énekelt... Mintha őt is láttam volna az imént...

— Azok már mind beleolvadtak a tömegek vég nélküliségébe!

— Mi vagyunk az utolsók, Viktor...

— Mint mindig. Sohsem voltunk pontosak, minden színelőadásról, minden vacsoráról lekéstünk...

— Viktor, ne gúnyolódj, kérlek!

— Most lesz időnk mindenre, szívem...

— Jaj, pihenjünk kissé...

— Elfáradtál?

— Ó, dehogy! De álljunk meg. Eszembe jutott valami. Borzasztó!

— Csak nem felejtettél el valamit?

— Nem, édes jó Viktorom! Istenem, Istenem, mi lesz velem!

— Mi bajod?

— Hát ez rettenetes! Menjünk vissza!

— Ne beszélj ilyen csacsiságokat, szívem! Mi jut eszedbe? Vissza? Hová?

— Persze, ez lehetetlen! Ó, jaj nekem!

— Beszélj már! Mi bánt, Blanka?

— Pálra nem gondoltál, szerencsétlen?

— Pálra? Ki az a Pál?

— Már ezt is elfelejtetted? Pál, az első férjem!

— Látod, erről csakugyan megfeledkeztem. Azt hiszed, hogy fogunk találkozni Pállal?

— Hát persze! Nyolc éve, hogy megelőzött engemet. S úgy tűnik, mintha tegnap lett volna...

— Félsz vele találkozni? Én miattam?

— Nem félek, Viktor, semmi okom sincs rá. Mindig tisztességes, becsületes asszony voltam, sirattam őt, soká, soká sirattam, míg végre ismét fel-

éledt bennem a vágy, az élet, a szerelem után!
Veled ismerkedtem meg s aztán a tied lettem.

— Most sajnálod?

— Dehogy drágám! Azért mégis, látod, különös ez. Mert amikor meghalt, Pál karjaim között lehelte ki lelkét. Oly végtelenül nehezére esett a bucsuzás! Sajnált otthagyni. Sírt, szenvedett s csak amikor vigasztaltam s azt mondtam, hogy hiszen fogunk ismét találkozni, mikor megnyugtattam, hogy az övé vagyok örökre, hogy más férfit nem is tudnék szeretni: csak akkor könnyebbült meg, csak akkor csukta le szemét. Neked pedig szintén örök hűséget fogadtam!

— Igaz, Blanka. És mégsem. Csak holtodiglan. Úgy, mint én is holtomiglan.

— Azt hiszed? És most mi legyen? Most Pálhoz térjek vissza talán? Hisz nagyon jó, derék, kedves ember volt ő is! Azért még sem tudnám elképzelni, hogy ismét...

— Milyen kishitű vagy, Blanka! Hiába, férfiak és nők közül ti vagytok a nagyobb materialisták, mindig mondtam. Közelebb álltok a földhöz, mint mi.

— Viktor! Hát már nem szeretsz...

— Hogy mondhatasz ilyet! Sőt, jobban, bensőbben, igazabban szeretlek, mint valaha. Amit eddig éreztem, az mind csak gyöngé sejtelen volt ahhoz képest, ami most eltölt! És te ezt nem érzed?

— De igen. S amit a földön is gyakran éreztem, mind világosabb lesz előttem. Valami, amit sohasem tudtam megérteni, az most olyan, mint hogyha nem is lehetne más!

— Mi az, kis feleségem?

— Az, hogy érzem, amint benned is élek jómagam s hogy a saját énemben téged is megtalállak. Ketten vagyunk s mégis egynek érzem magamat veled! Most jobban, mint bármikor! De mi az? Nem álltunk meg, amint akartunk! Mily közelnek látszanak már azok ott! Még az arcukat is kivehetem!

— Kiválik egy alak s felénk jön.

— Ez Pál!

— Vajjon...

— Igen, igen, ez Pál! És mégsem ő...

— Isten hozott, testvéreim, az örökkévalóságban!

— Pál!

— Halandó néven szólítod a halhatatlant, te, aki ma már magad is halhatatlan vagy!

— Pál! Nem ismeresz meg? Nem ismered meg Blankát?

— Ismerlek, mindkettőtöket, ismerlek. Egyek vagyunk. Te is, ő is, testvéreim...

— És tovább halad! Mégsem ő volt! De az a másik ott, az ő! Viktor! Viktor, nem látod?

— Látom. Igazad van. Ez alighanem igazán ő.

— Meglátott. Szólni akar...

— Az örökkévalóságban üdvözöllek benneteket, halhatatlanok!

— Pál!

— Tegnap még engem is ilyképen szólítottak... földi néven.

— Tegnap?

— Tegnap, testvér. Tegnap.

— Nyolc évvel ezelőtt!...

— Mi az év? Mi a mult? A tegnap s a ma: ez minden. A tegnap rövid, a ma örök. A tegnapot órával mérik, a ma mérlelhetetlen.

— S mégsem emlékszel a tegnapi?

— De. Emlékszem rá.

— És még sem ismersz?

— Nincs, akit ne ismernék, amióta önmagamat ismerem.

— Akkor csak még tudnod kell, hogy ez a nő, Blanka, aki ma az én feleségem, valamikor, tegnap, a te feleséged volt, névtelen, halhatatlan?

— Ha lett volna, tudnám. Nem volt. De akkor sem állhatna közelebb hozzám, mint így! Még rátok tapad a mulandó földi por, mert különben magatok is tudnátok, hogy a földi álmovilágban csak sejtett érzések eltörpülnek az igazi élet, végnélküli szeretet mellett, amelyet mindnyájan érzünk a lelkek halhatatlan egysége iránt! Jertek hát velem, ahová mennetek kell, mert ti is így akarjátok s a kis szerelmek Isten által és általatok olvadjon belé a végtelen szeretet halhatatlan boldogságába!...

TARTALOM.

	Lap
Hullámokon	3
A szupécársárdás	11
Egy levél, egy kályha, meg a férj	17
Vilma haja rendetlen	27
Mit szólnak hozzá az emberek?	33
A tigris	40
Az özvegyember	47
Gyönyörű auspiciumok	58
Gondolatolvasás	63
Az ibolya	71
Jaj, az a Liczi!	77
Mások boldogsága	82
Szürke minden elmélet	88
Reconnaissance	98
Amikor kéz nem mos kezét	103
Fürdőlovagok	113
Na pnyugtakor	121
Távbeszélgetés	127
Vigyázzunk, hogy le ne késsünk!	134
A kis kíváncsi.....	140
Szakítás	151
Fel is út, le is út	160
Szabad szerelem	168
A tükör	173
Anitta	179
Romlatlan lelkek	186
Az akadály	196
Séta közben	203
Mademoiselle	211
Feltámadás	218

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

QSZK

QSZK Székelykeresztúr Általános Iskola

OSZK

Digitized by Google

